

dimiseritis pctā dimitunt illi. si cui tenueritis tenebunt. foris quidem negligari aliquis potest nec solui ubi non sit qui alius ligare possit aut absolueri. sed soluit qui cum columba fecit pacē. et ligat qui cum columba non habet pacē: siue aperte foris sit siue intus esse videat. Sed notandum est quod sacrorum alia sunt necessitatis. alia dignitatis. quia enim necessitas non habet legē sed ipsa facit sibi legē. illa sacra que salua sunt necessaria: quia iterari non possunt: cum sint vera auferri vel amitti non debent: sed cum penitentia rata esse permittunt. Illa vero sacra que sunt dignitatis nisi digne fuerint administrata ita ut digni digne a dignis promoueantur: dignitates esse desinunt. non ut minuat veritas sacri: sed ut cesset officium administrandi. vel loco vel tempore vel promotione. loco ut ait Leo.

Mccitas
Innocē
nus pp
Hiero. i
michea
dignitas

Quod per necessitate temporis statutum est: cessante necessitate debet cessare pariter quod urgebat. quia aliter est ordo legitimus alia usurpatio. Reuera. n. quod ad hoc eliguntur ut ceteris preferantur: sicut ordinantur dignitate: sic promouere debent sanctitate. alioquin cur ceteris preferantur quod nulla merito gratia a ceteris assumunt. La. hi quoscumque.

Honor
simacus
papa
prelati
baptism
Augu.

Utilissimum computandum est nisi precellat scientia et sanctitate que est honore prestantior. Dedit baptismum Judas et non baptisatum est. post iudam dedit iohannes et baptisatum est. post iohannem quia qui datus est a iuda baptismum christi est. quod a iohanne iohannis erat. non iudam iohannis: sed baptismum christi etiam per iude manus datum. baptismo iohannis recte proponimus. Item quos iudas baptisauit et christus. sic ergo quos baptisat ebrius. homicida. adulter christus baptisat. Item sacrum ecclesie tam magnum est nec ab homicida ministrante polluat.

Sacra
Sacrum
Augu.
omelia
80.
fides

Detrabe verbum quod erit nisi aqua. accedit verbum ad elementum et fit sacrum. vnde ista tanta virtus aque ut corpus tangat et cor abluat: nisi faciente verbo. non quod dicitur: sed quia creditur. Nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens: aliud virtus manens.

beretici

Non placet deo quod ab hereticis offeruntur. Sic populus iste hereticorum diuus est in

specu meo dicit dominus. omne quod fecerit quod mihi obtulerunt. vel vota vel pro salute vel pacifica. vel pro peccato. vel holocausta vel elemosinas siue ieiunia. vel corporis castitate. et taminata erunt in conspectu meo. Quis enim sancta videantur specie sui que offeruntur: tamen quia tractata sunt ab illo qui pollutus est in anima polluantur omnia.

Dedit deus sacrificia hereticorum et a se proiecit. et quotienscumque congregati sunt in nomine eius detestatur ferocem eorum et claudit nares suas.

Nec putemus in verbis scripturarum esse euangelium: sed in sensu. non in superficie: sed in medulla. non in sermonum folijs: sed in radice rationis. La. marchion.

Vide quantum bonum est caritas. Si ita martyrium fecerim? ut nostras velim? ab omnibus reliquiis honorari. et si opinione vulgi sectantes intrepidi sanguines fuderimus: et subam nostram usque ad medietatem propriam dederim? huic operi non tam premium quam perna debet. et perfidie magis tormenta sunt quam corona victoriae.

Sicut christus est qui baptisat: ita ipse est qui sanctificat.

Omnia sacra obsunt indigne tractantibus: pro sunt tamen pro eos digne sumentibus. sicut et verbum dei. vnde dictum est. quod dicunt facite: quod autem faciunt nolite facere.

Prophetauit saul rex malus cum etiam sanctum dauid persequeret. si ergo se iactet quod forte sine caritate habet sancti munus dei sed videant qualiter ratione sint habituri cum deo quod sanctis non sancte videntur. Ex his erunt qui dicuntur in iudicio. et in nosse tuo prophetauimus. quibus non dicet mentiri: sed non noui vos etc. Spiritum ergo prophetie dicendi sunt habuisse: sed non meritum.

Quisque non tam sanctificat se hostijs quam pro peccato polluit. La. propheta.

Non meritis hominum: sed virtute spiritus sancti peccata remittuntur.

Ut euidenter ostenderet dominus a spiritu sancto quem donauit fidelibus suis dimitti peccata non meritis hominum quodam loco sic ait. Accipite spiritum sanctum. et continuo subiicit. si cui dimiseritis peccata remittuntur ei. hoc est

Hiero.
super
aggeo

Hiero. in
amos

Hiero.
in eplis
ad gala.
euangelium

Hiero.
ypocrisis

Chrs
Hiero.
predicator
sacerdos
malus
Augu.
Augu.
pph eta
malus

Hiero.
in aggeo
Augu.

Remissio
peccatorum

a spū san- spūscūs dimittit nō vos. p̄inde sicut is-
cto est quē sacerdos tolerat in ecclesia est. tñ est
ecclesiā ⁊ extra corp⁹ cuius caput est xp̄s
si ei ostianus non aperuerit.

Ambrō. **De sacris** **Sacm**
Deus non merita psonarū: s; sacer-
dotū officia p̄siderat
ra testes q̄ ad p̄ces hieroboam ignis de-
scendit de celo. ⁊ rursus precante Helia
ignis missus ē q̄ sacrificia p̄sumeret. dat
intelligi q̄ deus non merita psonarū p̄si-
derat: s; sacrificia sacerdotū. Ignis ille
visibilis mittebat̄ vt crederēt. nob̄ inuisi-
bilis opat̄ q̄ credimus. Crede ergo ad-
esse dñm iesum inuocatū p̄ cib⁹ sacerdotū
q̄ ait. vbi fuerint duo vel tres p̄gregati i
noīe meo ibi sum in medio eorū.

Grego.
mysteriū
sacrificiū
Sacm
Mysteriū itaq; fratres ob hoc dī q̄
secretā ⁊ reconditā h; disp̄sationē. Sa-
crificiū aut̄ q̄li sacm factū. q; p̄ce mystica
p̄secrat̄ p nobis in memoriā dñice passi-
onis. Sacm vero est in aliq̄ celebratōe
cū res gesta ita fit vt aliq̄d sc̄ificare acci-
piamus qd̄ sancte accipiendū est. Sūt
aut̄ sacra baptisma corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i
q̄ ob id sacra dicūtur: q; sub tegimento
corp̄aliū rerū diuina n̄tus secret⁹ salutē
eorundē sacroꝝ opat̄ effectū. vñ a secre-
tis n̄tus bus vel sacris sacra dicunt̄. que
ideo fructuose penes ecclesiā fiunt quia
scūs in ea manēs spūs eorundē sacroꝝ
latēter opatur effectū. cuius panis ⁊ ca-
licis sacm grece eucharistia dī latine bo-
na gr̄a interpretat̄. La. multi.

Lucari
nista
Nō sacerdotū merita: s; q̄ docēt ⁊ mī-
strat̄ p̄siderare debem⁹. L. significastis
Non quales sacerdotes dñi sunt: s; qd̄
de dño loquant̄ est vobis magno o-
pere prouidendum.

Sabian⁹
papa
p̄dicatoꝝ
Nicola⁹
papa
Sacerdotū immundicia sacramentū
non polluit. La. dñs.

Augu.
sacerdos
malus
sacerdos
dignitas
Augu.
penlianū
Si nō habebat saul sacri sc̄itatē qd̄
in eo dauid venerabat. Si aut̄ habebat
innocentiā: q̄re innocentē p̄sequebat. nā
eum p̄pter sacri vncionē ⁊ honorauit vi-
uū ⁊ vindicauit occisum. Et q; vel p̄anis-
culū ex eius veste absidit p̄cusso corde
trepidauit. Ecce saul nō habebat inno-
centiā: ⁊ tñ sanctitatē nō vite sue sed vñ

tionis. Nā becline innocentia h̄ri non
pōt. sed sacm dei qd̄ ⁊ in malis homini-
bus est sanctum est. La. dñs.

Augu.
sup ps.
Tria p̄ malū mīstrū dona dei ad eos
p̄ueniūt q̄ cum fide accipiūt. La. xp̄s.

Augu.
sacerdos
malus
Tanto facili⁹ sacerdotes eraudunt̄
q̄nto apud deū sunt digniores. La. ipsi

Alexan.
papa
Non adest sacris spūscūs q̄ p̄ cri-
minosos ministrant. La. sacrosca.

Dño. et
auditio
Belasi⁹
papa
Breg.
Dño
p̄fessor
absolut⁹
sacerdos
Augu. li.
questio.
sacerdotū
dignitas
cayphas

Recessse est vt mūda sit manus q̄ di-
luere sordes curat: ne tacta queq; deteri-
us inq̄net. si sordida sequens lutū tenet
Scriptū nāq; est. mundamini q̄ fertis
vasa dñi. dñi etenim vasa ferunt q̄ p̄mo-
rum aias ad interiora p̄ducendas in cō-
uersationis sue exemplo suscipiunt.

Augu.
Loi
gela
pa
bap
grat
de
Quāta aut̄ dignitas sit sacerdotal̄
ordinis vel officij. hīc aduertam⁹. Dictū
est aut̄ de nequissimo caypha interfecto-
re saluatoris inter cetera. hoc āra semet
ipso nō dixit. s; cū esset p̄nceps ⁊ p̄ntifex
sacerdotū anni illius p̄phetauit. per qd̄
ostendit spūscū dātore gr̄ay nō p̄so-
nā digni aut̄ indigni: s; ordinē traditōis
vt quīs aliq̄s boni meriti sit: si tñ possit
b̄dicere nisi fuerit ordinat⁹ vt officij mi-
nisteriū exhibeat. dei aut̄ est effectum tri-
buere benedictionis. La. dictum est.

Crassus
aurū sitiuit. aurū bibit eq̄
perit vero auro sicut vero veneno. nec mi-
rum. ipsa enī salus n̄ra buccellam iude
dedit statim cū buccella nō bonus s; ma-
lignus spūs intrauit. q̄re nō q; bon⁹ nō
daret bonū. s; q; malus male accepit bo-
nū sic q; bonum effectū bonū nō habuit
q; vbi illud faceret nō inuenit. La. q.

Crassus
auaritia
Augu.
cōmūio
Audas
Augu.
His est transfiguratus cū esset i car-
ne. In vna transfiguratione sol apparu-
it mirabilis vt fides credentiū augeret
ad p̄templandam celestem gloriam sup
se eleuatam. In altera vt pegrinus inco-
gnoscibilis de se dubitantibus ire longi-
us se fingit. et ne agnosceret oculos eorū
tenuit. ad quid aliud nisi vt quia p̄ fidē
non erat in cordibus eorum longius se
ab eis recedere ostenderet. et quia ipsus
nō credebant esse qd̄ erat viderent eum
alium q̄ erat. Ecce in vtraq; visione sua

Augu.
sup ps.
sacerdos
malus
Alexan.
papa
Dño. et
auditio
Belasi⁹
papa
Breg.
Dño
p̄fessor
absolut⁹
sacerdos
Augu. li.
questio.
sacerdotū
dignitas
cayphas
Crassus
aurū sitiuit. aurū bibit eq̄
perit vero auro sicut vero veneno. nec mi-
rum. ipsa enī salus n̄ra buccellam iude
dedit statim cū buccella nō bonus s; ma-
lignus spūs intrauit. q̄re nō q; bon⁹ nō
daret bonū. s; q; malus male accepit bo-
nū sic q; bonum effectū bonū nō habuit
q; vbi illud faceret nō inuenit. La. q.
His est transfiguratus cū esset i car-
ne. In vna transfiguratione sol apparu-
it mirabilis vt fides credentiū augeret
ad p̄templandam celestem gloriam sup
se eleuatam. In altera vt pegrinus inco-
gnoscibilis de se dubitantibus ire longi-
us se fingit. et ne agnosceret oculos eorū
tenuit. ad quid aliud nisi vt quia p̄ fidē
non erat in cordibus eorum longius se
ab eis recedere ostenderet. et quia ipsus
nō credebant esse qd̄ erat viderent eum
alium q̄ erat. Ecce in vtraq; visione sua

erat p[re]sentia et veritas: s[ed] i[n] vna exercebat fides vt magis crederet q[uam] credebant. in altera tenebat incredulitas ne eti[am] agnosceret q[uo]d videbat. Sacrament[um] ergo corp[or]is et sanguis sui alijs e[st] ad salutem alijs est ad iudiciu[m]. Ca. d[omi]ni. Grego[ri]o co[m]mune ar[chie]p[iscop]i vocat execratione[m]. et innocenti[us] vocat hono[ri]sij ordinatione[m] d[omi]natione[m]. non q[uia] ita in se sunt: s[ed] q[uia] male d[omi]nib[us] vel accipien[t]ibus id efficiu[n]t. Sic eti[am] Hiero[n]i[m]us in osse. sacrificia eor[um] pane[m] luctus vocat no[n] q[ui]ntu[m] ad se: s[ed] q[ui]ntu[m] ad effect[um]. q[uo]d ip[s]e met ostendit subit[us] g[ra]t[is]. q[ui]cu[m]q[ue] co[n]cederit ex co[m]ptaminabit: q[ui]a sibi ad iudiciu[m] sumet.

Loio

Loio

Augu.

Loio

gelasius

papa

baptismi

grans

detur

Er 2. to

letano

Er 2. ca

bilensis

simoiaci

Nicola

papa

simoiaci

varij

Alexan.

Sacra q[ui]bus obsint idigne tractantib[us] p[ro]sunt t[ame]n digne sumentibus. Ca. p[er] ysaias **B**aptisadis vel p[ro]signadis p[ro]cia no[n] **B**aptisadis p[ro]signadisq[ue] ierigant fidelibus sacerdotes p[ro]cia nulla p[ro]figant nec illatobus q[ui]buslibet ipositis exagitare cupiant renascentes. q[ui]m q[uo]d gratis accepimus: gratis dare mandamur. **M**u[er]a i[n]uisibilis g[ra]t[is] q[ui]stib[us] no[n] s[un]t p[ro]solatione tribuit n[on] q[ui]stibus vel qui[us]libet p[ro]mijis venudari penit[ent] debz dicente d[omi]no. q[uo]d grat[is] accepistis grat[is] date. **S**icut ergo hec sacra licet simoniace ministrent: t[ame]n effect[um] b[e]n[e]dictionis p[ro]ferunt accipienti. sic et sacerdotalis vinctio licet simoniace ministraret: suo t[ame]n non debet carere effect[um]. Ca. statuimus. **S**tatuim[us] decretu[m] de simoniace si moniace ordinatorib[us] v[el] ordinatis. et de simoniace a no[n] simoniace. et de simoniace no[n] simoniace a simoiaciis. **S**imoniaci simoiace ordinati vel ordiatores sc[on]d[um] ecclesiasticos canones a p[ro]prio gradu decidat. Simoiaci quoq[ue] simoniace a no[n] simoiaciis ordinati s[un]t ab officio male accepto remouent. Simoiacos at[er] no[n] simoiace a simoiaciis ordinatos misericordit[er] p[er] man[us] ipositione[m] p[ro] t[em]p[or]is neccitate i[n] officio p[ro]cedim[us] p[ro]manere. s[ed] hoc itelligendu[m] e[st] de his q[ui] ordinat[ur] a simoiac[is] quos ignorabat esse simoiacos. hos fac[er]e simoiacos no[n] reat[ur] criminis: s[ed] ordiatio simoiaci **S**imoniace in dignitate seruanda

nulla est impendenda m[er]ita. Ca. erga **S**unt no[n]nulli q[ui] quide[m] nu[m]ero p[ro]m[er]ita no[n] accipiunt: et t[ame]n sacros ordines p[ro] b[e]n[e]dictione g[ra]t[is] vel laude largiunt atq[ue] de ip[s]a largitate laudis sol[us] modo retributione[m] q[ui]nt[ur] bi nimiru[m] q[uo]d accipiunt gratis: gratis non tribuunt. q[ui]a de ip[s]o officio scitatis nu[m]erum expetunt fauoris. v[er]u[m] bene cu[m] virum iustu[m] p[ro]pheta describeret ait. **B**eatus q[ui] ercutit man[us] suas ab o[mn]i munere. no[n] dicit solu[m] a m[er]ite. q[ui]a aliud e[st] mun[us] ab obsequio aliud a manu. aliud a lingua. **M**un[us] ab obsequio est seruitus indebite ipensa. munus a manu pecunia e[st]. munus a lingua fauor. q[ui] ergo sacros ordines tribuit tunc ab o[mn]i munere manus ercutit q[ui] in diuini[s] rebus no[n] solu[m] pecunia[m] nulla[m] sed nec eti[am] humana[m] gratia[m] requirit.

Eterna d[omi]natio es iuener q[ui] quolib[et] m[er]ite ad sacros ordines accedit. Ca. si q[ui]s

Nec p[ro]cio nec g[ra]t[is] nec supplicatio e[st] aliq[ui]s q[ui] ad sacros ordines accedat. Ca. q[ui]busda[m]

Flens dico gemesq[ue] denuncio. q[ui]a cu[m] sacerdotalis ordo intus or[is] occidit foris quoq[ue] dui stare no[n] poterit. scimus q[ui] p[er]pe[tr]at ex eu[an]gelio q[uo]d redemptor n[ost]r[us] p[ro] seip[s]o fecerat. q[ui]a ingressus templu[m] cathedras v[er]e dentiu[m] colubas euertit. Colubas. n. v[er]e d[omi]nare est de sp[iritu] sancto. Ca. q[ui]busdam.

Equit. 2. q[uo]d q[ui] q[ui]st an p[ro] ingressu monasterij pecunia sit exigenda vel exacta p[ro]solueda. **H**oc v[er]u[m] q[ui] licitum fieri v[er]iusq[ue] testamenti serie co[n]probaf. legif[er] eni[m] in p[ri]mo li. regu[m] q[uo]d anna detulisset secu[m] samuele postq[uam] ablactat[us] fuerat in tribus vitulis et tribus modijs farine et amphora vini in domu[m] d[omi]ni in silo. In actibus vero ap[osto]lo[rum] legif[er] q[uo]d multitudinis credentiu[m] erat cor vnu[m] et a[n]i[m]a vna. nec aliquid eor[um] q[ui] possidebat quisq[ue] propriu[m] suum esse dicebat: sed erat illis o[mn]ia co[m]m[un]ia. et singuli vendebant predia sua. et ponebant precia eor[um] ante pedes ap[osto]lo[rum] **Q**uor[um] vnus. s. ananias du[m] parte[m] sibi re serualet cu[m] vxore sua saphira s[er]ua[m] male dictionis accepta ante pedes ap[osto]li cecidit mortuus. **H**inc liq[ui]do appet q[uo]d ingressu ri monasteriu[m] sua debet offerre rectorib[us]

papa Grego. Muera

Grego.

Grego. ordiatio

simonia

2. 2. moniales moachi

Anna Samuel

ananias et saphira iuaritia

nec aliter sunt recipiendi nisi sua obtulerint. Sed aliud est sua sponte offerre. aliud est exacta psolvere. Anna mater samuelis non exacta neque petra sed sponte sacerdotibus munera obtulit. Credentes etiam sua sponte offerebant apostolis ut indigentium necessitatibus deseruiret. qui instante persecutione infidelium eis possidere non licebat. Ananias quoque non idem donatus est quia sua nollet offerre: sed quia spiritu sancto mentitus precia eorum que apostolis obtulerat ex parte fraudabat. non ergo his auctoritatibus permittit rectoribus ab ingressuris aliquid exigere: sed sponte oblata suscipere. quia illud donabile est. hoc vero minime.

ordinatio Ab ordinando non debet aliquid erigi: sed nec voluntate oblata respiciatur. **Ca. sicut**

Grego. Auctoritate gregorii dicitur intelligi quod per ingressu ecclesie non licet pecuniam erigere sed sponte oblata suscipere. **Ca. sicut.**

Vidue Viduas bonorum que vere vidue sunt. que autem non sunt vere vidue. id est que suis vel parentum opibus sustentari possunt non recipiant ut ab ecclesia sufficiat his que vere vidue sunt.

Hiero. adama. papa ecclesie Elyna ecclesie bona Qui sumptibus propriis sustentari potest ab ecclesia stipendia non accipiat.

Ca. Clericos autem illos convenit ecclesie stipendiis sustentari quibus parentum vel propinquorum nulla suffragantur bona. Qui autem bonis parentum et opibus suis sustentari possunt. si quod pauperum esse accipiunt. sacrilegium profecto committunt. et per abusionem tantulum iudicium sibi manducant et bibunt.

prosp li. de vita prepla. Pastor ecclesie his quibus sua sufficienti non debent aliquid erogare. quicquid enim nihil aliud sit habentibus dare quam perdere nec illi que sua possidentes dari sibi aliquid volunt sine grandi peccato suo unde pauper victurus erat accipiunt. de clericis quidem dicit. scilicet. peccata populi mei comedunt.

prosp ibidem Non est meum dicere quale peccatum est que cibos pauperum presumendo suscipiunt. qui ecclesiam quam iuvare de propriis facultatibus debuerant: suis expensis insuper gravant. propter hoc fortassis in congregatione viventes ne aliquos paupe

res pascant. ne advenientes accipiant. aut ne suum censum quotidianis expensis minuant. quod si aliquid de fructibus suis ecclesie vel per ipsa expensa sua stulerint non se preferant inani iactantia illis quos nihil habentes pascit et vestit ecclesia. quia profecto perfectior est ille que se mundi rebus expoliat. aut qui cum nihil habuerit nec habere desiderat quam ille qui ex multis que possidet ecclesie aliquid prestiterit ac se de eo quod prestiterit forsitan iactat. Ecce qui prohibentur ab ecclesia suscipi. Illi vero qui omnia sua relinquunt vel pauperibus distribuunt vel ecclesie rebus adiungunt. et ab ecclesia laudabiliter suscipiendi sunt. et eius opibus sustentandi. **Ca. si quis.**

Ca. Clerici quoque quos pauperes natiuitas fecit cum perfectione virtutis vite necessaria siue in domibus suis siue in congregatione viventes accipiant. quia ad ea accipienda non eos cupiditas ducit: sed vivendi necessitas cogit. de talibus dicere videtur apostolus. qui in sacrario operantur: que de sacrario sunt edant. et que altario deseruiunt de altario participent. quod nisi hoc de preceptoribus suarum facultatum vellet intelligi nunquam secutus adiungeret. Ita et deus ordinavit his que evangelium annunciant de evangelio vivere. De evangelio vivant que nihil habere proprium volunt. qui nec habent nec habere aliquid cupiscunt. non suorum: sed communium possessores. Quid est aliud de evangelio vivere: nisi laborate inde ubi laborat necessaria vite percipere? Apostolus tamen sic predicavit evangelium ut necessaria sibi suis manibus ministraret. de se confidenter loquitur. Ego autem nullo horum usus sum. et que dixi secutus apertus dicens. Expedi mihi magis mori quam ut gloriam meam que euacuet. Quacuam dicit gloriam suam si ab eis que predicabat voluisset accipere vite temporalis expensam. nolebat quippe in presenti laboris sui fructum: sed in futuro recipere.

Ca. Clerici omnes que ecclesie fideliter vigilanterque deseruiunt stipendia sanctis laboribus debita secundum meritum suum per ordinationem canonum a sacerdotibus consequantur.

Altari que servit quod de altari vivat

Paulus

Fama bona

beatitudinis de fidentium

Merces

2.3
pecu
vii
Aug
doc
pia
simo
Aug
fur
Ely
simo
Br
Be
B
psa
nei
d
Ag
tia
Al

D.3.

Quoniam auctoritatibus luce clarius constat quod ab ingressuris monasterium non licet pecuniam exigere. neque ille qui erigit et ille qui soluit simonie crimen incurrat.

Pecunia dicitur omnia quorum dominus sunt pecunia vocatur. servus vas ager arbor pecus. quicquid horum est pecunia dicitur. Ideo autem pecunia vocata est. quia antiqui habebant in pecoribus quod habebant in simonia.

Quod vero spiritus sanctus quantum in se est vendat vel emat. qui preposituram vel aliquid huiusmodi vendit vel emit. Audi Augustinum super iobannem. Quot preposituras fecerunt vel sequuntur. alium prepositum habet cartagineum. principatus. alterum in mauritania rogatus. alterum habet in numidia ille vel ille quos iam nec nominare sufficimus. Circumit ergo aliquis emere columbam unusquisque laudat prepositum suum quod vendit etc. Ca. salvator.

Quia teste scriptura quod aliquid male accipit ut bene dispenset potest gravat quod iuvatur. Ca. ex multis.

Qui dona dei vendunt vel emunt pariter a deo damnantur. Ca. vendentes

Qui gratiam quam a deo accipiunt non gratis exercent. vendentes columbarum sunt. Ca. non solum.

Simoniacus est qui decimas et oblationes laicis non clericis distribuit.

Pervenit ad nos fama sinistra. quod quidam episcoporum non sacerdotibus propter decimas decimas atque christianorum oblationes proferant. sed potest laicalibus personis militum videlicet servitorum vel quod gravius est consanguineis. vix et si quis ammodo episcopus inventus fuerit huiusmodi divini precepti transgressor inter maximos hereticos et antichristos non minus habere. et sicut nicena synodus de simoniaco censuit. ut episcopus qui datur et qui recipiunt ab eo laici siue precepto siue beneficio eterni incendii ignibus deputentur.

Quoniam illius crimen maculat nescientem.

Quis locus innocentie relinquit si alienum crimen maculat nescientem.

Digestis titulo de penis.

Crimen vel pena paterna nullam maculam filio infligere potest. nam quod unus quisque ex suo admisso sorti subijcitur. nec alieni criminis successor constituitur.

Presidia parentum filiis obesse si dicitur. Et quod mittat impietas alteri nocet.

Dominus qui similis tui est. nocebit impietas sua. et filium bonis adiuvabit iustitia tua. humana impietas ei nocet que pueritudo committit. et rursus eum adiuvat nostra iustitia que a pravis actionibus imutat. nocere enim vel adiuvare nesciunt ea que vel a bono corrumpere. vel a malo permutare non possunt. Contra dominus ad moysen. Ego sum deus zelotes qui visito peccata patrum in filios usque in tertiam et quartam generationem. licet non in equalitate iudicij sed magnitudine clementie. Augustinus asserit hoc dictum ita dicens. In tertia et quarta generatione peccatum se dominus comminat in lege filiis redditur non in equalitate cuiusdam ut alij peccent et alij puniantur. sed magnitudine clementie. dum semper expectat ad penitentiam. et quod in prima generatione delinquitur non prius corripit et emendat. nisi et tertia et quarta generatio euenierit.

Item peccato civium thesauri hierico anathematizati leguntur. unde achor que regulam auream et quedam alia preciosa fuerat est. de anathemate dicitur tulisse. Item peccato amalechitarum animalia eorum iussa sunt interfici. quibus quia saul peccavit audiuit a samuele. Nescis quod peccatum ariolandi est repugnare. et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Item peccato egyptiorum possessiones eorum grandine tradite iumenta et primogenita morte presumpta sunt. Item peccato israelitarum archa domini philisteis tradita est. Si ergo que sensu caret ut ecclesia altare archa domini lapides hierico vel execrantur vel peccatoribus traduntur vel anathematizantur vel grandine devastantur. si ea que vim intelligendi non habent. ut animalia egyptiorum et amalechitarum peccatis hominum perducuntur morte patrum

Digestis

Culpa aliorum pariter filij

Ex p. to letan o

Punitio Grego. 26. mo.

Pro quo in filio punitur in tertia et quarta generatione

Grego. peccata punitio

Ignorā
na pcti

q nullum excusat ignorantia criminis maxime cum ex eo utilitas deserat ignorantia. veluti si quispiā de latrocinio et rapina filio suo ignorāti diuinas pgreget. non excusat filium ignorantia quin post mortē patris cogatur reddere male conquisita. Item peccato achor plebs isralitica in manibus hostiū tradita est. Itē peccato filioꝝ hely populus i manu phi listinoꝝ forruit. Peccato quoqꝫ plebis electi eoz sepe sunt impediti. ⁊ tandem cum eis pphete ducti sunt i captiuitatē. His ita respondet insensibilia ⁊ irōnabilia peccato hominū vel execrantur vel anathematizantur vel morte pduntur nō participatione peccati: sed causa sacramenti vel detestatione peccati vel flagello delinquentium. causa sacramenti. vt thesauri bierico ⁊ animalia amalechitarū bierico enim luna interpretatur. ⁊ significat mundū istū. amalechite interpretatur lingentes sanguinē. ⁊ significāt cupiditas auarus ⁊ demones. Isralite interpretantur viri vidētes deū. ⁊ significāt mltitudinē sanctorū. lapides ergo ⁊ thesauri bierico anathematizantur. animalia amalechitarū interfici iubentur. ad examinandā cupiditatē isralitice plebis. ⁊ vt significat qꝫ muri vitioꝝ ⁊ huiusmodi thesauri qui p lapides ⁊ thesauros bierico designantur. irōnabiles quoqꝫ vitioꝝ mori qui p animalia amalechitarū intelliguntur non debent transire in sortē sanctorū animalia vero egyptioꝝ ⁊ possessiones eoz et p̄mogenita grandine ⁊ morte consumpta sunt vt in illis puniret quoz felicitate letabantur. ⁊ vt daretur intelligi qꝫ mundus peribit ⁊ cupiscētia ei⁹. sꝫ et terra isralitarū in falsuginē versa est. et segetib⁹ eoz imbres aduersi sunt. animalia eoz sterilitate ⁊ morbo pfecta sunt vt auctore suū quem p beneficia cognoscere noluerunt: saltem inter supplicia sentirent. in detestationē vero peccati pecunia simonis damnata est. pecunia tua recussit in pditionē. qꝫ existimasti donū dei pecunia possideri. i detestationē quoqꝫ

Bierico
vnde
amalechi
te vnde
Isralite
vnde
Flagella
quare

Caristia
Pestis

eiusdem criminis altare ⁊ ecclesia qꝫ p simoniā psecrantur nō tam psecrari qꝫ execrari dicuntur. quia qui interuētū pecunie oleū psecrationis fundit: non psecrare sed execrare credendus est. Hic est qꝫ beatus Gregori⁹ ecclesias ab arrianis psecratas iterū psecrari precepit. qꝫ sanctificationē psecrationis qꝫ nō nisi i fide trinitatis pficitur prestare nō poterant qꝫ fide carebant. Archa vero ⁊ prophete peccato suoꝝ cūiū hostibus traditi sunt electi quoqꝫ qꝫ murmure: eoz impediti sunt nō in penā criminis: sed in expimentum ⁊ exemplū patientie bec passi sunt. Item populus qꝫ peccato achor ⁊ filioꝝ hely in manibus hostiū traditus est significat subditos corporaliter flagellari vt inter ipsa flagella peccata prelatoꝝ feriātur. sicut achor sorte deprehēsus lapidibus obrutus est. sicut ⁊ nauicula Jone p̄ditat⁹ vt fugitiu⁹ sorte deprehēsus fluctibus immergeret. aliqui p meritis prelatoꝝ depreuati. ⁊ damnati vita subditoꝝ vt prelatis suis subditi fauentes ad malum cū eis simul corruant. sicut filij israel diu portantes peccata sacerdotū tandē cum eis ceciderunt in manibus hostium. Item David populum numerauit quo peccato gladius domini deseuit in populum. sed in lata gente gloria regis est. in diminutione plebis p̄ritio p̄ncipis. qꝫ ergo de numerositate sue gentis supbiuit in eius diminutiōe punitus est. Itē paruulos sodomitarū nō excusauit ignorantia quin paterno scelere celesti igne psumerent. sed igne hoc pena illis diminuta est. quibus successio paterni sceleris est adepta. pariter etiam demōstratum est peccatis parentū paruulos aliquādo corporaliter flagellari. Illud etiam idē intelligendum est de paruulis qui peccato datban ⁊ abiron viui descenderūt ad inferos. Item cham peccante chanaan filius eius maledicitur. Giesi delinquentē lepra transmittatur ad posteros. iudeis enim clamantibus sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nostros. etiam relique

Jonas

prelati
subditi

David

superbia
p̄uiri
p̄ alio

sodomi
te

Darban

L bore

L biron

L cham

Giesi

Judei

Ab a

Esau
Jacob

imitat
sceleris

Ambr
Igno
na fac
Igno
na iur

D. 5.
simon

D. 6.
simoni
muner
Grego
Grego
Supb
bilita

D. 1.
Pnia

Dauid

Ahab eorum pene motus christi addicte sunt. Ahab quoque peccante posterius ei regni solium amiserunt. et de eius semine in regno iude nati sunt usque ad purgata labem idolatrie illius familie a genealogia dei sunt exclusi. **Edium** quoque esau ut machabias testatur transiit ad ydumeos. Quibus omnibus colligitur quod ignorantia peccati non excusat aliquem. Sed his exemplis non probatur teneri peccato aliorum nisi imitatores nequitie eorum. quicumque enim de semine esau et ceterorum ad deum peruersi paternam malitiam derelicti sunt non odium sed dei clementiam experti sunt.

Ambro. Est enim ignorantia alia facti alia iuris. facti alia est ei facti quod oportuit eum scire alia quod non. Item ignorantia iuris alia naturalis alia civilis. Naturalis omnibus adultis danabilis est Jus vero civile alijs permittit ignorare alijs non. Juris civilis ignorantia nemini obest in danno vitando si negotium inde contigerit ut si minor pecuniam dederit filiofamilias repetit. in maiore vero quasi delictum est. *La. turbatur.*

Q. 5. In dignitate seruanda simoniae misericordia potest impedi. si eos vita commendat. *La. eos.*

Q. 6. Simoniacus est qui ut eligat premia largitur. *La. ego autem.*

Bregio. Sicut ordinatio sic electio siue consensus sine venalitate debet proferi.

Bregio. Sicut is qui invitatus renuit qui sitis refugit sacris altaribus est admonendus. sic qui ultro ambit vel importunum se ingerit est proculdubio repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora ascendere. quod aliud agit nisi ut crescendo decrescat. et ascendendo exterius interius in profundo descendat.

Q. 1. Penitentiam agimus pro peccato

David **P**er deus indulget illud. ita et ego dico. quod omnem penitentiam recipit deus. et indulget pro penitentiam peccata quae iam facta sunt. Noui enim quod dauid fornicatorem et homicidam pro penitentiam receperit deus. et quod dixerit de eo. Inueni virum secundum cor meum. Noui rursus eundem audi

entem a deo **Mo** edificabis mihi domum quia vir sanguinis es. Scio manassen pro confessione dimissam impietate sua. scio meretrices et theolonarios pro penitentiam receptos. *La. si quis.*

Misi rigor discipline quibus relaxaretur ex dispensatione misericordie. multorum enim crimina sunt danabilia: quae tamen ecclesia tolerat pro tempore. pro persona. intuitu pietatis vel necessitatis siue vtilitatis et pro euentu rei pro tempore. *La. requiritis.*

Pro temporum necessitate apostolice sedis decreta temperant. *La. necessaria.*

Cessante necessitate debet cessare quod urgebat. *La. quod.*

Tanta nequitia in aures meas de tua senectute puenit ut eam nisi ad huc humanitus pensarem. fixa iam maledictione feriremus. et quidem pene fuerat in te sententia iaculanda. Sed quia simplicitate tuam cum senectute cognouimus. interim tacemus. Hieronymus intuitu sicut de illiteratis et corpore vitatis.

Dispensationes rerum nunquam cogunt parum quidam a debito rigore quodam exire foras: ut maius aliquid lucri faciant. sicut enim hi qui mare nauigant tempestate urgente nauis periclitante anxiant quodam exonerant ut cetera salua permaneat. ita et nos cum non habemus saluandorum omnium negotiorum penitus certitudinem despiciamus ex his quedam ne cunctorum patiamur dispendia.

Utilitatis intuitu quedam in ecclesia temperant. *La. tali.*

Pater simoniacos veluti primos et precipuos hereticos ab omnibus fidelibus respuendos.

Quod autem nullum sine iudicio ordine danari valeat auctoritate multum probatur. De eo ait au

Dannari non valet nisi iugustinus aut convictus aut sponte confessus.

Mos in quem suam ferre non possumus: nisi aut in convictum aut sponte confessum

Judex criminis discutiens non a se proferat sententiam quam aut reum ipse se profiteatur aut pro innocentes conuincatur.

Manasse

Magdalena

Mattheus

Leo papa 4.

Castigatio

Equitas

Accitas

Innocentius papa

Bregio.

Seneca

Equitas

pascalis papa

Simonia

Q. i.

Augu.

Danatio

Snatio

statin

imperator

Nihil contra quolibet accusatum absque legitimo et idoneo accusatore fiat. nam et dominus noster iesus christus iudam furem esse sciebat. sed quia non est accusatus ideo non est eiectus.

Seuerin⁹
papa
peccata

Multi pro tolerantia sustentandi sunt quavis sententia diuini iudicij sunt condemnati. La. vnus.

Nicola⁹
papa
Accusat⁹
p⁹sentio

Restituendum est quod neque diuictum neque confessum constat esse eiectum. La. notum
Quia facientem et sentientem par pena stringit. La. notum.

Nicola⁹
papa
Excomu
nicatio

Nemo episcopus nemo presbyter excommunicet aliquem antequam causa probetur.
Incerta et dubia iudicari non possunt. La. nomen.

iudicare
Augu.

Nec suspitionis arbitrio nec ante verum iustum iudicium aliquis condemnatur. La. primo

Melchi
ades
papa

Manifesta accusatio non indiget ordinem iudicium manifesta non desiderat causa. La. de manifesta.

suspicio
Ambro.

In vna eademque causa nullus simul potest esse accusator et iudex.

manifesta
stephan⁹
papa

Non ergo illi quos monemur agere penitentiam querant sibi comites ad supplicia. nec gaudeant quia plures inueniant sibi similes. nam propterea non minus ardebunt: quia cum multis ardebunt. La. multi.

accusator
et iudex

Si peccauerit inter frater tuus. corripe eum inter te et ipsum solum. quare: quia in te peccauit. quod est in te peccauit. tu scis quia peccauit. quia enim secretum fuit quando in te peccauit. secretum quere cum corrigis quod peccauit in te. Nam si solus nosti quia peccauit in te. et tunc vis coram omnibus arguere non eris corrector erroris: sed perditor.

Infern⁹
mali
Augu.

Sententia non precipitater ferenda est.

correctio
fraterna
Augu.

Deus omnipotens ut nos a precipitatio de sententia prolatione compesceret: cum omnia nuda et aperta sint oculis eius tamen sodomite noluissent audire iudicare. priusquam manifeste cognosceret quod dicebant. vnde ipse ait descendam et videbo vtrum clamorem quem venit ad me ope compleuerit an non est ita ut sciam Deus omnipotens cui nihil est absconditum sed ei omnia manifesta sunt antequam fiant. non ideo hec et alia multa quod ob plerumque

Snia non precipitanda
Iudex
euaristus
papa
sodomite
iudicare

Sententia non precipitater ferenda est. Deus omnipotens ut nos a precipitatio de sententia prolatione compesceret: cum omnia nuda et aperta sint oculis eius tamen sodomite noluissent audire iudicare. priusquam manifeste cognosceret quod dicebant. vnde ipse ait descendam et videbo vtrum clamorem quem venit ad me ope compleuerit an non est ita ut sciam Deus omnipotens cui nihil est absconditum sed ei omnia manifesta sunt antequam fiant. non ideo hec et alia multa quod ob plerumque

capitulo non inseruimus: sed se inquirere dignatus est quod ea ignoraret: sed ut nobis exemplum daret ut ne precipites in discutendis et iudicandis negocijs essemus. et ne mala primorum propter quos quisque presumat credere quod probare. cuius exemplo monemur ne ad proferendam sententiam vniquam precipites simus. aut temere indiligenter quam probata indiscussa quoquo modo iudicemus. dicente veritatis voce. Nolite iudicare et non iudicabimini. in quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini.

Quod autem expoliatus ante iudicium stare non possit multis auctoritatibus probatur. ait enim Johannes papa.

Q. 2.
Spoliat
Johannes
papa

Ante litem prestatam possessori cuncta sunt restituenda.

Antiquitus decretum est ut omnes possessiones et omnia sibi sublata atque cunctos fructus ante litem prestatam preceptos eos vel primas possessori restituat. Item Nicolaus. De eodem

Nicola⁹
papa

Omnes leges tam ecclesiastice quam vulgares et publice precipiunt ut omnia sibi ablata restituantur ei quod suis est rebus expoliatus. Item Stephanus papa.

Stephan⁹
papa

Nullus debet accusare dum suis rebus fuerit expoliatus. La. nullus.

Nullus potest conuocari aut iudicari antequam omnia sibi ablata et omnia iura ei integra restituantur. quia non habet privilegium quo possit erui iam nudatus.

Julius
papa

Quia autem pena feriendi sunt qui in accusatione deficiunt canonum ceterum iura diffinit. pena enim illati criminis cum dispendio extimatoris excipietur.

Q. 3.
Accusa
tor defi
ciens

Si quis circa huiusmodi personas non probanda detulerit: auctoritate huius sanctionis intelligat se iacturam infamie sustinere: ut damno pudoris et estimatois dispendio discat sibi aliene verecundie impune insidiari saltim de cetero non licere.

Si accusator in accusatioe defecerit talionem recipiat si in talionem recipiat. Item ex decreto adriani pape.

damasus
papa
Talionis
pena

Qui non pbauerit q obiecerit pe nam quam ipse intulerit paciatur.

Calumnia Calumniari est falsa crimina sciēter intendere. Preuaricari est vera crimina abscondere. Tergiuersari est in vniuersum ab accusatōne desistere. Preuaricata Tergiuersator est q si varicator q diuersam pte adiuuat pdita causa sua qd nomē labeo a va

Preuaricator ria pcertatione tractū ait. nam q preuaricat ex vtraq pte psistit. Preuaricatorē esse eū ostendit q colludit cū reo. eoq pprias quidē pbationes dissimularet. falsas vero excusatōes admitteret. De

Destitutio stituisse eū accepim? q in totū animū agē di deposuit. Non q distulerit accusatōnem: sed q pmissu impatoris ab occasio

Abolitio ne destitit: impunit? est. Abolitio em̄ penam remittit. infamia si tollit. Uñ impa

Impator tores valentin? z valeri? .9. li. codic? eo. Indulgēti. de generali abolitione dixisse legunt.

Indulgētia Indulgentia patres pscripti quos liberata pena notat: nec infamiā criminis tollit: sed pene grām facit. Si aut restituo

te in integrū princeps dixerit infamiā tollit. Uñ in eodē libro legis titlo de sententiā passis z restitutis cuidā deportato in insulam impator anthoni? dixisse legis: Restituo te in integrū puincie tue z adiecit. Uñ aut scias qd sit in integrus restituere. honoribus z ordini tuo z omnibus ceteris te restituo

Deficientibus Deficientibus vero accusatorib? d reus nō videt esse cogēdus ad purgationem. sicut em̄ possessor

Reus deficiente actore titulū sue possessionis probare nō cogit. ita q imperit ad innocentia suam purgandā cogēdus esse nō creditur.

Juramentum Juramentū a sacerdotibus nō est exigendum.

Lozneli? Sacramentū hactenus a summis sacerdotib? vel reliqs exigi nisi p recta fide minime cognouim?: nec sponte eos iurasse reperimus

Sacramentum Laicus per iuramentū si necesse sit se expurget. presbiter nō vice iuramenti p sanctā psecratōne interroget: qz sacerdotes ex leui causa iurare nō dnt. man? nō

p quā corpus z sanguis pficiatur iuramēto polluet. absit cū dñs in euāgelio discipulis suis quoz vicē nos indigni in sanctagerimus ecclesia dicat. nolite oīno iurare. sit aut sermo vester est est. non nō. qd aut bis habundantius est ex malo ē.

Uerū bis auctoritatibus non oimoda iuramenta prohibentur fieri a sacerdotibus: sed tm̄ incauta. z ea q p qlibet capitali iudicio offeruntur. cum aut populi infamia sacerdotes opprimunt tūc ad innocentie sue assertionem iuramēta debent offerri.

Sacerdos si a populo fuerit accusatus iuramento innocentia suā affirmet.

Presbiter vel qlibet sacerdos si a populo accusatus fuerit z ceteri testes inuenti non fuerint q criminis illati veritatē dicant. iusiurādū in medio faciat. z illū testem pferat. de innocentie sue puritate cui nuda z aperta sunt omnia.

Juramento candentis ferri vel feruentis aque purgatio vero data nō est addenda. caplo omnibus.

Candētis ferri z feruentis aque iudiciū in ecclia pbibet. caplo psuluyisti.

Si autē dedinasti a viro tuo atqz polluta es. z pcubuisti cum alio viro. his maledictionib? subiacebis. Det te dñs in maledictionē: z exemplū cunctorū in populo suo putrescere faciat femur tuū. z tumēs vterus tuus dirumpatur. ingrediantur aque maledicte in ventrem tuū et vtero tumescente putrescat femur tuū et respondebit mulier amen amen. scribetqz sacerdos ista maledicta in libello z delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congeffit. z dabit ei bibere. et sic potam det mulieri aquas amarissimas. quas cum biberit si polluta est: et contempto viro adulterij rea est. pertrāsibunt eam aque maledictionis z inflato ventre computrescat femur. eritqz mulier in maledictionē et in exemplum omni populo. maritus vero absqz culpa erit. et illa recipiet iniquitatem suam. q si polluta non fuerit. innocia erit z faciet liberos.

Libro nu meri

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Q. 2. polian bānes pa

Nicolē apa

pban? apa

Julius apa

Q. 3. accusa or defiens

masua papa Calioia na

Bre. pp.

Expurga tio.

Sacerdo tis.

Juramē tū candē tis ferri.

Stepha nus.

Libro nu meri

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Adultere a dño.

Furta purganda ¶ Si furta in monasterio fiunt. iudicio monachi se expurgent
Ex concilio ¶ Sepe contingit ut in monasterijs monachorum furta perpetrent. idcirco statuimus. ut qui ipsi fratres de talibus expurgare se debent. missa ab abbate celebretur vel ab aliquo expiis fratribus ut sic expleta missa omnes communicentur in bec verba corpus dñi sit tibi bodie ad pbatōnem.

Q. 5 Testes ¶ In lege nostra scriptum est. quoniam duorum hominum testimonium verum est. Si duorum hominum testimonium verum est. quare testimonium meum et patris mei non accepistis
 Item paulus in epistola ad corinthios. In ore duorum vel trium stat omne verbum.
 Item in epistola ad hebreos. quis perueniens legem moysi duobus vel tribus testibus iunctis sine misericordie lapidatur

Accusator ¶ Placuit ut si quis aliquem clericorum macula fornicationis impetit. secundum preceptum pauli apostoli duo vel tria testimonia requirant ab illo qui si non poterit datis testimonijs approbare quod dixit excoicationem accusati accusator accipiat.

Silvester papa ¶ Presul non datur nisi cum .lxij. testibus. presbiter autem cardinalis nisi cum .lxij. testibus non deponatur. diaconus vero cardinalis vrbis rome nisi cum .xxvij. testibus non dēnabitur. subdiaconus ac colitus. exorcista lector bestiarum non nisi vij. testibus dēnabitur. testes autem et accusatores sine aliqua infamia sunt.

¶ Episcopi non nisi .lxij. testibus condemnandi sunt.
 ¶ Nullam dānationem episcoporum unquam esse censemus. nisi aut ante legitimum numerum episcoporum qui sit p. .xij. episcopos. aut certe pbata sententia p. .lxij. testes idoneos qui tales sint qui accusare possunt. et prius ad sacra xpi quatuor euāgelia sacramenta prestent quod nichil falsum deponant. sicut nobis beatus silvester tradidit. et ro. sancta videt tenere ecclesia.

Q. 6 Appello ¶ Sequitur. vi. questio que queritur quomodo remedio causa viciata subleuetur. et si remedium illud sit

dandum ei qui causa dilationis vocem appellationis exhibuerit. cā vero viciata remedio appellationis subleuari poterit. Unde fabianus papa ait.

¶ Cause viciate remedium appellationis subueniat.

¶ Licet appellatori viciatam causam remedio appellationis subleuare. Appellante non debet afflictio vlla aut carceris aut retentionis iniuriare custodia.

¶ Omnis oppressus libere sacerdos si voluerit appellet iudicium et a iudicio prohibetur. sed ab bis fulciatur et libere et audiat.

¶ Si quis vestrum pulsatus fuerit in aliqua aduersitate. licenter hanc sacra et aplicam sedem appellet. et ad eam quasi ad caput suffragium habeat. ne innocens dānetur. aut ecclesia sua detrimentum patiatur.

¶ Ad romanam ecclesiam quasi ad matrem appellatur ab omnibus.

¶ Ad romanam ecclesiam ab omnibus maxime tū ab oppressis est appellandum. et pcurandum quasi ad matrem ut ei vberibus numquam auctoritate defendantur a suis oppressionibus releuentur. quia non potest nec debet mater obliuisci filium suum.

¶ Placuit ut a quibuscumque ecclesiasticis iudicibus ad alios iudices ecclesiasticos ubi est maior auctoritas puocatum fuerit audientia non negetur.

¶ Quisque obedientiam maioribus exhibeat quam ab inferioribus desiderat.

¶ Qui sciat se quibusdam prepositum non moleste ferat aliquem sibi esse prelatum. sed obedientiam quam exegerit etiam ipse dependat. et sicut si vult grauis onens sarcinas ferre. ita non audeat alijs importabile pondus imponere. Discipuli enim sumus humilis et mitis magistri dicentis. Disate a me: quia mitis sum et humilis corde.

¶ Quoniam episcopi a se suis conprovincialibus vel a metropolitano puocauerint pgrauari. aut eos suspectos habuerint. mox romanam appellet sedem. atque eis libere ire liceat. et dum predictam romanam ecclesiam appellauerit. aut ab ea se audiri poposcerit. nullus eos aut excoicare. aut

Fabianus papa

Oppressus appello. Linacius papa

Sixtus papa. Pulsati.

Romana ecclesia

Papa Zepherinus papa Mater. Ecclesia.

Julius papa.

Zeo papa Obbia Prelati.

Humilitas christi

Appello Sicut. pp

Cham **S**ententia cham filij noe damnant
Anacletus qui suoz doctoz vel prepositoꝝ culpam
papa pdunt seu cham qui vereda patris no
Pareres operuit sed irridenda monstravit.

Eusebius **S**ues q suo pastori omisse sunt eu
papa nec reprehendere: nisi a fide exorbitave
Prelati rit nec vllaten' accusare pnt. qz facta pa
infames stoz oris gladio ferienda non sunt. qz qz
 reprehendenda recte videant. His au
 ctoritant' pbat qz subditi siue sint laici
 siue clerici platos suos accusare no pnt.
 Verum de criminosis et de infamib' hoc
 intelligendu est: qui vitam suoz platos
 parati sunt reprehendere no imitari

Eusebius **S**acerdotes non nisi a iuris idoneis
papa approbatis accusari possunt.

sacerdos **A**ccusatio quoqz eoz sup qua nos
a quo pu psulere voluisti. non nisi ab idoneis et p
niendus banissimis viris. qui suspitionib' et scele
 rib' carent fieri debet qz et dñs sacri cor
 poris sui tractatores a vilibus ac repro
 bis et no idoneis psonis infamari noluit
 nec calumniari sed ipse p pmo flagello
 peccantes sacerdotes a teplo eiecit. vñ
 liquet qz summi sacerdotes. id est. epi a
 deo sunt iudicandi. no ab humanis. aut
 prave vite hominib' lacerandi: sed poti'
 ab cibus fidelibus portandi. ipso dño
 exemplum dante qñ per ipsum et non p
 alium vendentes et ementes eiecit de te
 plo sacerdotes. nullus em' vt reoz inue
 nit inter illos qui velit sequum suu ab ali
 quo qua a se iudicari. qd si presumptus
 fuerit. aut multa indignatione ipse irascit
 aut potius vindictam querit sup eu. vñ
 de et dñs ait per prophetam. Qui vos
 tangit me tangit: et tangit pupillam ocu
 li mei. et paulo post. Si detractores quo
 rucunqz grauer iudicant. et in pdito is
 laqueu cadunt. multo magis laceratores
 et detractores atqz accusatores famuloꝝ
 dei danant: et in baratrum nisi se corre
 perint. et p eoz satisfactione pdignā ege
 rint penitentia indubitate vadunt et vin
 dicibus flammis exuruntur.

Subditi **N**on oēs subditi sed criminosi mī p
Aug. soli bibeant accusare platos. caplo psumunt

Infames no pnt accusare hereticos
Alieni erroris socium vel a sui vo
 luntarie ppositi tramite recedente. aut sa
 cris pñ regulis et pstitutoibus no obe
 dientem suscipere non possumus.

Unde generaliter colligit qz in ac
 cusatione equalitas fidei et puerfatōnis
 inter accusantē et accusatū semp pside
 da est vt bis q accusat vel par vel supior
 inueniatur. caplo pagani.

De bis etiā illud anacleti intelligit
 sententia cham filij noe danantur qui
 suoz doctoz vel prepositoꝝ culpam pro
 dunt. seu cha q patris pudenda no ope
 ruit: sed ridenda monstravit. Hac enim
 auctoritate subditi si pbibent ab accusa
 tione. sed a prodicione. Aliud est enim
 prodere. aliud accusare. prodit q no pro
 banda defert. accusat qui reo pñte cri
 men iudicij offert probatur qd intedit.

Cham solus vidit pudenda pñs. et ido
 p euz intelligunt qui cu soli sint pñs cri
 minū suoz prelatoꝝ. atqz ideo accusare
 non possunt. vitam tamen eoz infaman
 do alijs ridendam offerunt. Item obici
 tur qz subditi etiam religiosi prelatos
 suos accusare no pnt. Legit em' in exo
 do qz **Maria** soroz aaron q prima post
 transitum maris rubri sumpto timpano
 bymnum cantare meruit. postea murmu
 rans in moysen. eo qz etbiopissam dure
 rat in vxore: a dño lepra p cussa est. Itē
 in li. regū legit. qz cu dauid fugeret a fa
 cie saul latuit in spelunca: in qua cu saul
 diuertisset ad purgandum ventrem. dauid
 precidit oram clamidis ei'. qd se feci sse
 postea grauer doluit. et veuementer pe
 nituit Saul a dño erat reprobat'. et ex in
 uidia dauid psequeretur vt eum morti tra
 deret. Dauid erat vir hūilis et mitis sauli
 a dño substitut' p samuele vñct' in regē.
 sed tñ qz precidit oram clamidis saulis
 grauer fletit cu a saule sola administra
 tione vñctionis suparetur. vñde dat in
 telligi qz subditi quis religiosi sint: platos
 suos criminolos accusare non pnt.
 nam p saulem qui ventrem purgabat pres

Dionisi
papa.
Infamei
Obbia.

Accusato
Lat' pp

Aug.
Prelati
et subditi
Cham

Maria
Moyli
Murmu
ratio
David
Saul

lati intelligunt q̄ malicia corde p̄cepta in opus p̄ducunt. Item legit in li. regū q̄ cū arca dñi reduceref de gaba in hieru salē a bobus recalcitrātib⁹ archa inclinata est. cui dū oza leuita manū adhiberet. vt eā erigeret. a dño p̄cussus interiit p̄ archam prelati intelligunt. p̄ oza subditi p̄ inclinationē arche casus intelliguntur p̄latoy p̄ illū q̄ manū adhibuit intelligunt reprehēdētes vel accusantes vitam doctoy q̄ a dño p̄cussi vitā intereūt. **H**is itaq̄ r̄idēf. verū est p̄ archā significari p̄latos. ⁊ p̄ oza subditos. illud nō falsum est. q̄ p̄ inclinationē arche casus significet p̄latoy. Aliud est em̄ inclinari vel descēdere. aliud cadere. Legit em̄ q̄ saluator n̄ se inclinauerat. sicut qñ digito scribebat in terra. ⁊ de mōtib⁹ frequer descēderit in quos ascendebat. vt vel p̄noctaret in orōne. vel vt discipulos in mōte altiora doceret p̄cepta. vt vt turbas fugiens ex altitudine mōtis eas respicere ⁊ libere possit docere. **I**nclinatio vel descensio hūilitatē significat q̄ spūales nōnunq̄ carnalib⁹ p̄descendūt. vt eoy infirmitati p̄patiant. **J**uxta illud apostoli. q̄s infirmat ⁊ ego nō infirmos. **H**os etiā significauerūt angeli quos iacob vidit p̄ scalā descēdētē. **D**e his p̄ p̄phetā dī. Inclinauit ceios ⁊ descēdit. p̄ archā ergo inclinatā intelligunt p̄lati q̄ subditoꝝ culpā misericorditer portāt. et eoy infirmitati hūiliter p̄patiant. vnde bñ dī. q̄ bobus recalcitrātib⁹ archa inclinata est. boues q̄ppe recalcitrātes subditos significāt suis doctorib⁹ nō obediētes. q̄bus dū prelati p̄patiant. q̄si bobus recalcitrātib⁹ archa inclinat. leuita q̄ manū adhibuit. significat illos q̄ misericordiam in prelati suis reprehēdunt eosq̄ in seueritatis amaritudinē erigere volunt. vnde bñ de leuita oza dī. **O**za q̄ppe robust⁹ dī. illi em̄ robusti dicunt q̄ cū de sua iusticia p̄sumūt. misericordiam peccātib⁹ negandā putāt. ⁊ impudētes reprehēdunt. **U**si a dño p̄cussi intereūt. q̄ iudiciū sine misericordia erit illis q̄ nolūt facere misericordiam delinq̄tib⁹. cui p̄ salomon ez

dicatur. **N**oli esse nimis iustus. q̄ est nimis iustus q̄ perit in iusticia sua. Sic et illud moysi intelligit. p̄ moysen em̄ prelati intelligunt. p̄ erbiopissam vxorē peccatores intelligunt. moyses erbiopissam vxorē ducit. cū q̄libet p̄dicatoꝝ peccatoꝝ sibi copulat. vt ex eo sobolē bonoy operū deo gignere valeat. hāc copulā dū **M**aria. i. subditi reprehēdūt. lep̄ peccati inficiuntur. vel p̄ manā sinagogā intelligit. q̄ i moysen. i. i xpm̄ murmurauit. q̄ erbiopissam. i. ecclias de gentibus sibi copulauit. quos lep̄ p̄fidie ⁊ erroris sordidos facit. **N**on ergo his auctoritatib⁹ subditi p̄hibent ab accusatōe suoy p̄latoy s̄ monētur ne reprehēdāt misericordem p̄ passionē eoy. **I**te p̄ sanlē prelati intelligunt ⁊ p̄ dauid subditi **S**aul purgans ventrē eos significat q̄ maliciā corde cōceptā foras in opus p̄ducūt. sed in p̄cissione clamidis nō significat rep̄bētio peccati. **P**er clamidē em̄ regni p̄tās intelligit. hāc p̄cidit q̄ prelatū inia oānatiōis ferit. q̄ nulli subditoꝝ licet. facta em̄ pastoris oris gladio. i. inia damnationis a subditis fenēda nō sunt. **H**inc ē q̄d bieronim⁹ ait sup̄ marcū de pōtifice q̄ scidit vestimta sua. scissio vestis scissionē significat sacerdotij q̄d in primo erat scindēdū ⁊ auferēdū iudeis. **H**is ita r̄idēf. nō oēs p̄lati p̄ p̄lati bñtur. nomē em̄ nō facit ep̄m sed vita. c. plerūq̄ **Q**uē etas nō vita seniorē facit graui ter est increpandus **M**am scriptū est. laque⁹ iuuenū oēs vos. ⁊ rursus. maledict⁹ puer centū annuoz. c. paulus **D**ignitas nō facit ep̄m sed vita. **N**on oēs ep̄i sunt ep̄i. attēde petrū sed iudā p̄sidera. stephanū suscipe. nico laū respice. nō facit eccliaistica dignitas xp̄ianū. corneli⁹ ceterio adhuc etnic⁹ do no scispūs mūdāf. p̄sbiteros daniel pu er iudicat. non est facile stare in loco petri ⁊ pauli. s̄z tenere locū cū xpo reg nantū. infatuatū sal ad nichilū p̄dest. nisi p̄iciat foras. ⁊ a porcis p̄culcet **N**on ep̄i nomen. s̄z vita reuerētiā sacerdotel meretur

Justicia
Nimis
Sinago
ga.
Ecclesia
Saul
Matur
ritas
Breg. ia
nuario.
Iuuenes
Genes.
Hiero.
Hutus si
facit mo
nachum.
vita nō di
gnitas
p̄dapa
Cardiael
Epi
sacerdotes
D. 3.

Beata
rephesio
a subdit
et laicis
Balaam
asina
Balaam
qd signifi
cat.
Vanitas
Predica
tor.

Non omnis qui dicit. pax vobis qst coluba est audiendus. corui de morte pascunt hoc coluba non habet. imo de frugibus terre vivit: innocens est vicius eius
Docti ab indoctis. clerici a laicis qst qz merito reprehenduntur. La. secuti.
Et qd peius est nonnunq multi catholicorum in tantu mercede amant iniquitatis ut etia docti ab indoctis. clerici a laicis merito redarguant. q vere et iure pparant pphete. qui verbis asine q natura loquens corripit. sed et nomen ipsi balaam q vanus popul sine precipitatis eos interpretat talibz puenit. qui em agnita veritatis via spote deserunt. qd nisi vanus popul sunt q etia in precipitu suos mergunt auditores. Quia ergo no ocs epi sunt epi. plibiteri a danielle puero iudicatur. sal infatuatu a porcis pculcat. et qui dicit. pax vobis. plerumq no coluba sed coruus reputat.

Aug.
Hieron. su
per eplis
gala.
Aug. de
hieronio

Qui susceptu officiu no administrat no est eps sed canis impudic.
Maiores et minores no dignitate sz vita intelligi oportet. caplo paulus
Moy epi nome sed vita maiore facit
Qua q scdm vocabula q vsus obnuvit epar sit presbiterio maior. Aug. in Hieronimo minor est

Aug.
veritas

Non equus filiu pri in bonore. sed pponim filiu pri in veritate. et sic tribuamus bonorem debitu: vt no pdat eqtas meritum.

Ambro.
Petrus
et paulus

Beati petrus et paulus eminent in universos aplos et spali qdam prerogativa precellunt. veru inter ipsos qs cui pponat incertu e. puto em illos eqles ee meritis: q eqles sunt passione. et sili eos fidei deuotione vixisse quos sil videmus ad martiri gliaz puenisse Non em sine ca factu putam: qd vna die passi sunt. vno loco. sub vno persecutore Vna die vt ad xpm pariter pueniret. vno loco. ne alter roma deesset. sub vno persecutore. vt eqles crudelitas vtriusq pstringeret. Dies ergo p merita locus p glia. persecutor decretus est p morte. Et in quo loco idē tandem martiriū ptulerūt. in vrbe Roma

que principatu et caput obtinet nationu sz vt vbi erat caput supstitutionis. illic caput qesceret sanctitatis. vt vbi gentilius principes habitabat: illic eccliaz principes morerentur.

Christus q erat pastor pastoz ouibus suis. de qbus ait. Non sum missus nisi ad oues q pierunt domus isrl. etc. Inter obprobria et xbera q ab eis patiebatur ait. Si male locutus sum testimoniu pbibe de malo etc. Itē quis ex vobis arguet me de malo. at quicūq ad testificandum in aliquē vel ad arguendū admittitur. ad eundē accusandū admitti pfit. cū ergo oues vt aduersus pastore suū testimoniu ferant. et vt ipsum si pfit reprehendat admittant. patet q subditi pnt accusare platos suos. His ita rñdef. Xps q quis esset pastor suoz ouū qs xbo et exēplo pascebat in quatu ad officioz distributionē ex q hodie in ecclia alij presunt alijs. vnd qdam plati quida subditi vocant. in populo suo pastorale officiu no gerebat. Ad ista em et visibili vncione nec in regē nec in sacerdote vnci erat. q sole psona in populo. plature nome sibi vdicabat. Non ergo ex auctoritate subditi pbanf admittēdi in accusatōne platos. sed in ostendit q auditores eos reprehendere pnt: et in eos testificari: q cū officia ecclastica no beant. xbo in et exēplo quoscūq valēt lucrari: de o satagūt. Rñdef et aliter Aliud est qd derigore cogimur seruare discipline. Aliud qd admittit ex pfectois p sideratōe. xps iudeos ad se arguendū admisit pfectōe humilitatis: non seueritate iuris. Si em legis rigore essent admissi: hac auctoritate criminosi et infames in accusatōe religiosoz essent recipiēdi: cū essent sceleratissimi: q de nece xpi tractates innocentem dānare volebat. hoc ergo exēplo prelati non cogunt recipe subditos in accusatōne sui: sed pmitit si velint. Itē paul' petru reprehēdit qui princeps aploz erat. vnde dat intelligi. q subditi possunt reprehendere platos suos. si reprehēdibiles fuerint. sed hoc facile refellit. si vnde

Christi
humilitas

Paulus
arguit
petru qd.

fit reprehendendus aduertat. Petrus
cogebat gentes iudicare. et a veritate
euāgelij recedere cū iudeis gregē faciēs
et a vobis gentiliū latenter se abstinēs. p
aut est in se a fide exorbitare. et alios exē
plo vel verbo a fide deijcere. ergo hoc ex
emplo non probantur prelati accusandi
a subditis. nisi forte a fide exorbitauer
rint. vel alios exorbitare coegerint. Itē
cū petrus intrasset ad corneliū: pquesti
fratres sunt q̄ erāt in iudea: et reprehē
derunt eū: q̄ ad genlem diuerrisset. *Ecce*
q̄ prelati iure p̄nt reprehendi a sub
ditis. Sed huic oppositioni beatus gre
gori⁹ r̄ndit dicens. caplo testes.

¶ Petrus a fidelib⁹ interrogatus: cur
ad gentes intrasset. non potestate respō
dit: sed humilitate rationem reddidit. ca
pitulo petrus.

Leo. 4. ¶ Nos si incompetenter aliquid egi
mus et in subditis iuste legis tramite nō
pseruauim⁹. vestro ac missioꝝ vestrorum
cuncta volum⁹ emendare iudicio. q̄si
si nos qui aliena debemus corrigere pec
cata peiora committimus. certe non ve
ritatis discipuli. sed q̄ dolentes dicim⁹.

¶ Prelati
et subditi
Hūilitas
erimus p̄ ceteris erroris magistri. Unde
magnitudinis vestre magnopere clemē
tiā imploram⁹. vt tales ad hec que dixi
mus pquirenda missos in his pub⁹ diri
ganis. q̄ deū p̄ omnia timeant. et cuncta
quē admodū si vestra p̄fis fuisset impia
lis gloria diligenter exquirant. et nō m̄
hec sola que superius diximus querim⁹
vt examissim⁹ exagitant. sed minora siue
maiora etiam illis sint de nobis iudica
ta. negocia ita eoz cuncta legitimo termi
nenē examine. quatenus in posterum ni
cū sit q̄d ex eis indiscussum vel indif
nitū remaneat. Item cum balaam ario
lus iret ad maledicendum populum. an
gel⁹ dñi asine cui insedebat in via se op
posuit. euaginatoq̄ gladio eaz ab inue
re compescuit: quā dum ille verberibus
affligeret. in vocē prorupit. et pphete ve
sania redarguit. Si ergo animal mutū
angelica virtute pphete insipientiā rep̄
bendit. multo magis subditi p̄nt accula

Balaam
re prelatos suos. His ita responderetur.
Verū est q̄ p̄ asinā subditi significant p̄
balaam prelati. non t̄m hoc exēplo p̄bat
prelati accusandi a subditis. sed subditi
t̄m forma datur humiliter renitendi pre
latis. si forte eos ad malū cogere volue
rint. Balaam namq̄ asinā vrgens. vt ad
maledicēdū poplo dei eū verberet. signi
ficat eos qui vberibus et crucianibus a
subditis erigūt. ut eis in male fautores
et coadiutores existant. sed q̄ angelus vi
delicet q̄libet predicator euaginato gla
dio apte se predicator timore et horrore
future vindicte a p̄sensu aliene malicie il
los reuocat. licet eis in vocem p̄questio
nis p̄rūpe: et prelati suis dicere. Cur
nos vberibus affligitis. cur nobis inu
ste irascimini. nunq̄d vobis inobediētes
aliqui fuimus nisi nunc cū ad malū cogi
mur videre illū q̄ p̄hibet ab incepto. nō
ergo hinc prelati p̄bant accusandi a sub
ditis. Itē cum david adulteriū et homici
diū p̄mississet missus est a deo nathan p̄
pheta: vt eū redargueret. *Ecce q̄ prela*
ti sunt arguēdi et reprehēdēdi a subditis
Sed notādū est q̄ due sunt p̄sone. q̄b⁹
mund⁹ iste regis. regalis videlz et sacer
dotalis. sicut reges presunt in causis sc̄li
ita sacerdotes in causis dei. Regū est cor
palē interrogare penā. sacerdotū sp̄ualem
inferre vindictā David ergo et si ex rega
li vinctione sacerdotibus et p̄phetis pre
erat in causis seculi. t̄m suberat eis in cau
sis dei. vnde reges et a p̄phetis et a sacer
dotibus vngēbat et eoz oblatione pecca
ta regū expiabant. Sicut ergo Oziā a
dñio lepra percussus est. q̄ sacerdotum
officia vsurpare voluit. sic sacerdotib⁹ et
p̄phetis regū officia vsurpare nō licuit.
Nathan ergo p̄pheta cū regē redarguit
suū est execut⁹ officiū in quo erat rege su
pioꝝ. non vsurpauit regis officiū in quo
erat rege inferior. mouit eū vt p̄ p̄niam
peccā sua expiaret. nō iulit in eū iniam q̄
tanq̄ adulter et homicida mort addicēf
Sic et beatus ambrosi⁹ theodosiū. et be
atus innocentiū imperatorē archadiū

David et
nathan.
Adulter
rum.
Domici
dium
Regna. 2
ip̄rale et
sp̄uale
Oziā.
Ambro.
cum ibo
dolio

Des. Crux de Lamo

Inocen- excommunicavit. et ab ecclesie ingressu pro-
nus pap- hibuit. Sicut enim non sine ratione iudex
cu archa gladiu portat. ita non sine causa claves
dio impa ecclesie sacerdotes accipiunt. Ille portat
roze. gladium ad vindicta malefactor. laude

Papa vero bonoz. Isti habent claves ad ex-
Impator clusionem excommunicandoz et reconali-
ationem penitentium. Hoc ergo ex eplo
subditi probantur reprehedendi a plaris

Daniel 3 non prelati a subditis. Item Daniel nul-
iudices la legitima prate funca iudices a popu-
lo pstitutos de falso testimonio puicit. et
puictos damnauit. Constat ergo q nul-
lam pratem bfitis possunt redarguere
dignitibus vel potestatibus sublima-
tos. His ita rñ def. Miracula et marie

Samuel veteris testameti sunt admiranda. non in
iustitia. exemplum nre actionis trabenda. Adul-
ta emi pcedebant tunc que nunc penitus
prohibent. tuc emi samuel agac pinguis
simu regem amalech in frustra diuiden-
do pcedit nuc nulli ecclesiaco iudicium

Phinees sanguis agitare licet. Tuc emi phinees
iudeu cocunte cum madianita interfecit
et reputatu est ei ad iustitia. hodie sacer-
doubus in pnitiam sui verteretur officij

Breg. Et his omnib colligitur q subditi
pnt repbedere et accusare prelatos suos
sed sicut de xpo dictu est qñ iudeis dixit
Si male locutus sum etc. ita de istis in-
telligendu est q suo exeplo prelati de-
derunt facultatem recipiendi subditos in
accusatione sui. sed non coegerunt

Accusator Nulli irreprehensibiles in maior ac-
sit irrepre- culationem non recipiant. caplo cuni-
bensibilis nationes

Igin' pp Nullus monachus talia vsq arri-
Pelagi' piat nec sedaria aut ecclesiastica negocia
papa pturbare presumat. qz mortua est in ta-
monach' lus vox eoz.

no accusat Consentire puincis qui cu possit p-
Eleuteri' ueris negligit obuiare
papa. Negligere cu possis pturbare puer

Consensio sos. nichil est aliud q fouere. nec caret
Obuiari scrupulo societatis occulte: qui manife-
de malis sto facnoxi desinit obuiare. Ire biero. ta-
Biero. dese q de alijs monachis in primo pro-
logo bibliotece scribit dicens.

Quantum ex vite merito quis eccle-
siam edificat. m nocet si destruentibus
non resistat.

Sancta quippe rusticitas solu sibi
pdest. et qntu ex vite merito edificat ec-
clesiam xpi. nu nocet si destruentibus no
resistat.

Discat se potius vltione pprimere
et q receptus est. discat lacrimis pecca-
ta diluere. no iniquitate inmundicis cu-
mulare. caplo peruenit.

Item iohanes baptista. cu ducere
bere uita. scribas et leuitas et sacer-
dotes iudeoz ad se venientes aspera in-
crepatoe redarguit. caplo epi

D Accusatione vero qliter fie-
ri valeat in canonibus apte de-
cernit. Aut em calixtus papa.

Accusatio semp fiat in scriptis
Accusatoz pstone nunq recipiant
ine scripto. nec absente eo que accusate
voluerunt qbusubet accusare pmutur

De probationibus
Sciunt cuncti accusatores ca rem se
debere inferre in publica nonone q mu-
nita sit testib' idoneis. vel instructa ap-
tissimis dogumens vel iudicij ad pba-
tionem idoneis vel indubitans. et luce cla-
rioribus expedita. Ire cunctian' papa.

Accusatio semp debet fieri in scriptis
caplo quisquis.

Qui crimen obicit scribat se pbatu
rum. et q no pbauerit qd obiecent. pena
intulerit ipse paciatur.

Per scripta nulli' accusatio suscipi
atur. is ppria voce. si legitima et pdigna
accusatois psona fuerit pñte videls eo
que accusare desiderat. qz null' absens
accusare pt. nec ab aliquo accusari. pau-
lus in digestoz libro de pub. iudi. et ii. s.

accu. et inscrip. osidit dices. Libelloz in-
scriptois pceptio talis est. Consul et dies
apud illu pretore vel psule. Lucia ticus
pfessus e se meua. Lucia d adulterij
rea deferre q dicat ea cu gaio seio i ciui-
tate illa i domo illi. in mese illo psulib'
ill' pmisisse adulteriu. Unq em et loc' de
signad' e. in quo adulteriu pmisum est

Breg.
Pnia
primo

Jo. bap.
Pascal
papa
irreph
sibilis

D. 8.
Calixtus
papa

Accusatio
coraz reo
fiat et cu
testibus
pscripta

Lucianus
papa

Accusatio
pena

Sixtus
papa
Stepha-
nus pp.

Accusa-
tionis for-
ma.

D. i
Sp
Kell
Ba
qz
o. 1
nab
Alex
papa
Znb
none
E. Da
bono
Zep
diabo
L. Co
frate
omo
Sace
D. 2
Spol
toz
Indu
Joba
papa
Belag
papa
Belaf
papa
felix p
Belag
papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Q. i. Spoliati Restitutio

Quod restitutio quibuslibet dan da sit. multis auctoritatibus p/ batur. Aut em gaus papa

Baius pp

Expoliatis vl' electis omnia sunt re integranda.

Episcopus suis rebus expoliatis. vel a proprijs sedibus eiectis. omia que eis ablata sunt. legib' sunt reintegranda qz priusq' hoc factu fuerit: nullu crimen ei obijci potest.

Alexan. papa

Nulli dubium est: qz boni a malis semper psequunt' z tribulant'. ppter qd nos oportz bñliari sub poteri manu dei

Znbulas nones.

vt liberet nos in tpe tribulatonis: nam

Malis

diabolus nō cessat circūire: querēs que bonos. deuoret. z querere quos ex fidelib' pdat

Leptatio

Et maxime illos quos ardentiores in diabolus

diabolus

seruitio saluatoris etqz familiares inue nerit. Et inquit ppheta. q' bonu z q' io

Concordia

ciuidū habitare frēs in vnu. Illi nō nō

frateria

habitāt in vnu qui fratru se solatio sub/ trabūt. vt qd detri' est fratrib' insidias

Sacerdos

aut laqueos ponunt. infra dñm crucifi/ gunt: q' eum in sacerdotibus suis psequi/ tur qz crux a cruciatu dr. magnū vero cru/ ciatu sustinet. qui vim patitur.

Q. 2. Spolia

De iudicijs aut post restitutōes prestandis z quo temporis spa/ cio pcedēde sunt: scribit Jobā

Inducie

Jobānes papa dicens

Jobānes papa

Scōm tps expoliatois pcedunt in/ ducie restitutiōnis.

Inducie

Quanto tēpe expoliati vel expulsi esse videbant' anteq' ad sinodu puenit' sub eodē tpe eis inducie indul/ geant. Item pelagius papa.

Pelagi' papa

Dum possessiones vl' res ep'i detinē tur aliqd sibi obijci nō pōt. caplo cum.

Belasius papa

Eiectis vel spoliatis post integram restitutionē annuērsarie inducie vl' sex mensū indulgendē sunt. Item eusebius

Felix pp

Eadiu in sede ppria pacifice z po testatine cūcta acta disponens resedeat. q' diu expulsus vel expoliatus suis care re visus est rebus.

Pelagi' papa

Elb administratōe remouēatur q' res ecclie male viuēdo dispergūt. caplo. qz

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Pelagi' papa

z psona cum qua admissum dr z mensis

Quod nō post vocatiōes venien n ad iudiciū: inducie negāde n sunt. Idem felix testat' dicens.

Q. 3. Inducie.

Clementi ad iudiciū: inducie non ne gant. caplo. Cum accusatus

Inducie vero nō sub augusto tpe. sed sub lōgo tpe is spacio pcedende sunt

Felix pp

vt accusati ppare se possint. vt vniuer sos p'municatores in puitijs positos cō uenire. z testes ppare: atqz p'ra insi/ diatores se plenitervaleant armare. ca. de iudicijs.

Inducie accusat' in criminalibus

Damsus

causis sex mensibus vel eo ampli' si ne cesse fuerit pcedende sunt.

papa

Quod vero infames z non legitime conuncti ad accusationem

Q. 4. Infames

admitti nō debeant. z qui gene raliter ab accusatōe remouēdi sunt. mul toz auctoritatibus claret. Aut em Jgin' Jgin' pp

Jgin' pp

papa.

Infames eos qui sunt bone fame ac culare non pnt. caplo. alieni erroris

Transgressores enim sponte legis sue eiusqz violatores apostate nominan tur. Omnis em apostata refutadus ē an reuerionē suam. nec in accusationem re cre agentium aut testimoniu suscipiēdus est. caplo. Beatus

Apostata

Quod vero testes de domo ac cusatoz pducēdi nō sunt. z q' vox inimicoz non sit audienda

Q. 5. Testes nō recipiēdi

multoz auctoritatibus monstratur

Consanguinei vel familiares aduer sus extraneos testimoniu non dicant

Consanguinei accusatoz. aduer sus extraneos testimon. um non dicant. nec familiares. nec de domo pdeutes. sed si voluerint. z inuicem p'sen serint. in ter se parentes testificētur. z nō in alios.

Calixtus

Accusatores z testes esse non pos sunt. qui ante besternum diem. aut nu diust. ruius inimici fuerunt. ne irati noce re cupiant. ne lesi se vl'cisci velint. Inof fensus igitur accusatozū z testium affe ctus querēdus est. z non suspectus. Jcē

papa

Summacus.

Anade tus pp.

Accusatoribus vero inimicis vl' de

Simac^o inimici domo pdeuntibus. vel qui cum
papa inimicis morant. aut suspecti sunt. non
Suspecti credat. ne irati nocere cupiant. ne lesi se
vlasci velint.

Ponian^o Suspectos aut inimicos aut facile
papa litigates. et eos qui non sunt bone puerfa
Litigates tionis. aut quorum vita est accusabilis

Ab accusationibus clericorum repel
lantur quos leges seculi non admittunt
La. de accusatoribus.

Julius Similiter in pfixa synodo est decre
papa tum. ne suspecti aut infames aut crimino
si aut gratiosi aut calumniatores vel affi
nes vel scelerati. aut facile litigates susci
pianf accusatores. sed tales qui omni ca
reant suspitione.

Felix pp. Qui inimicij studet vel litigat nec
accusator nec testis esse pot. caplo null?
Accusatores vel testes suspecti non

Calixtus recipiant nec familiares vel de domo p
papa deures nec etia p sanguinei accusatoris
aduersus extrenos testimoniu dicant.

iniustitia qz ppinquitatis et familiaritatis ac dia
Amor nonis affectio veritatem impedire solet
Timor Amor carnalis et timor atqz auaritia ple
Auaritia runqz sensus bebetem humanos et puer
iunt opinioniones. vt questu pietate putet.
et pecunia quasi mercede prudentie.

Belasius Omnes qui aduersus pres armant.
papa vt patru inualores infames esse cesem?

Parentu Qui inimici sunt iudices esse no pit
amor **Qd** suspecti et inimici iudices esse

Judex no debeat. et ipsa ratio dicat. et plurimis
inimicus pbaf exēplis. Et reuera hinc iustiman?

Impator impator pius legibus suis pmulgasse
dinoscif dicēs. liceat ei qui suspectu sibi
iudice putat. ante qm lis inchoet eu recu
sare. vt ad aliu recurrat. Nam quodam
modo naturale est suspectoz iudicu insi
dias declarare. et inimicoz iudicu velle
refugere. Hinc sanctus iohannes os au
reū p cilijs se pgregari. renuit intrare col
legiu. Patet ergo qz et si manifesta sunt
crimina alicui in accusatoe inimici pde
nandus non est.

Q. 6.

Quia puintia aut reus nullate
nus est pducendus. Unde fabi
anus papa scribit bilario epō.

Ubi crimen admittitur. ibi causa ve
nietur.

Ubi em semp causa agat vbi crime
admittit. et q no pbauerit qd obiecerit omis pena
pena qua intulerit ipse patiatur.

Vices em nostras ita tue credidim?
charitati. ut in pre sis vocat? solitudinis
no in plenitudine prius. vno sicut mul
tum nos ea que a te pie sunt curata lenfi
cant. ita nimiru ea que ppera sunt gesta
pstant. caplo multum.

Et sicut beatus petrus aplos p^{rim}?
fuit omniu aploz. ita et ecclia suo nomie
psecrata dno instituete prima sit et caput
ceteraz. et ad eam qsi ad matre atqz api
cem omnes maiores ecclie cause et iu
dicia episcopoz recurrant. et iuxta eius
sententiam terminum sumant. nec extra
romanum quicquid ex bis decerni debe
re pontificem.

Hec quippe est ordinatio dei pris
tui. et bece est lex ecclie maris tue.

Peregrina iudicia in omnibus sunt
submouenda. caplo peregrina

Leges ecclie apostolica firmam?
auctoritate. et peregrina submouem? iu
dicia. Unde et dominus mentionem fa
ciens de Loth per moysen loquitur di
cens. Ingressus es quidez inquit vt ad
uena. nunquid vt iudices.

Quod iudex esse no possit quem
cum reo par aut maior macula
inficit. multis auctoritatib? pro
batur.

Infamis psona. nec pcurator esse
potest. nec cognitor.

Tres sunt quibus aliqui impediū
tur vt iudices non fiant. Natura: vt sur
dus et mutus. et qui ppetuo furiosus est.
et impubes: qz iudicio caret. Lege qui a
senatu amotus est. Adoribus. femine et
serui. non qz no habeant iudicu: sed qz
preceptum est. vt ciuilibus non fungan
tur officijs.

Tres ordines sunt. quida prohibē
tur omnino postulare. vel ppter etatem
vt minores. 14. annis. vel propter ca
sum. vt surdus qui prosus non audit.

Infa
fodo

Prelati

Ecclesia
romana.

Julius
papa

Papa

Ziti

Nicola
papa

Salomo
ni regi

tonum
Sire pp

Judica
Pegrina.

Anactel
papa.

Loib
D. 1.

Judex
ne culpa
sit.

Sinod
romana.

Judicia
que impe
diunt

ff. de p
stuland

Alij prohibentur: ne pro alijs postulent
 vel propter sexum vt femine. vl' propter
 Infames casum. vt vtroq; lumine orbatu. vel pro
 sodomia q' corp e suo muliebria passi sunt: nisi for
 te vi predonũ vel hostiũ stuprati probẽ
 tur. Similiter q' capitali crimine vel ca
 lumnie causa publici iudicij sunt dñati
 Permittit aut eis postulare pro pariete
 pro patrono. p' patrona. p' liberis etiaz
 suis. 7 p' parenab' patroni 7 patrone. p'
 liberis etiã suis. fratribus 7 parentibus
 patroni 7 patrõe. sororib'. socero. socru.
 genero. nuru. netrico. nouerca. priuigno
 pauigna. pupilo. pupilla. furioso. furio
 la. fatuo. fatua. surdo. prodigo. 7 adole
 scente.
 Si quis a deo p'car fuerit. vt nõ ra
 none sed probis v'bis putat esse certã
 Zingare dum. opinionis sui immutationẽ patiet
 Preterea nõ licet aduocatu vllum p'ra
 ctum inire. vllam pactionẽ p'ferre cũ eo li
 ngatore: quẽ in propria recepit fidẽ. nec
 ex industria iurgiu p'rabere.
 Qui vita despiciat restat vt eius p'c
 dicatio p'tenatur.
 Greg. Qui alioz vicia puniunt: sua prius
 corrigere studeant.
 Accusator: Qui sine peccato est vestrũ primus
 vl' iudex si in illaz lapidẽ mittat. Ad aliena q'ppe
 ne d'pa sit peccata puniẽda ibant 7 sua relinqbant
 Reuocent igit' int' ad p'scientiã. vt prius
 p'pria corrigãt: 7 tũc aliena reprehẽdãt
 Conscia Hinc est q' cũ trib' beniamin in carnis
 Adultera scelere fuisset obruta: collect' omnis isrl'
 in euange vlcisr iniquitatẽ voluit. s; tñ semel 7 iterũ
 in belli certamine est ip'e p'strat'. p'sulto
 em dño si ad vlciscendũ ire debuisset. ius
 sum vreret: q' iuxta diuine vocis imperiũ
 p'rexit. 7 semel 7 secundo perdidit. 7 tunc
 demũ peccatricẽ tribuz valde ferens pe
 ne fundit' eam extinxit. quid hoc est qd
 in v'l'ione sceleris inflammat. 7 tñ prius
 iste p'stermf. nisi q' prius ipsi purgandi
 sunt. per quos alioz culpe feriunt vt ipi
 iam mundi per vltiõem veniant q' alioz
 vicia corrigere festinant.

Judicetur ille de alienus errore. q' non
 non habet in seipso qd' p'denet. iudicet
 qui non agit eadem que in alio putauit
 rit punienda. ne cum de alio iudicat in
 se ferat sententiam. iudicet ille qui ad p'
 nuntianduz nullo odio. nulla offensione
 nulla leuitate ducatur. 7 post pauca. bo
 nus iudex nichil ex arbitrio suo facit 7 p'
 posito domesticæ voluntatis. sed iuxta le
 ges 7 iura p'nunciat. statutis iuris obtẽ
 perat. non indulget proprie voluntati.
 nichil preparatum 7 meditatũ de domo
 defert: sed sicut audit ita iudicat. 7 sicut
 se habet natura decernit. obsequitur le
 gibus. non aduersat. examinat cause me
 rita. nõ mutat Discite iudices secl'i quez
 in iudicãdo tenere debeatis affectũ. quã
 societate. quã sobrietate. quã sinceritate
 Et paulo post. qui iudicat voluntati sue
 obtemperare nõ debet: sed tenere qd' legũ
 est. 7 post pauca. in iudicando cordi ma
 gis est custodia veritatis q' obedientia
 voluntatis
 In graibus peccatis quis posir' dum
 ius premiur. aliena nõ diluit. Cũ
 cis em' liquet quia cum is displicet qui
 ad intercedẽdũ mittitur. irati animus p'
 culdubio ad deteriora prouocatur. Scri
 ptũ q'ppe est. Victimẽ impioz abhomi
 nables deo sũt. vota iustoz placabilia
 Hecq; em' in omnipotẽtis dei iudicio qd'
 sed a quo datur inspiciat. Hinc est qd' scri
 ptum est. Resperit deus ad Abel 7 ad
 munera eius. Ad Laym vero 7 ad eius
 munera nõ asperit. dicturus q'ppe qz do
 minus resperit ad munera premisit solit
 cite. qz resperit ad abel. Ex qua patẽter
 ostendit. qz non offerens a muneribus.
 sed munera ab offerente placuerunt. do
 na quippe iniquoz non p'bat altissim'.
 nec respicit in oblatõib' eoz. nec in mul
 titudine sacrificioz eoz. p'piciat: f' pecca
 us. Itẽ longe est dñs ab impijs. oratio
 nes iustoz exaudit.
 Postulat' iudicare dñs d' peccati
 ce nõ statim dedit iudiciũ. s; prius incli
 nans se deorsuz digito scribebat in terra

Ambro.
 sup beati
 immacu
 lati
 Iudex q'
 lis sit.
 Grego.
 sacerdos
 malus.
 Abel
 Laym.
 Greg.
 Adultera
 in euan.

Pelagi? Testes corporaliter prestito iuramento testimonium dicant. caplo hortamur.

Accusa, necesse est scdm sacraz scripturaz documentu. ac scdm iusticie tramitem et accusatum et accusatorem simul adesse. et tot et reus vna prem quantacumqz predicta sit auctoritate. sic presus audiri ut alteri pti nullu preiudicium irrogetur.

Q. io. Testes deficientes **Q**uod vero testes deficientes in primo caplo no sint admittendi ad sequentia. ex palio cartbagiu. 1. pfirmatur in quo sic statutu legitur Qui in primo caplo destitit ad cetera non admittatur.

Q. xi. **P**lacuit. ut quotiens ab accusatoribus multa crimina obiciunt. et vnu ex his de quo prius egerint pbare no voluerint ad cetera iam no admittantur.

Accusat **A**ccusato vero accusacionem in accusatore verti milioz aucte pbibetur. ait em stephan? pp.

Accusat **A**ccusati nisi pri? se purgauerint alios accusare non pnt. **I**leganda est accusatis licentia criminandi priusqz se crimine quo preiuntur exuerint. qz no est credendu pra alios eoz pfeffioni qui criminibus implicant. nisi se prius pbauerint innocetes.

Impator **L**ibro .9. qm piculosa e et no dz admitti rei aduersus quemcunqz pfeffio li. ix. cod. .ti. i. Impato. valentiu. valerius et granianus.

Accusat **I**leganda est accusatis nisi suas suorum iniurias prosequantur. licentia criminandi in pari vel minori crimine. priusqz se crimine quo preiuntur exuerint. ita ut et ipsi inscriptione pra eos ena pendente accusacione deponere possint.

Accusat **H**oc aut intelligendu est. in pari vel minori crimine. ceteru si de maiori crimine eu accusare voluerit. Aliqui em criminalis questio preiudicat civili. aliqui civilis criminali. vnde in li. 3. C. ti. de ordine iudicioz legitur.

Accusat **C**ivili qone intermissa. sepe fit. ut prius de crimine iudicet. qd vtpote maius minori merito prefertur.

Accusat **P**rius est ut tu rñdeas criminibus

cedis atqz vulney: que tibi ut grauiora crimina ab aduersario tuo obiciunt. et tunc ex eventu cause iudex extimabit: an tibi pmittendu sit eundem accusare. ita et si prior inscriptione deposuisti.

Ad accusacionem non admittat q in excommunicatione pleuerat.

Diffinim? eu rite ad accusacionem non admitti. qui postq excoicat? fuerit in ipsa adhuc excoicatione pstat? siue sit clericus siue laicus accusare voluerit. omnes ena infamie maculis aspersi. id est. bistriones. aut turpitudinibus subiecte psonae. heretici ena siue pagani siue iudei ab accusacione probibentur.

Qui ab accusacione repelluntur aut ad annu. i4. nodu puenierint testes esse non possunt.

Testes aut ad testimoniu non admittendos esse censent. q nec ad accusacionem admitti iussi sunt. vl ena eos quos ipse accusator de domo sua pduxerit. ad testimoniu aut infra annu. 14. etatis lue pstituti non admittantur.

Placuit sancto puetu ut testes ad testimoniu dicendum precio non pducantur. et ut quicq optimi et fideliores in testimoniu assumat. ut is pra quem testimoniu ferre dnt nullam eis possit afferre calumnia. et ut nullus testimoniu dicat nisi ieiunus.

In testibus fides. dignitas. mores grauitas est moderada vel examinada et ideo testes q aduersus fide lue testationis vacillant audiendi non sunt. Fient idonei no vident esse testes. qb? impari potest ut testes fiant. Testes quos accusator de domo ppria pduxerit interrogari no placuit. patroui quoqz in ca iuipatociniu prestant testimoniu no dicat qd ena in executoribus negotioz obseruandu est. Testis idone? pater filio aut filius patri non est.

Nullus vnqua presumet accusator fil esse et iudex l? testis qm in oi iudicio qtuor psonas ipse esse esse. i. iudices electos accusatores.

de maiori re ac cular pot

Ca. 4. Q. 1.

Accusare: q pbibetur.

Infames Distiores

Q. 2. 7. 5.

Testius etas.

Testius qualitas

Testes

Q. 4.

Accusator iudex esse non pot.

Judex idoneos. defensores congruos. atq; te
Testis stes legitimos. Judices aut dnt vri equi
accusator rate. testes vitate. accusatores intentioe
Defensor ad ampliandā causam. defensores exte
nuatione ad minuendam causam.

Damasus Quilibet in causa duas psonas ge
papa rere non valet. caplo nullus.

Detractō Inscriptio semp fiat. vt talione ca
Taliōis lumniator recipiat. qz ante inscriptiones
pena nemo debet iudicari vel dānari. cū r les
ges seculi bec eadē retineāt. vt. C. li. ix.
n de accu. codice li. ix. de adulteris ti. d
bigeis r inscriptionibus.

Q. 5. **Compire** Non est a p̄munionē suspenden
dus q̄ die statuta ad cās venire
non potuit. caplo quisquis.

Q. 6. **Accusator** **A**lud vero placuit vt cū agere
deficiens cetero ad arguendū nō admitta ē. nisi p
prias causas nō in ecclīasticas vel crimi
nales asserere voluerit.

Q. i. **Accusator** **F**lagelles qui scripturā in alter
deficiens rius famam neglexit pbare.
Adrian⁹ Qui in alteri⁹ famā publice scriptu
papa ram aut vba p̄uēliosa p̄fixerit. r rept⁹
scripturā nō pbauerit. flagelles. r q̄ eaz
prius inuenerit rūpat. si nō vult actoris
facti causam incurere.

detractio **S**i qui inuenti fuerint famosos lib
libelli bellos in ecclesia ponere anathematizē
tur Itē ex codice li. ix. ti. de famosis libel
lis. Impator valentinian⁹ r valerius.
Si quis famosum libellum siue domi si
ue in publico siue in quocūq; loco igna
rus receperit aut corrupat priusq̄ alter
inueniat. aut nulli p̄fiteat inuentū. Si
vero nō statim easdem cartulas vel cor
rupit vel igne p̄buserit. sed vim eaz do
lose manifestauerit sciat se q̄si auctorem
hm dī delicti capitali snia subiugandum

Tāburi huiōi aut libell⁹ alterius opinionem nō
Q. 2. ledat.

Damasus **N**ullus accusator p̄ scripta susci
papa piat. caplo relatū est.

Q. 3. **Sinod⁹** **P**ro se legatū ad sinodum mit
tat quem grauis necessitas p̄re
mit. caplo si.

Episcopus **E**piscopus accusatus a. xij. au
dial cause ve finis ad sedē apo
stolicā deferatur. c. duodecim
In cognitōne causaz p̄tētiōsi locū
non habeant.

In loco b̄ndictionis p̄sedentes do
mini sacerdotes nullus debet aut indi
cretis vocibus prestrepere aut quibusli
bet tumultibus p̄turbare. nullus etiā fa
bulis vanis vel risibus agi. r q̄ est dete
rius obstinatis disceptationibus tumul
tuosas voces effundere. Si quis em̄ vt
ap̄ls ait putat se religiosum esse nō refre
nans linguā suam sed seducens cor suū
b⁹ vana est religio cultū em̄ suū iusticia
p̄dit. q̄i silentia iudiciorū obstrepantiū
turbo p̄fundit dicente p̄pheta. Er̄it cul
tus iusticie silentiū. debet ergo quicquid
aut p̄sentiū p̄sultationib⁹ agitur aut
ab accusantiū p̄te p̄ponit. sic missima
p̄latione v̄boz p̄ferri vt nec p̄tentiōsis
vocibus sensus audientiū p̄turbent nec
iudicij vigore de tumultu eneruēt. Qui
cunq; ergo in p̄uētū p̄alij nec q̄ p̄missa
sunt violāda crediderit r p̄tra bec inter
dicta aut tumultu aut p̄tumelijs vel risi
bus p̄similiū p̄turbauerint iuxta diuine
legis edictū quo p̄cipitur. eijce derisorē
r exhibit cum eo iurgij cum omni dedeco
re de p̄satione abstractus a cōmuni cetū
decedat. r trium dierū excommunicatio
nis sententiam ferat.

Qu **Q**uicquid querit. an sit aliquis
iudicandus maliuolus qz cri
men alterius iudicat. De hoc
ita scribit Augustinus.

Magis nocet qui crimen celat q̄ q̄
amicabiliter iudicat.

Non vos iudicetis esse maliuolos
q̄i crimen alterius indicatis. magis q̄p
pe nocentes non estis indicando cri
men quam si fratres vestros quos in
dicando corrigere potestis. tacendo pe
rire permititis. Si enim frater tu⁹ vul
nus habeat in corpe quod vult occultare
cum timet secari. nonne crudeliter a te si
letur ac misericorditer indicatur quanto

Q. 4.
Episcopus ac
cultur.

Zepheri
nus pap

Ex p. ro
letano. p̄
Lingigosi
p̄tentiōsi

Clamor

Derisio.
Iurgijs

Q. 5.
Iudicij
temerariū

Aug.

Corredo
fraterna

Pa

casti

flag

Sim

no.

Amb

flag
no.

Facta
Luse

Prou
bia.
Ling

ergo potius debes manifestare crimē ne deterius putrescat in corde. Idē ad vincentium donatistam et rogatistam.

Parcere ¶ Nec q̄ pat̄ amicus est nec q̄ vberat est inimicus.

Castigatō ¶ Non omnis q̄ p̄cit amicus est: nec omnis qui vberat inimicus est. meliora em̄ sunt vulnera amici quā voluntaria oscula inimici. melius est em̄ cū seueritate diligere q̄ cū lenitate decipere. vtili² esuriēti panis tollit. si de cibo securus iusticiam negligat q̄ esuriēti panis frangat̄ vt iniusticie seduct² acq̄lescat: et q̄ frenetū cum ligat. et qui letargicū excitat. ambo² bus molestus ambos amat. quis potest nos ampli² amare q̄ deus. et tū nos nō solum docere suauiter. verū etiā salubriter terrere nō cessat. Fomentis lenibus quib² deus oēs p̄solat: sepe etiā mordacissimū medicamentū tribulationis adiungit. Exercent fame patriarchas etiam pios et religiosos. populū p̄tumaces penis grauiorib² agitat. nō aufert ab apostolo stimulus carnis tertio rogatus. vt virtutem in infirmitate perficiat. et infra.

Flagella ¶ Moueris aliqui furem auertendis pecoribus pabulū spargere et pastore aliqui flagello ad gregē pecora errantia reuocant.

Simula ¶ Non osculatur semp̄ pater filium sed aliquando castigat. ergo q̄n castigatur qui diligitur. tunc circa eum pietas exercetur. habet enim et amor plagas suas: que dulciores sunt cum amarissime inferuntur. dulcior em̄ est religiosa castigatio q̄ blanda remissio. Vñ ait pp̄beta. Dulciora sunt vulnera amici q̄ voluntaria oscula inimici. Ex his verbis daf̄ intelligi q̄ magis p̄fert utilitati fraterne qui crimen accusando vel iudicando p̄sequitur q̄ qui celando fouere nititur.

no. ¶ Ad accusationē non admittant̄ alioz crimina spōte p̄fiterentes. cap̄lo illi.

no. ¶ Qui ambulat fraudulenter reuelat archana. qui autem fidelis est celat amici p̄missum. Item infra: Que viderunt oculi tui ne p̄feras in iurgio cito ne post ea emendare nō possis cū de honestatis amicū tuū. sed aliud est ex charitate alio

rum criminis deferre vt quos secreta ad monitione corrigere nō possum² quicquid iudicis sententia corripiat. atq̄ aliud insidiando falsa obijcere vel insultando vera facile exprobrare Illud nōo charitatis hoc aut̄ impietatis est officium. Unde in eisdē prouerbijis dicit̄. verba impioz insidiant̄ sanguini iustoz. dñs autem liberabit eos. et infra. Qui qd̄ nouit loquitur iudex iusticie est. qui autem mentitur testis est fraudulentus. Item labium veritatis firmum erit in perpetuum. qui autem testis est repentinus: concinnat linguā mendacij. Item. Qui custodit os suum custodit animā suam. Qui autē inconsiderate loquit̄ sennet mala. verbū mendax iustus detestabit̄. impius autē p̄fundit et p̄fundetur. Item augustinus in psalmo. xxiiij. Si aliqui humana infirmitate pedes nostri in aliq̄ peccatū mouentur insurgunt lingue iniquissimozū inimicoz cum fuisset miserendū. irridet impij vñ dolent̄ piij.

Qui aut̄ qd̄ intulit p̄bare nō valet. puniendus est. **Q. 6** Accusator

¶ Omnis qui alijs falsa intulerit punitat̄ et p̄ falsitate ferat infamiā **Deficiēs**

¶ Qui calumniā illatam non probat penam debet incurrere: quāz si p̄basset reus vtiq̄ sustineret. **Adrian²**

¶ Delatori aut̄ lingua capuletur aut p̄uncto caput amputet̄. Delatores aut̄ sunt qui inuidia produunt alios **papa**

Quod autē crimine irriteri alios accusare nō p̄nit. Enacle. parte **Adrian²**

statut̄ dicens. non valent **Delatio**

¶ Infames sunt qui regnū dei p̄sequunt̄ **Q. i.**

¶ Illi qui illa peccata perpetrāt de quibus ap̄tus ait. qm̄ qui talia agūt regnū dei non p̄sequunt̄. valde cauendi sunt et **Accusator**

ad emendationem si voluntarie venire noluerint compellendi sunt quia infamie macula sunt aspersi et in baratarum **Enacle**

dilabuntur. nisi eis sacerdotali auctoritate subuentum fuerit **mus pp̄.**

¶ Si omnia in hoc seculo vindicta essent locum diuina iudicia non haberent. Superuacuis enim laborat **Fabian²**

Infames qui sunt. **Infem²**

Ambro.

flagella

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

no.

sacerdos impendijs qui solem certat facibus adiu-
Anacletus uare. idē si aliq̄s putat se i hoc deo pla-
papa cere q̄ seruos vos accusat z vt meliores
 fiant dicit se hoc agere in vanū laborat
 z plus inuidie stimulus agitaf q̄ chari-
 tatis qm̄ diuine gr̄e plenitudo adiectōe
 humana non indiget nec vlla requirit
 commendationis augmenta.

Zelesse Sacerdotes q̄ pprio ore corp' dñi
rus pap pficiūrab oibus sunt obediēdi z timentu-
Sacer di nō dilacerādi aut detrahēdi qz a qb'
dos a po se dñi popul' bñdici. saluari z instrui cu-
pulo accu pit nullaten' eos debet arguere. nec vul-
sari h d3 gus in eoz accusatōe suscipi debz. Po-
 pulus em̄ ab eis docend' ē z corripied'
 nō ipsi ab eo qz nō ē discipul' sup mgr̄m
 dei ergo ordinatōem accusat q̄ eos q̄ ab
 eo p̄stitūtur sacerdotes accusat vel dā-
 nare cupit. Idem. Si q̄ nō sunt idonei
 nō suscipiant ad accusatōnem sed oēs q̄
 aduersus p̄res. id est. sacerdotes arman-
 tur infames esse censem'. p̄res em̄ omēs
 id est. sacerdotes venerādi sunt nō respu-
 endi aut accusandi vl' insidiādi aut infā-
 mandī.

Pius pp Ques pastore suū non rep̄bendāt
 plebs ep̄m nō accuset nec vulgus eū ar-
 guat. qz nō est discipul' sup mgr̄m. Ep̄i
 em̄ a deo sunt iudicādi q̄ eos sibi odos
 e legit. nā a subdins aut p̄ue vite boib'
 h sunt accusandi aut lacerādi l' arguēdi

Ambro. Imitare petrus tertio dicentē. dñe
Cautio. tu scis qz amo te. Etenī qz tertio negaue-
Petrus. rat tertio p̄fitetur. s3 negauit in nocte p̄fi-
 tetur in die. bec aut' ideo dicta sunt vt sci-
 am' neminē iactare se debere. nā z si pe-
 trus lapsus est qz dixit. Et si alij scādali-
 zati fuerint in te s3 nō ego. q̄s alius iure
 de se p̄sumat. deniqz z dauid. qz dixerat

David Ego dixi in abūdāria mea nō moueboz
 in eternū eam sibi iactantiā obfuisse p̄fi-
 tet' dicens. Au ernisti faciē tuā a me: z fa-
 ctus sum p̄turbatus

Bre. Sunt plurimi qui vitaz bonoz for-
Flagella tasse ampli' q̄ dñi laudant z ne que ela-
no tio de laude subrepat. p̄mittit omnipo-
 tens deus malos in obrectationē z ob-
 iurgationem p̄umpere: ut si qua culpa

ab ore laudantium in corde nascitur. ab
 ore viupantiū suffocet. Hinc est q̄ do-
 ctroz gentiū se in p̄dicatōne currere testaf
 inter infamiam z bonam famam

Et merito plebis nonnunq̄ ep̄ide
 p̄uant quaten' p̄diuini cadant q̄ sequū-
 tur. capite languescēt cetera corpis me-
 bra inficiunt. deteriorēs sunt q̄ vitā mo-
 resqz bonoz corrūpunt bis q̄ substātiās
 alioz p̄rediaqz diripiūt.

Sapiēs non est omnis qui nocet.
 Deteriores sunt qui doctoz vitam
 moresqz corrūpunt bis q̄ substātiās ali-
 orum p̄rediaqz diripiūt. Ipsi em̄ ea que
 extra nos sunt. licet nostra sint auferunt
 Nostrī quoqz detractozes z mox corru-
 ptiozes nostroz siue qui aduersus nos
 armanf proprie nosiplos decipiūt. z ido
 iuste infames sunt z merito ab ecclia ex-
 torres fiunt.

Summa iniquitas est fratres detra-
 bere z accusare. Vñ scriptū est. Omnis
 qui detrahbit fratri suo homicida ē. z oīs
 homicida non habet p̄tem in regno dei.

Infames esse eas p̄sonas dicimus
 que pro aliqua culpa notant infamia.
 id est oēs qui christiane legis normam
 abiciūt. z statuta eccliaistica p̄temnunt.
 similiter fures z sacrilegos z omnes ca-
 pitalibus criminib' irretitos. sepulcroz
 quoqz violatozes. z omēs qui aduersus
 p̄res armanf qui in omni mundo infā-
 mia notant. similiter z incestuosos homi-
 cidās. p̄iuos raptozes. maleficos. vene-
 ficos. adulteros de bellis publicis fugi-
 entes. z q̄ indigna sibi petūt loco tenere
 aut facultates ecclie auferūt iniuste. z q̄
 fr̄es calūniant aut accusant z nō p̄bant
 z q̄ p̄tra innocentes principū animū ad
 iracundiā puocant. z oēs anathematiza-
 tos vel pro suis sceleribus ab ecclia re-
 pulsos z omnes quos eccliaſtice leges
 vel seculi infames p̄nunciant.

Infamis efficit q̄ sciēs d̄ierat p̄sumit
 Quicumqz sciens se p̄iurauerit. xl.
 dies i pane z aq. z. se q̄ntes ānos peni-
 teat. z nūq̄ sit sine p̄nia z nūq̄ in testio-
 niū recipiat. coionē tñ post hoc p̄cipiat.

Exempla
 mala.
 corrupti
 Hocere
 Luca' pp

Detrahi

Steph-
 nus pap

Simola
 Sacri-
 gium
 Innocen-
 tia.

Jurem
 Fabian
 papa

Q. 2. **E**piscopus alicui crimen obijciens in synodo prober qd obijciat. *Capitulo episcopus.*

Epis Episcopus no proferat qd probare non potest. *La. si tantum.*

Q. 5. **Greg.** **A**terius parochianu alicui iudicari non licet

parrochia **nus** **S**criptu est in lege. p aliena messum transiens falcem mittere non debes: sed manu spicas contere et maducare. falcem eni iudicij mittere non potes. nec debes i ea segete q alteri videtur esse comissa: sed p affectum boni operis frumenta dnica vitioz suoz paleis expolita et in ecclesie corp ad monedo puertere et psuadedo qsi maducado pterere.

Q. 4. **Q**uando iudices electi de sententia inter se discordes extiterint: de vicina puincia archieps aduocetur. *La. si quis*

Bonifa **n' papa** **P**rimati deferunt negocia q metropolitano explicare no valet. *Cap. si inter episcopos.*

diffinita **no debet** **retractari** **Nicola'** **papa** **S**emel diffinitu retractari non licet: nisi vbi maior auctoritas fuerit.

Nicola' **papa** **Q**uod bene semel diffinitu est et interpositis iuramentis deliberatu nulla debet iteratio: nisi fortassis vbi fuerit maior auctoritas retractari.

Q. 5. **Reus p** **bare si dz** **Q**uod aut postulas vt illuc psonam dirigere debeamus q debis q dicunt possit esse probatio: esset vtruqz excusabile si vnq ratio ei q accusat necessitate probationis imponeret. at postq no tibi sed accusantib' hoc onus incumbit ad nos sicut pfati sum' dilacione cessante venire no desinas

Lum accusatus no negatione: sed exceptione probare debet. codice libro qarto ti. de probationibus. **A**ccusator qd asseuerat profitedo se probare non posse. rerum necessitate monstrandi p' rariu no astringit: cu per reru natura factum negantes probatio nulla sit. **H**oc aut seruandu est qsi reum publica fama no verat. tunc eni auctori

tate eiusde Gregorij propter scandalus remouendu fama suam reum purgare oportet.

Quod aut viuentis epo alius superponi aut sup ordinari no possit: et palio apud aduemia celebrato diffinitu est. in quo legitur vt nullus viuentis epo alius supponat aut superordinet eps. nisi forsitan in ei' locum que capitalis culpa deiecerit.

Pro molestia corpis suo honore no priuet. *La. scripsit.*

Flagellari a dno afflictio addi no potest. **L**u p' cussio corpalis imminet vtru p purgatione an p vindicta contingat. dei iudiciu in hoc ignoratur.

Infirmi tatis causa loco suo q' priuari non debet. *La. presentium.*

Pro infirmitate vel egritudine pontifices no sunt abijciendi. nec in eoz locum alij substituendi. *La. pontifices*

Viuente episcopo alius sibi succedere no valet. *La. factus.*

Non est eps qui in locum viuentis inrepsit. *La. nouatianus.*

Non est in ecclesia qui cum episcopo pacem non habet.

Scire debes epm in ecclesia esse et ecclesia in epo. et si quis cum epo no sit in ecclesia non esse et frustra sibi blandiri eos q pacem sacerdotibus dei no habentes obrepunt. et latenter apud quosdam se coicare credunt qsi ecclesia q catholica vna est scissa no est neq diuisa.

Deniqz q' sit in sepabile vnitate sacramentu. et q' sine spe sint. et perdinonem sibi maximam de indignatione dei acquirant qui scisma faciunt. et relicto episcopo alium sibi foris pseudo epm pstituit. **D**ecarat scriptura diuina i libris regum. vbi a tribu iuda et beniamin. et tribus scisse sunt. et relicto rege suo alterum sibi foris pstituerunt. et indignatus est inquit d'ns omni semini israel. et demoliuit eos et dedit eos in direptionem donec abijceret eos a facie sua. q' dissipatus est israel a domo dauid et pstitue

Q. I.

Remune

ratio

Privatio

Grego.

Epis egro

nus

Flagellati

Grego.

papa

Nicola'

papa

Liprian'

Lipianus

Epis

Par

Diuisio

Lipianus

scisma

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

discordia

**Hiero
boam**

runt sibi regē hieroboam filium nabath indignatū esse dixit dñm et eos in pdi-
one dedisse. qz ab unitate dissipati alter-
rū sibi regē pstituerunt. et tanta indigna-
tio dñi extitit aduersus illos qui scisma
fecerunt: vt etiā cū homo dei ad hiero-
boam missus esset q̄ ei peccata sua expro-
baret atq; vltionē futuram prediceret.
panē apud illos edere et aquam bibere
vetaret. qd̄ cū non custodisset: et p̄-
ceptum dñi p̄andisset: statim diuina cē-
sura percussus est vt inde regrediens im-
petu ac morsu leonis in itinere necaret.
sed adhuc in euāgelio suo dñs maiores
intelligentie sue lucē manifestat q̄ ides
qui tunc se a tribu iuda et beniamin san-
derant: et hierosolymis relictis in sama-
riam secesserant inter pseudo p̄phetas
et gentiles computarent. nam cū primū
discipulos i ministeriū salutis mitteret:
mandauit et dixit. in viā gentiū nō abie-
ritis. et in ciuitatē samaritanorū ne intra-
ueritis. et ad iudeos p̄us mittens genti-
les adhuc p̄terire iubet. addendo autē et
ciuitatē samaritanorū obmuti. vbi erant
scismatici ostedit scismaticos gētiles ad-
equari et post pauca q̄ nō eūdē quē nos
deū patrē eundem filium eundē spiritū
sanctū et nosse dicant. nec hoc adiuuare
tales potest. nam etiā chore dathan et
abiron cū sacerdote aaron et moysi eun-
dem deū nouerāt pari lege et religiōe vi-
uentes vnū et verū deum q̄ colēdus atq;
inuocandus fuerat inuocabant. tñ quia
loci sui ministeriū transgressi et p̄ aaron
sacerdotem qui sacerdotiū legitimū di-
gnatione dei atq; ordinatione p̄fecerat
sacrificandi sibi licentiā vendicauerunt.
diuinitus percussis penas statim p̄ illicitis
coactibus penderūt. nec potuerunt rata
esse et p̄ficere sacrificia religiose et illicite
et p̄tra ius diuine dispositionis oblata.
Et burlula quoq; ipsa in quib; incen-
sum illicitū fuerat oblatū: ne in vsum de-
cetero essent sacerdotib;: s; potius indi-
gnationis et vltionis diuine memoriā
corrigēdi posteris exhiberent iussu dñi

Samaris

**Zaici oc-
cupant
ecclesia
stica**

conflata atq; i igne purgata in lamias
ductiles pducunt et affligūt altari scdm
q̄ loquit scriptura diuina. Memoriale
inquit filiis israel vt nō accedat quisq; ali-
euigena q̄ nō ex semie aaron imponere
incensum ante deū vt nō sit sicut chore et
tamē illi scisma non fecerant. nec foras
egressi p̄tra deum sacerdotes impruden-
ter atq; hostiliter rebellauerāt. q̄ nūc hi
ecclesiam scandentes et p̄tra pacem atq;
unitatē christi rebelles cathedram sibi
pstituerunt et primatū assumere.

Sicut vir nō debet adulterare vx-
orem suam: ita nec ep̄s ecclesiā suam id
est vt illam dimittat ad quā fuit sacratus
absq; inuitabili necessitate aut aplica
aut regulari mutatiōe vt alteri se ambi-
tus causa p̄iungat. Et sicut vxori nō licet
dimittere virū suū vt alteri se viuente eo
m̄rimonio societ aut eum adulteret. licet
fornicatus sit vir eius. Sed iuxta aplm
aut viro suo debet reconciliari aut mane-
re innupta. ita ecclesie nō licet dimittere
ep̄m suum aut se ab eo segregare vt alte-
rum viuente eo accipiat. sed aut ipsus ha-
beat aut innupta maneat. i. alterū ep̄m
suo viuente nō accipiat: ne aut fornicari-
onis aut adulterij crimē incurat. Si ve-
ro adulterata fuerit. i. si se alteri iuxerit.
aut sup se alterū ep̄m adduxerit aut esse
fecerit vel desiderauerit p̄ acerimā pen-
itentia. aut suo reconciliet ep̄o. aut in-
nupta p̄maneat. Ep̄iscopū vero oportet
oportune et inopportune atq; sine in-
missione ecclesiā suā docere eamq; pru-
denter regere et amare vt a vitijs se ab-
stineat et salutē p̄sequi possit eternam. et
illa cū tanta reuerētia eius doctrinā susci-
pere debet eumq; amare et diligere vt le-
gatū dei et preconē veritatis. Ceterū quā
aliqs vel senectute vel infirmitate gra-
uatus susceptū officium ministrare non
valet si alium sibi substitui petierit: rati-
onabiliter fieri p̄t. vnde in eodē capitu-
lo sequit. Si vero idē iobānes fortasse
p̄ molestia sua petierit vt ab ep̄i bono-
re debeat vacare eo petitionē scripto dāte

Renun-

tiatio

fieri non

debet

Euanst'

papa

Adriano

nium

Diuortū

uq; n

minis

Edo di

reberat

alostit

egq;

7 q

q; uis

ro hōrō

Ep̄s

Cl̄r

Hyla

papa

Leo

Amb

Ex co

melde

Sim

concedendum est: aliter id facere non vale-
mus. Hinc etiam beatus Augustinus episcopus
suo nondum defuncto: sed senectute gra-
uato cathedram episcopalem suscepit.

Augusti
in laus

Non autem hoc tantum scripsimus gra-
tulandum quod episcopatum Augustinus acce-
pit: sed quod hanc curam dei gratia meruit atri-
cana ecclesia ut verba celestia Augustini
ore profereret quod ad maiorem divitiarum muneris
gratiam novo more puerctus ita preserat
est ut non succederet in cathedra episcopi: sed
accederet. nam in columi Valerio bipone-
sis ecclesie episcopo coepiscopus Augustinus est.

Grego.
Renun-
natio
Appetio

Alium loco eius nisi recusante eo
nulla finit ratio ordinari. sed si in valle
egritudinis bene est solitus: ipse data pe-
titione non se ulterius ad hoc ministerium
subvertente infirmitate posse fateat. as-
surgere et alium loco suo expectat ordina-
dum quo facto omnium solemniter electio-
ne alter qui dignus fuerit episcopus ordinetur
sic tamen ut quousque eundem episcopum in hoc
seculo vita tenuerit: sumptus ei debent de
eodem ecclesia ministrant. La. quis.

Zachari

Senectute grauato coadiutor est datus
qui morienti succedat. La. pensti.

pelagi?

Non successor sed adiutor episcopo
viventis datur. La. quia.

papa
Leo. ni

Episcopus vel quilibet clericus re-
licita sua ecclesia non debet ad aliam trans-
ire. La. non oportet.

stet epi
scopatu

In monasterio deputatus episcopus
qui in ecclesia sua residere premitur. La.
pinulo peruenit.

ausi

Non licet episcopo ecclesiam suam relin-
quere et ad aliam transire. La. episcopum.

Clerici

Diebus solennibus clericus ecclesie
sue deesse non debet. La. si quis

Dylari?

Remouendus est episcopus ab eccle-
sia cui irreperit et ad suam cogendus est
redire. La. remoto.

papa

Qui alienam cathedram appetit: ab
ea expulsus etiam propria careat. La.
pinulo si quis episcopus.

Leo pp

Uterque careat ecclesia que contemptu
minoris ad maiorem aspirat. La. si quis

Ambitio

Deiciat a clero qui muneribus eccle-

Ex con.
meldeisi

Deiciat a clero qui muneribus eccle-

Simonis

Deiciat a clero qui muneribus eccle-

siam acquirere temptat. La. sancitum.

Necessitatis vel utilitatis causa epi-
scoporum mutationes fieri possunt.

Mutationes episcoporum scitote communi
utilitate atque necessitate fieri licere: sed

non propria cuiusque voluntate aut dila-
tatione. Petrus sanctus magister noster et

princeps apostolorum de antiochena ciuitate
utilitatis causa est translatus Romam ut

ibi potius proficere posset. Eusebius quoque
de quadam parua ciuitate apostolica auctori-
tate mutatus est in alexandriam. Simili-
ter felix de ciuitate in qua ordinatus erat

electione ciuium propter doctrinam vitamque
bonam quam habebat auctoritate beatus san-
cte sedis et communi episcoporum et reliquorum sa-
cerdotum ac populorum consilio translatus est

ephesum. Non enim transit de ciuitate ad
ciuitatem: nec transfertur de minori ad ma-
iorem. qui hoc non ambitu nec propria vo-
luntate facit: sed aut vi a propria sede de-
pulsus: aut necessitate coactus. aut utili-
tate: loci vel populi non superbe sed hu-
militer ab alijs translatus est. Ita sicut

episcopi habent potestatem regulariter ordina-
re episcopos et reliquos sacerdotes. sic
quoniam utilitas aut necessitas coegerit:
supradictis modo et mutare et intronisa-
re potestatem habent: non tamen sine sacrosan-
ctae romane auctoritate et licentia. Alia
est causa utilitatis. alia auaritie et presum-
ptionis ac proprie voluntatis.

Causa necessitatis mutationes episco-
porum fieri possunt. La. scias frater.

Christum negare puincit qui neces-
sitate patientibus misericordiam non
impendit. La. pinulo omnis.

Deponat qui locum alterius inua-
dere non timebit. La. eum

Item hieronymus ad rusticum mo-
nachum.

In vna ecclesia duo prelati esse non
debent.

In apibus princeps vnus est. et gues
vna sequitur ordine litterato. imperator
vnus iudex vnus puincie. Roma autem
adit duos fratres simul reges habere.

La. scias frater.

Christum negare puincit qui neces-
sitate patientibus misericordiam non
impendit. La. pinulo omnis.

Deponat qui locum alterius inua-
dere non timebit. La. eum

Item hieronymus ad rusticum mo-
nachum.

In vna ecclesia duo prelati esse non
debent.

In apibus princeps vnus est. et gues
vna sequitur ordine litterato. imperator
vnus iudex vnus puincie. Roma autem
adit duos fratres simul reges habere.

La. scias frater.

Christum negare puincit qui neces-
sitate patientibus misericordiam non
impendit. La. pinulo omnis.

Deponat qui locum alterius inua-
dere non timebit. La. eum

Item hieronymus ad rusticum mo-
nachum.

In vna ecclesia duo prelati esse non
debent.

In apibus princeps vnus est. et gues
vna sequitur ordine litterato. imperator
vnus iudex vnus puincie. Roma autem
adit duos fratres simul reges habere.

Adunera

episcopi mu-
tare locum
et necessi-
tate potest

et necessi-
tate potest

et necessi-
tate potest

Petrus

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

Eusebius

pelagi?

pelagi?

papa
mia bois

Ambitio
Grego.

byero. ad
rusticum

vnus
princeps

Roma
Romul?

Remus
vnitas

Esau non potuit in paricidio dedicatur. in re-
Jacob bece vero vtero esau et iacob bella ges-
serunt.

Ziberius **U**nde nãq; beata pseuerantia: nisi
papa de virtute patientie. qm scdm aplicam
perseue predicatione omnes q; volunt in christo
rancia pie vivere psecutione patiuntur. ideo fra-
patiētia tres charissimi nō vos afflictionū ama-
ritudo a pio mentis vestre pposito coer-
ceat recedere: p; siderantes quanta p ab-
solutōe nostri ⁊ liberatione creator dñs q;
et redemptor noster ptulerit. quibusue
se cōtumelijs afficiendum tradiderit vt
nos avinculis potestatis diabolice libe-
raret. *Ca. suggestum.*

Breg. **A**duersitas q; bonis votis obijcitur
Aduer probatio virtutis est non iudiciū repro-
sitas bationis. quis enī nesciat q; p; sperū fuit
Flagella q; beatus ap; lus paulus predicaturus
ad italiā veniebat: ⁊ tamē veniens nau-
fragiū pertulit: sed isti nauis cordis i ma-
ris fluctibus integre stetit. Est ergo pse-
cutio iusti vel a leone i impetu vel a dra-
cone in insidijs. vñ omnes clamēt. deus
in adiutoriū. *Unde grego. Abel esse rē-*
Pauli **n**uit quē *Abaim malicia nō exercet. Fer-*
laus **rū** quippe nostre mentis ad acumen nō
psecutio potest puenire veritatis nisi hoc alteri
de' in ad eraserit lima p; auitatis. *Hinc idem in*
uitoriū **psalino. Liiii. Quis dabit mibi pēnas**
patiētia **sicut columbe. nō ait sicut coruo. colūba**
Abel **vero a molestijs querit auolare: sed nō**
Laym **dilectione amittit. semp; q; gemit. sic bo-**
Colūba **nus vult se separare corpe non amore.**
Abalito **ab his quibus non pōt pdesse. s; si ali-**
lerandi **quando ligat nō fisco cupiditatis: s; cu-**
Judas **ra ⁊ officio vt deserere nō possit tunc cu-**
Adalito **p; o dissolui ⁊ esse cuz christo. sed mane-**
lerandi **re in carne necesse est ppter vos. ⁊ sic est**
Judas **meritū ex desiderio. Ecce elongauī fu-**
Adalito **giens. nō loco ne rumpat caritas bono-**
lerandi **rū. ne perdat exercitiū maloz. quos de'**
Judas **admiscet vt iudam aplis. quē quis sci-**
Adalito **ret furē esse: tñ ad predicandū misit et ei**
lerandi **eucharistiā dedit. docens in ecclesia tole-**
Judas **rari malos. nec obesse bonis maloz cō-**
Adalito **fortia. Quādiu vero oium subditoz est**

obstinata malitia. nō pdest eis p; latorū
presentia. tunc etiā corpe licz ab eis rece-
dere: ne illoz neq; tia semp; in deteri' pfi-
ciat. ⁊ isti quidē fructū amittant quez de
alioz pfectu possent inuenire. sic beat'
benedictus deseruisse legif quos i necē
suam vnanimiter viderat pspirasse.

Unde quoq; ille egregi' predicator
qui dissolui cupiebat ⁊ cū christo esse. cui
christus est viuere ⁊ mori lucrū: q; certa-
mina passionū nō soluz ipse appetij: s;
ad toleranda bec etiā alios accendit. da-
masci psecutione passus vt potuiss; eua-
dere murū funez sportāq; quesiuir: seq;
latenter deponi voluit. *Itunqd pauluz*
mortē timuisse dicimus: quā seipsum p
amore iesu testat appetere. Sed cum in
eodem loco minozē fructū sibi adesse cō-
spiceret: ad grauē laborē se alibi cū fru-
ctu seruauit. fortis etenī preliator dei te-
neri intra claustra noluit.

Consulimus itaq; vt si frequē-
ter hoc morbo tangit ab obla-
tione ⁊ missaz celebratione oī-
bus modis p; bibeat. indecens enī est ⁊
p; culosum vt in psecratione eucharistie
morbo victus epilentico cadat. si vō dei
misericordia pualuerit. qñ quidē nō cul-
pa: sed infirmitas est in causa eū sacrifi-
care iam nō interdiciū. *Ca. in litteris.*

Inde ipse clemens in epla ad ia-
cobū hierosolimitanū missa inter
cetera scribit q; petrus ad huc vi-
uens clementē in ep̄m elegit. Simō pe-
trus in ipsis diebus quib; vite sue finē
presensit: apprehensa manu mea in auri-
bus toti' ecclesie bec ptulit verba. *Cle-*
mentē **hunc vobis ordino ep̄m cui soli**
mentē **mee p̄dicationis ⁊ doctrine cathedrā tra-**
mentē **do. quē p ceteris exptus sum deū colen-**
mentē **tem. boies diligentē. discēdi studiis de-**
mentē **ditū. sobriū iustum benignū patientem**
mentē **scientē nonnulloy ferre etiā ex his q; ver-**
mentē **bo dei instituunt iniurias. *Ca. si petr'***
mentē **Almoyses amic' dei cui facie ad fa-**
mentē **ciē locutus est de' potuit vtiq; successio-**
mentē **res pncipat' filios suos facere. ⁊ poste**

Subdit
obstinat

benedic'

Brego.
Pauli
laus

Q. 2.

sacerdos
caduco
morbo
laborans

Q. 1.

clementis
laus

Hypero.
successio

nō sangui-
nū debet
spūalibus

moyses
 Josue
 sanguis
 nei pon
 nificum
 successio
 demeris
 laus
 Bem
 laus
 Prelati
 Grego.
 humilitas
 supbia
 Honor
 hieremie
 laus
 ysaie
 laus
 vita acti
 ua et ote
 planua

ris propriam relinquere dignitatem. s; extraneus de alia tribu eligitur iesus id est iosue ut sciremus principatū in populo non sanguini deferendū esse: sed vite. at nūc cernim⁹ plurimos hāc rem bñificio facere ut non q̄rant eos in ecclesias colūnas erigere quos plus cognoscāt ecclie pdesse: sed quos vel ipsi amāt v^l quoz sunt obse quijs deliniti. vel p quib⁹ maior q̄spia rogauerit. tvt deteriora taceā q̄ vt clerici fierent muneribus impetrāt
 Illud aut beati petri apli ab illis valet in argumentū assumi q̄ tales sibi substituūt qualē sibi successorē beatus petrus q̄suiuit. verū qz officiū nō vite: sed sanguini cepit deferri. atqz ad ep̄atū tales q̄squis sibi successores q̄rere cepit: q̄ vel odiosi populis vel plebe docēdi inueniunt. idcirco sacris canonibus cōstitutū est ne quisqz sibi sui officij q̄rat successorē: sed populi electio e querat: qui eorum utilitati digne deseruiat qui illorum utilitatem nō sua lucra querat qui christo semen velit suscitare: non diuitias congregare. qd̄ facere q̄ contempserit iure ab ecclesia repudiā. La. aplica.
 Locus regiminis sicut desiderātib⁹ est negandus: ita fugiēbus est offerendus. La. in scripturis.
 Duoz pphetarū opere docemur quoz vnus predicationis officiū vitare conatus est: et alter appetijt nam mittēti se dño hieremias respōdit dicēs. A a dñe deus. ecce ego nescio loqui: qz puer sum ego. Et cū oipotens deus ad p̄dicandū sibi psonam q̄reret dicens. Quē mittā et quis ibit ex vob. vltro se obtulit ysaias dicēs. Ecce ego. mitte me. len ab vtriusqz exteri⁹ diuersa vox pdijt: s; nō a diuerso fonte dilectiōis emanauit. duo quippe sūt p̄cepta caritatis. amor dei et primi. p actiuā igit vitā pdesse: primis cupiēs ysaias officiū p̄dicatōis appetijt p contemplatiuā et hieremias amori cōditōis sedule inherere desiderans ne mitti ad predicandum debeat tradicit qd̄ ergo laudabiliter vnus appenijt. hoc laudabiliter alius expauit. iste ne tacite

contemplationis lucra loquēdo perderet: ille ne damna studiosi operis tacendo sentiret. Sed hoc in vtriusqz est subtiliter intuendū. qz et is qui recusauit plene nō resistit. et is qui mitti voluit ante se p altaris calculum purgatū vidit. ne aut nō purgatus adire quisqz misteria sacra audeat aut quē supna grā eligit sub bñilitatis specie supbe p̄dicat. La i sc̄pturis
 Obediētia victimis preponit. qz p victimas aliena caro. p obediētiā vero ppria voluntas mactat. Sola est q̄ fidei meritū possidet obediētia sine q̄ quisqz infidelis p̄uincit. etiam si fidelis esse videat. La. sciendum.
 Qui p̄esse et nō pdesse desiderat: episcopari non debet.
 Qui episcopatū desiderat bonum opus desiderat. exponere voluit qd̄ sit ep̄atus. qz nomen est operis nō honoris. grecū est enī atqz indeditū vocabulum q̄ ille qui p̄ficiat illis quibus p̄ficiatur supintendit. curā eoz s; gerens. scopos quippe intentio. ergo ep̄os si velimus latine supintendentes possumus dicere vt intelligat non se esse ep̄m qui p̄esse dilexerit non prodesse.
 Pro ingenio discentiū doctor modetur verba doctrine. La. oportet.
 Qui omnibus p̄est singulos releuare contendat.
 Demens si tanq̄ omnibus p̄esse uolueris: singulos put poteris iuuare et singulos releuare qui et singulorū onus ac sollicitudinem portas.
 Ad sacerdotiū non eligatur nisi qui exteris et sanctior et doctior habeat. La pitulo licet.
 Quia puocauit moyses omnem synagogā vt hoc sit colligere omnis animi vires et in vnū congregare virtutes: vt cum sermo de sacerdotibus habet sacramentis vigilent. omnis animi virtutes et intente sint vt nihil scientie. nihil in eis sapientie. nihil desit industrie. s; assit oīs multitudo sensuū. adsit oīs cōgregatio sanctarū cogitationū. vt quid sit p̄tifer quid vinctio. qd̄ indumenta ei⁹ p̄ferens

Grego.
 Obia
 voluntas
 Supbia
 Humilitas
 Ep̄atus
 vnde dī
 Honor
 Augu.
 Petrus
 Hiero.
 sacerdos
 eligēdus
 Electio

intra sacrum cordis sui possit aduerte
re. Item ex li. numeroz. Ca. licet.

Populi gubernatio diuina electioe
prestat. Ca. si ergo.

Non ex fauore: sed ex iudicio debet
venire electio. Ca. nec.

Augu. **N**on sunt filij sed mercenarij qui bo
nore ab hominibus appetunt. Ca. sunt

Hyero. **P**ro gradu sui officij quenq̄ melio
rem esse oportet. Ca. qualis.

Ambro. **Q**ui clericos suos corrigit: populus
corrige non valet. Ca. quid.

Beda **E**piscopo ad salutem non sufficit mori
bus et vita populo adequari. Ca. nec.

Q. 2: **I**n electione episcopi nec munera
Breg. datio nec aliquoz patrocinia con
ualecant. Ca. illud.

In electione antistitis comuni utili
tati non suo lucro quisq̄ prospiciat. Ca
pitulo dilectissimi.

Q. 3. **Q**ui in episcopum eligit de rebus
pelagius ecclesiasticis aliqua securitatez
papa nulli faciat. Ca. talia.

Q. 4. **I**n te tempus sententie non licet
Snia clericis ab episcopo suo discede
re. Capitulo nonne.

Q. 1. **N**on potest appellari consecratio
Excōmu que fit ab excommunicatis.
nicanio

Nos consecrationem dicere
nullo modo possumus: que ab excomu
nicatis hominibus est illicite celebrata.

Excommunicati illicite manus imponunt: qz
potestate ordinandi non habent. vbi autem est
illicita manus impositio: vulnus infigit
vbi reiterari necesse est. qd minime pba
tur esse collatum. vnde damasus papa ait

Per illicitam manus impositionem
vulneratum caput illi qui videbantur ali
quid accepisse habebant. et vbi vulnus
infixum est necesse est medicinam adhiberi
qua fixa sanet macula. Item reiterare ne
cesse est qd legitime actum aut collatum mi
nime pbat. nam quomodo possit honorem
retinere qui ab illo accepit qui potestate
dare non habuit legitime inuenire non
possum. Sed excommunicati hic intelligunt q̄
in ipsa sua ordinatioe pena excommunicatiois

straxerunt qui nunquam in numero catholi
corum fuerunt. ceterum qui inter catholicos pri
us deputati sunt si postea excommunicatiois
sententia notati fuerint. ordinatioes in eorum
ab ecclesia misericorditer tolerant.

Qui nominatim excommunicati sunt
qui aliorum sedes inuadunt: alios ordi
nare non possunt. Ca. ordinationes.

Alius ecclesie parochianum nul
lus iudicare presumat. Capitulo
nullo nullus.

In alteri parochia nisi eo vacante
aliquid agere non licet. Ca. nullus.

Nisi episcopi sine metropolitani
consentientia. nec ille sine eorum presen
tia aliquid agere debent. Ca.
per singulas.

Apostolice sedis iudicium a nemine
est retractandum.

Patet profecto sedis apostolice cuius au
toritate maius non est iudicium a nemine
fore. retractandum. neque cuiquam de eius
liceat iudicare iudicio. iuxta quod innocen
tius papa ruffo et ceteris episcopis per testalia con
stitutis scribens ait. Nemo unquam apo
stolico culmini de cuius iudicio non licet re
tractari: manus obuias audacter intulit.

nemo in hoc rebellis existit: nisi qui de se vo
luit iudicari. et beatus papa gelasius nec
de eius iudicio. in romane ecclesie cano
nes unquam preceperunt iudicari. sententiamque
illius constituerunt non oportere dissolui cu
ius potestas sequenda decreta mandauerunt

Nemo iudicabit primam sedem iustitiam
aut temperare desiderantem. neque enim ab
augusto. neque ab omni clero. neque a re
gibus. neque a populo iudex iudicatur.

Aliorum hominum causas deus voluit
per homines terminari. sed sedis istius
presulem suo sine questione reseruaui ar
bitrio: voluit beati petri apostoli successores
celo tantum debere innocentiam et subtilissi
mi discussois indagari inuiolatam habe
re conscientiam. noli extimare eas animas
inquisitionis non habere formidinem. quod
deus pre ceteris suo reseruaui examini
non habet apud illum reus de allegatois

Urbanus papa Q. 2.
Calixtus papa
usurpato
Celestinus papa
Q. 3.
Martinus papa
Episcopi
Metropolitani
Nicolaus papa
Papa
Ecclesia
romana
Innocentius papa
Simacus papa

nitore subsidium qñ ipsorū factorū vritur
eo teste quo iudice dicas forsitan oīum
aiarū talis erat in illa disceptatōe p̄ditō
replīcabo. vñ dictū est. tu es petrus et
sup̄ hanc petra edificabo ecclesiā meā. ⁊
q̄cumq; solueris sup̄ terra erūt soluta ⁊ i
celo. et rursus pars sanctarū voce pontifi
cū dignitatē sedis eius factas toto orbe
venerabile dum illi q̄cquid fidelium est
vbicq; submittit. dū totius corporis caput
esse designat. de hac mihi p̄ p̄berā di
ctū vides. si hec humiliat ad cuius fugie
tis auxiliū ⁊ vbi relinq̄tis gloriā vestrā

Anter⁹
papa
Q. i.
Ex p. tole
tano
Leo p̄p
Ex p. an
noceno

Facra subditoy iudicant a nobis.
nra vero a dño iudicant. deteriorē sunt
qui vitā moresq; bonoy corrūpunt his
qui substantias alioy p̄dicaq; diripiūt

Ecclesie cū donibus suis in epi
ptate p̄sistunt. Ca. sicquidā.
Ecclesie ⁊ oīa iura eaz ad ordi
nationē epi p̄tinent. Ca. decretū.

Una queq; parochia epi p̄uissio
ne regat. Ca. regenda.

Judicio ⁊ potestate episcopi res ec
clesie regant. Ca. quecūq;

Non erit p̄ditores basilicarū in re
bus q̄s eisdē ecclesijs p̄ferūt nullam se
potestatē habere: sed iuxta canonū insti
tura. sicut ecclesiā ita et dotē eius ad ordi
nationē episcopi pertinere.

Annuis vicibus ecclesie ab episco
pis visitentur. Ca. decreuimus.

Inualitudine grauatur ep̄s visitatio
nis officii alij committat. Ca. ep̄s.

Oblationes ecclesie laicis vsurpare
laicis sacra non licet. Ca. quia.

Minime auferat a laicis oblatōes
altaribus vel crucib⁹ facte. Ca. scōy

Ecclesiarum oblationes sub laicorū
dño non detineant. Ca. hanc.

Res ecclesie aliquo modo epis
alienare nō licet. Ca. casellas

Quid vero nomine cathedratici
ep̄s exigere debeat in secundo
concilio bracarensi legitur.

Preter honore cathedratici nihil
episcopus p̄ dioceces erigat.

Placuit vt nullus ep̄oy p̄ suas di
ocesē preter honore cathedre sue. i. du
os solidos aliud aliqd p̄ ecclesiā tollat

Baptisandis numerus nō imponat
nec cathedraticū vltra vetustū more eri
gatur. Ca. nec numerus.

Ultra more antiquū a parochianis
presbyteris epi nihil erigant. Ca. qz.

Parochianis stipēdia nō nisi cū
caritate epi erigant. Ca. cauendum

Ultra duos solidos a parochianis
ecclesijs episcopus nō presumat accipe
re. Ca. inter cetera.

Sacerdotes ab epis suis vltra mo
dum non grauent. Ca. relatum.

Secundū loci mediocritatē epis cō
uiuia parantur. Ca. illud.

Quod cleric⁹ apud seculares iu
dices accusandus nō sit. gaius
papa scribit dicens.

Ad secularē iudicem nullus cleric⁹
conueniatur.

Nemo vnq; ep̄m aut reliquos cleri
cos ap̄d iudicē secularē accusare p̄sumat

Itē p̄stantinus imp̄ator p̄sidentis
in sancta sinodo q̄ apud nicenā p̄grega
ta est cū querelam quorundā p̄spiceret

corā se deferendam ait. vos a nemine di
iudicari potestis. qz ad solius dei iudici
um reseruamini. Ca. p̄tinua.

Ante iudicē civilem sacerdotes nō
accusentur. Ca. relatum.

Clericus suo obediens ep̄scopo de
positus curie tradat.

Si q̄s sacerdotū vel reliquoy clico
rū suo ep̄o inobediēs fuerit. aut si ei insti
dias parauerit. aut p̄tumeliā aut calum
niā aut p̄uicia intulerit: ⁊ p̄uicia potuerit
rit: mox depositus curie tradat: et recipi
at qd̄ inique gessit.

Principali cogat auctoritate q̄ ple
bē inuasas nō vult deserere. Ca. petim⁹

Propriū gradū amittant clerici cō
iurantes vel conspirantes.

Coniurationū ⁊ conspirationū cri
men apud grecos dī p̄batrea. publicis
etiā legibus certū est adhiberi penitus

Carbe
dratici

gelasius
papa

Carbe
draticū

stipendia

Ex p. to
letano

Bregio.
papa

pelagus

Q. i.
accusatio

clici apud
secularē

non fiat

Gaius
papa

p̄stanti⁹
sacerdotū

dignitas

alexander
papa

p̄ius
papa

Inobe
dientia

Ex p. car
raginēsi

Inuasio
ecclesie

Ex p. cat
cedoniēsi

e 4

piuratio hoc multo magis in sancta dei ecclesia ne fiat puenit abdicari. si q̄ vero clerici seu monachi inuenti fuerint piuratores aut pspiratores. aut pbatreas vel factio- nes cõponetes aliquas suis ep̄is aut alijs oino cadant de pprio gradu.

Clerici pspirates ppo gradu amis- so retrudant in carcerẽ. ceteri excõicent.

Conspirationũ crimina vestris in partibus vigere audiuim⁹. ⁊ plebes cõtra ep̄os suos pspirare nobis mandatũ est. cuius criminis astutia nõ solũ inter christianos abhominabilis est: sed etiã

inter ethnicos ⁊ ab exteris legib⁹ pbi- bita. ⁊ idcirco hui⁹ criminis reus nõ so- lũ ecclesiastice: s; etiã seculi dãnãt leges ⁊ non solũ pspirantes: sed etiã p̄sentien- tes eis. antecessores vero nostri cũ pluri- ma turba ep̄oz. quicũq; eoz in sacerdo- tali honore sunt positi. aut existunt cleri- ci honore quo vtunt carere p̄ceperũt. ce- teros vero cõione priuari. ⁊ ab ecclesia extozres fieri iusserunt. oẽsq; simul vni- usq; ordinis viros infãtes esse censerũt ⁊ non solũ faciẽtes: sed eis p̄sentientes

Breg. **A** laicis iudiciibus clerici non sunt opprimendi. Ca. fratris.

Sacerdotibus aut non ex terrena potestate dñs noster citius indignes: sed excellenti p̄sideratione p̄pter eum cui⁹ serui sunt eis ita dñes. vt etiã debitã re- uerentiã impendat. nam diuinis eloqui- is sacerdotes aliqui. dii aliqui angeli vo- cant. nam ⁊ ad moysen de eo q̄ ad iura- mentũ deducendus est dñs. applica illus ad deos videls ad sacerdotes. ⁊ rursus scriptũ est. dijs nõ detrahes scs sacerdo- tibus. et p̄pheta ait. Labia sacerdotis custodiũt scientiã. id est iustitiã et leges exq̄runt ex ore eius. qz angelus dñi exer- citũ est. Quid igit mirũ si illos vestra pietas dignes honorare: quibus in suo eloquio honore tribuens eos aut ange- los aut deos. ipse etiã appellat deus ec- clesiastica quoq; hystoria testat. qz cum pie memorie p̄stãtino p̄ncipi scripto ob- late accusationes p̄ ep̄os fuissent: libel-

Sacerdoti dignitas gre. mau- ritio im- peratori

Clerici ⁊ laiciq; non obediunt ep̄is infames efficiant. Ca. si autem.

In christum peccat qui veritatis do- ctorem contristat.

Quicũq; p̄tristauerit doctore veri- tatis peccat in christũ ⁊ patre omniũ ex- acerbat deũ. propter qd̄ et vita carebit nõ debet

Ios quidẽ accusatõis accepit. ⁊ eosdes q̄ accusati fuerãt ep̄os puocans in eoz cõ- spectu libellos quos acceperat incendi- dicẽs. Ite ⁊ inter vos causas disponite qz dignũ nõ est. vn̄ nos iudicemus deos i qua snia sibi magis ex humilitate quã illis aliqd̄ p̄stitit ex reuerẽtia impesa. ante eũ quippe pagani iure publico p̄n- cipes fuerũt qui verũ deũ nesciẽtes. de os ligneos ⁊ lapideos colebãt. ⁊ in eoz sacerdotib⁹ honore maximũ tribuebãt. Quid ergo mirũ si christianus impator veri dei sacerdotes honoret: dũ pagani vt predixim⁹ principes honore impede- re eoz sacerdotibus nouerũt. qz dijs li- gneis ⁊ lapideis seruibãt. hec ergo nõ tantũ specialiter q̄ntũ generalit̄ p̄ oib⁹. asserimus sacerdotibus. qm̄ adhuc nesci- mus q̄s in terribili iudicio dei q̄lis futu- rus sit. etenim paulus egregi⁹ p̄dicator di- cit. Nolite ante tẽp⁹ iudicare. quousq; veniat dñs. et reliqua. nã sunt multa q̄ de iudicio illius boies ignorent. qz for- tasse qd̄ vos laudatis ille reprobendit. ⁊ qd̄ vos reprobenditis: ille laudabit.

Quod vero culpa illa suspẽsione digna sit. Ex capitulo illo mile- tani p̄cilij liquido p̄stat. si eniz cõione puandus est q̄ clericũ ad ciuiles iudicẽ crediderit p̄trabendũ. multo ma- gis suspensione dignus est qui sui ep̄i iu- diciũ interpellantẽ ad iudiciũ seculare p̄- trahere non dubitauit.

Amendã est sententia pastoris siue iniusta fuerit timenda est.

Excoicationis meref sententiã qui excõicatis cõmunicat. Ca. precipue.

Sine spe sit recõciliatõis q̄ excõica- tis cõicare presumit. Ca. si quis.

Clerici ⁊ laiciq; non obediunt ep̄is infames efficiant. Ca. si autem.

In christum peccat qui veritatis do- ctorem contristat.

Quicũq; p̄tristauerit doctore veri- tatis peccat in christũ ⁊ patre omniũ ex- acerbat deũ. propter qd̄ et vita carebit nõ debet

ios quidẽ accusatõis accepit. ⁊ eosdes q̄ accusati fuerãt ep̄os puocans in eoz cõ- spectu libellos quos acceperat incendi- dicẽs. Ite ⁊ inter vos causas disponite qz dignũ nõ est. vn̄ nos iudicemus deos i qua snia sibi magis ex humilitate quã illis aliqd̄ p̄stitit ex reuerẽtia impesa. ante eũ quippe pagani iure publico p̄n- cipes fuerũt qui verũ deũ nesciẽtes. de os ligneos ⁊ lapideos colebãt. ⁊ in eoz sacerdotib⁹ honore maximũ tribuebãt. Quid ergo mirũ si christianus impator veri dei sacerdotes honoret: dũ pagani vt predixim⁹ principes honore impede- re eoz sacerdotibus nouerũt. qz dijs li- gneis ⁊ lapideis seruibãt. hec ergo nõ tantũ specialiter q̄ntũ generalit̄ p̄ oib⁹. asserimus sacerdotibus. qm̄ adhuc nesci- mus q̄s in terribili iudicio dei q̄lis futu- rus sit. etenim paulus egregi⁹ p̄dicator di- cit. Nolite ante tẽp⁹ iudicare. quousq; veniat dñs. et reliqua. nã sunt multa q̄ de iudicio illius boies ignorent. qz for- tasse qd̄ vos laudatis ille reprobendit. ⁊ qd̄ vos reprobenditis: ille laudabit.

Quod vero culpa illa suspẽsione digna sit. Ex capitulo illo mile- tani p̄cilij liquido p̄stat. si eniz cõione puandus est q̄ clericũ ad ciuiles iudicẽ crediderit p̄trabendũ. multo ma- gis suspensione dignus est qui sui ep̄i iu- diciũ interpellantẽ ad iudiciũ seculare p̄- trahere non dubitauit.

Amendã est sententia pastoris siue iniusta fuerit timenda est.

Excoicationis meref sententiã qui excõicatis cõmunicat. Ca. precipue.

Sine spe sit recõciliatõis q̄ excõica- tis cõicare presumit. Ca. si quis.

Clerici ⁊ laiciq; non obediunt ep̄is infames efficiant. Ca. si autem.

In christum peccat qui veritatis do- ctorem contristat.

Quicũq; p̄tristauerit doctore veri- tatis peccat in christũ ⁊ patre omniũ ex- acerbat deũ. propter qd̄ et vita carebit nõ debet

Ios quidẽ accusatõis accepit. ⁊ eosdes q̄ accusati fuerãt ep̄os puocans in eoz cõ- spectu libellos quos acceperat incendi- dicẽs. Ite ⁊ inter vos causas disponite qz dignũ nõ est. vn̄ nos iudicemus deos i qua snia sibi magis ex humilitate quã illis aliqd̄ p̄stitit ex reuerẽtia impesa. ante eũ quippe pagani iure publico p̄n- cipes fuerũt qui verũ deũ nesciẽtes. de os ligneos ⁊ lapideos colebãt. ⁊ in eoz sacerdotib⁹ honore maximũ tribuebãt. Quid ergo mirũ si christianus impator veri dei sacerdotes honoret: dũ pagani vt predixim⁹ principes honore impede- re eoz sacerdotibus nouerũt. qz dijs li- gneis ⁊ lapideis seruibãt. hec ergo nõ tantũ specialiter q̄ntũ generalit̄ p̄ oib⁹. asserimus sacerdotibus. qm̄ adhuc nesci- mus q̄s in terribili iudicio dei q̄lis futu- rus sit. etenim paulus egregi⁹ p̄dicator di- cit. Nolite ante tẽp⁹ iudicare. quousq; veniat dñs. et reliqua. nã sunt multa q̄ de iudicio illius boies ignorent. qz for- tasse qd̄ vos laudatis ille reprobendit. ⁊ qd̄ vos reprobenditis: ille laudabit.

Quod vero culpa illa suspẽsione digna sit. Ex capitulo illo mile- tani p̄cilij liquido p̄stat. si eniz cõione puandus est q̄ clericũ ad ciuiles iudicẽ crediderit p̄trabendũ. multo ma- gis suspensione dignus est qui sui ep̄i iu- diciũ interpellantẽ ad iudiciũ seculare p̄- trahere non dubitauit.

Amendã est sententia pastoris siue iniusta fuerit timenda est.

Excoicationis meref sententiã qui excõicatis cõmunicat. Ca. precipue.

Sine spe sit recõciliatõis q̄ excõica- tis cõicare presumit. Ca. si quis.

Clerici ⁊ laiciq; non obediunt ep̄is infames efficiant. Ca. si autem.

In christum peccat qui veritatis do- ctorem contristat.

Quicũq; p̄tristauerit doctore veri- tatis peccat in christũ ⁊ patre omniũ ex- acerbat deũ. propter qd̄ et vita carebit nõ debet

Ios quidẽ accusatõis accepit. ⁊ eosdes q̄ accusati fuerãt ep̄os puocans in eoz cõ- spectu libellos quos acceperat incendi- dicẽs. Ite ⁊ inter vos causas disponite qz dignũ nõ est. vn̄ nos iudicemus deos i qua snia sibi magis ex humilitate quã illis aliqd̄ p̄stitit ex reuerẽtia impesa. ante eũ quippe pagani iure publico p̄n- cipes fuerũt qui verũ deũ nesciẽtes. de os ligneos ⁊ lapideos colebãt. ⁊ in eoz sacerdotib⁹ honore maximũ tribuebãt. Quid ergo mirũ si christianus impator veri dei sacerdotes honoret: dũ pagani vt predixim⁹ principes honore impede- re eoz sacerdotibus nouerũt. qz dijs li- gneis ⁊ lapideis seruibãt. hec ergo nõ tantũ specialiter q̄ntũ generalit̄ p̄ oib⁹. asserimus sacerdotibus. qm̄ adhuc nesci- mus q̄s in terribili iudicio dei q̄lis futu- rus sit. etenim paulus egregi⁹ p̄dicator di- cit. Nolite ante tẽp⁹ iudicare. quousq; veniat dñs. et reliqua. nã sunt multa q̄ de iudicio illius boies ignorent. qz for- tasse qd̄ vos laudatis ille reprobendit. ⁊ qd̄ vos reprobenditis: ille laudabit.

Quod vero culpa illa suspẽsione digna sit. Ex capitulo illo mile- tani p̄cilij liquido p̄stat. si eniz cõione puandus est q̄ clericũ ad ciuiles iudicẽ crediderit p̄trabendũ. multo ma- gis suspensione dignus est qui sui ep̄i iu- diciũ interpellantẽ ad iudiciũ seculare p̄- trahere non dubitauit.

Amendã est sententia pastoris siue iniusta fuerit timenda est.

Excoicationis meref sententiã qui excõicatis cõmunicat. Ca. precipue.

Sine spe sit recõciliatõis q̄ excõica- tis cõicare presumit. Ca. si quis.

Clerici ⁊ laiciq; non obediunt ep̄is infames efficiant. Ca. si autem.

In christum peccat qui veritatis do- ctorem contristat.

calu- Ant- pa- Pa-

face- digi-

cali- pa- excõ-

Die- excõ- diab- quor- tradi-

Q. 2. Breg. excõicatio timenda

Q. 3. Nicola? papa martin? papa

excõicatio clemens

papa Inobia. petr? pp? p̄dicator nõ debet

calūniari eterna.

Anter^o papa **Episcopo non obediēs demonum ore decerpitur.**

Papa **Absit vt quicq̄ sinistrū de his arbitren^t qui aplico graduī succedētes christi corpus sacro ore p̄ficiūt. p̄ quos nos christiani sumus: qui clauēs regni celorū habentes ante iudicij diem iudicant in veteri quidē lege habentur quicūq̄ sacerdotibus nō obtrēperass^t; aut extra castra positus lapidabat^r a populo aut gladio ceruice subiecta cōtemptū expiabat cruore. nūc vero inobediens spūali anⁱ aduersione truncat^r. aut eiectus de ecclesia rapido ore demoniū decerpit.**

calixtus papa **Excomunicatos quoq̄ a sacerdotibus nullus recipiat ante vtriusq̄ partis examinationē iustā. nec cū eis orōne aut cibo vel potu aut osculo cōmunicet: nec aue eis dicat. q̄ q̄cūq̄ in his v^l aliis p̄hibitis scienter excomunicatis cōicaue^rint iuxta ap̄loz institutionē et ipse simili excomunicacioni subiacebit.**

Hiero. **Excomunicatō diabolo** **quomō tradimur** **Unde hieronymus in libro iudicij.** **Quob^o modis aliq̄s sathane tradit^r diabolo** **Audi deniq̄ aplm dicētem de eo qui peccauerat. tradidit inq̄t: huiusmodi hominē sathane iⁿ interitū carnis vt saluus fiat spiritus. tradunt autē peccatores in interitū carnis: cū p̄ delicijs suis a christi corpe separant^r. et vt mihi videt^r dupliciter etiā nunc tradunt homines de ecclesia in. potestate diaboli hoc modo. quo supius diximus. cū delictum eius manifestū sit ecclesie. et de ecclesia p̄ sacerdotē pellitur vt notat^r ab oībus erubescat. et p̄uerso eueniat ei illud qd̄ seq̄tur vt spūs saluus fiat in die dñi nostri iesu christi. Alio vero modo q̄s traditur est diabolo: cum peccatū eius nō est manifestū hominibus. deus autē qui videt in abscondito p̄spiciens eius mentem et animū eius vitijs ac passionibus seruiētem. et in corde eius nō eligit: sed aut auariciā: aut libidinē aut iactantiā. vel alia huiusmodi. istum talē dñs tradit sathane. quō tradidit eum sathane discedit a**

mente eius et auertit se et refugit a cogitationibus eius malis. et desiderijs eius indignis. et relinq̄t domū cordis ei^o vacuā. Cū ergo p̄ sententiā q̄s nominat^r fuerit cū eo cōicare non debemus. cum autē solo reatu occulte excomunicacionis p̄traxerit penā: non est ab eius cōione cessandus vnde dñs in euangelio. tūc demū peccatorē dixit habendum sicut ethnicū et publicanū. dū ecclesiam audire p̄tempserit ap̄lus quoq̄ nō ait. Si q̄s frater est fornicator. sed si q̄s frater noīat^r fornicator sententie nominationē intelligens.

Malī a bonis separi penit^r nō p̄sūt **Nolite recedere a dño vsq̄ in hodiernū diem. hoc est donec seculum stat.** ostendit ergo mihi quō iebuseus donec seculum stat habitet cū filijs iuda in hierusalem. quippe cū nec ipsi quidem filij iuda habitant in hierusalem. ideo ergo nec istud verū esse poterit q̄ iebusei cū iudeis habitent in hierusalē quādo nec ipsi quidē habitant in ea. sed nos intelligamus hoc spūaliter assumentes euangelij parabolam q̄ dicit de zizanijs sinitē vtraq̄ crescere: ne forte volentes eradicare zizania eradicetis cū ipsis et triticum. et infra. Audi ergo scripturā dicentem: q̄ nō potuerūt filij iuda discedere iebuseos: sed habitauerūt cū ipsis vsq̄ in hodiernū diē in hierusalē. vnde de p̄cor vos q̄ fideles estis vt ita vitā vestrā et p̄uersatōez seruetis in aliquo v^l ipsi scandalū pariamini vel alijs scandaluz faciat^r: sed sit vobis summi studij summeq̄ cautele ne q̄s in hāc scōz p̄gregationē pollutus introeat. ne q̄s iebuseus habitet in vobis. Elides enī q̄ dicit scriptura q̄ nō potuerūt eijcere filij iuda iebuseos de hierusalē. iebuseus autē interpretat^r p̄culcatio. esto ergo q̄ non possumus eijcere istos qui nos p̄culcant eos quos saltē possum^o quoz peccata manifesta sūt. eijciam^o. vbi enī peccatū manifestū nō ē eijcere d̄ ecclia neminē possum^o ne forte eradicātes zizania eradicem^o cū illis et trititū. mouet tñ me q̄ dixi q̄ s

Hiero.
super iudicium
Malī cū bonis

zizania

Iebusei

potuerunt eijcere iebuseos .id est eos q̄ interpretant ꝑculatio. et ideo videamꝑ q̄ sunt in ecclesia ꝑculantes illi sine dubio de quibus dñs dicit in euangelio. nolite mittere scñi canibꝑ neqꝑ margaritas ante porcos: ne forte ꝑculcēt eas pedibus suis. ꝑuersi dirūpant vos. iste ergo iebuseus id est ꝑculatō q̄ indigni audiunt verbū dei. ꝑ cū audierint. neqꝑ vt infideles discedunt neqꝑ ꝑman ē vt fideles: sed ꝑcepta ministroꝝ non tñ. et fidei nostre secreta nobis perscrutatis ꝑuersi postmodū impugnat nos. ꝑ contradictionibus suis corda nostra dirumpunt. ꝑculcātes verbi dñi margaritas ꝑ ornamenta fidei maculantes. de istis ergo dñ. quia nō potuerunt filij iude eijcere iebuseum de hierusalē vsqꝑ in hodiernū diem Item supra ni ꝑꝑbetis

Hyero. sacra

Porcis ꝑ canibus sancta non sunt committenda. Ca. quando.

Criso. excōicatio

Cum pagano comedere: sꝑ cū excōicatio minime licet. Ca. ad mensam.

Criso. Anathe ma qd sit

Furta etymologiā vocabuli anathemati id est separatōni subiacet. qui in edictū illud incidit q̄ a corpore et sanguine christi ꝑ ab ingressu ecclesie se alienū facit: qui impias manus in clericis iniicere ausus fuerit. q̄ etiā a nullo epōꝝ rum absolui. id est more penitentiū recōciliari poterit: nisi primū apli eo conspectui se representare curauerit.

Brego. Comūnicare non licet bis qui excōicatis cōmunicant Ca. rogo.

Ex ꝑ. to letano

Nullus clericōꝝ vel laicōꝝ ad domū excōicati accedat. Ca. si quis.

urbanꝑ papa

Sententia pastoris timenda est licet iniuste liget. Ca. quibus.

Criso. Vincula ecclesiastica nō sūt ꝑtēnda.

Nemo ꝑtemnat ecclesiastica vincula. non eni homo est q̄ ligat: sed christꝑ. qui hanc potestatem dedit. et dñs fecit homines tanti honoris. Idem augusti/ nus de verbis apli. sermo. 18.

Augu.

Sarbane tradit qui excōicant. Omnis christianus dilectissimi q̄ a sacerdotibꝑ excōmunicat. sarbane tra

ditur quomodo quia sꝑ extra ecclesiam diabolus est sicut in ecclesia christus. ac ꝑ hoc quasi diabolo tradit qui ab ecclesiastica cōmunionē remouet. vnde illos quos tunc apostolos sarbane esse traditꝑ predicat. excōicatos a se esse demonstrat. Idem super iobā.

De eodem.

Augu.

Nihil sic debet formidare christia/ nus q̄ separari a corpore christi. Si enim separata a corpore christi nō est membrum eius. si nō est membrū eius: nō vegetat spiritu eius. quisquis autē inquit a plus spiritu dei nō habet: bene non est eiꝑ. Itē hieronymus. quoz dimiseritis ꝑctā ꝑ. id est quibus ecclesiā interdixeritis: nisi reconciliati ꝑ satisfactionē fuerint: ipsis et ianua celestis clausa erit.

Nemo epōꝝ quemlibet sine certa ꝑ manifesta ꝑccati causa cōione ꝑuet ecclesiastica. sub anathemate autē siue ꝑsci entia archiepiscopi aut coepōꝝ nullum ꝑsumat ponere. nisi vnde canonica docet auctoritas. quia anathema eterne est mortis damnatio. ꝑ non nisi ꝑ mortali debet imponi crimine. et illis qui aliter non potuerunt corrigi.

Excōicatio Ex ꝑ. mel densi

Sententia pastoris reum vel inno centem nō ꝑstatuit vel facit.

Hyero. sup mat.

Quo sacerdos mundū leprosum nō facit. sic epꝑ vel ꝑef byter nō alligat eos q̄ insontes sūt. nec soluit noxios: sꝑ ꝑ ꝑofficio suo cū ꝑctōꝝ varietates audierit. scit q̄ ligandus scit qui soluendus.

Ligatio absolutio

Non est ꝑtenda solutio cū iniqua fertur sententia.

Belasiꝑ

Cui est illata sententia deponat erroꝝ ꝑ vacua est. sed si iniusta est: tanto curare eam nō debet quāto apud deū ꝑ eius ecclesiā neminē ꝑt grauari iniqua snia. ita ergo ea se absolui nō desideret: qua se nullatenus ꝑspicit obligatū.

papa Sententia iniqua

Scdm catholicā fidē nec dei natu re nocere quisqꝑ ꝑt. nec natura dei iuste nocere cuiqꝑ ꝑt. nec nocere iniuste panē queqꝑ. qui eni nocet. vt ait aposto lus recipiet hoc qd nocuit.

Augu. de summo bono dei natura iniustitia

Augu.
Iustitia
Sua in
iusta
Judiciu
temera
rium

Iniusta vincula dirumpet iustitia.
Lepisti habere fratre tuu tanq pu
blicanu ligas illum in terra. sed vt iuste
alliges vide nam iniusta vincula diru
pit iustitia. quem solueris inquit in terra
solutus erit in celo. Idem de sermoe dñi
in monte.

Temeritas iudicandi non ei qui iu
dicatur: sed iudici nocet.

Temerariu iudiciu plerunqz nihil
nocet ei de quo temere iudicatur. ei aut
qui temere iudicat: ipsa temeritas neces
se est vt noceat. Idem ad cleru hypost.

Non obest homini iniusta sua.

Quid obest homini: q ex illa ta
bula vult eum delere humana ignoran
tia si de libro viventiu non eum delet
iniqua consciencia. Idem ad secundinu
manicheum.

De eodem.

Senti de augustino quicquid libet
sola me in oculis dei pscientia non accu
set. Item gregorius constantino medio
lanensi episcopo.

Quos conscientia iustificat: alioru
maledicta non timeant.

In ciuitis q in hac vita aduersa p
ueniunt. sola est sicut nostis. oipotentis
dei districtio pensanda atqz ad cor pro
puu semp recurrendu. vt nullius ibi lin
gua implicet vbi pscientia non accuset. q
que eni psciencia defendit: liber est inter
accusationes: et liber sine accusatoe esse
non potest. si sola que interius adijcit
pscientia accuset. De vestra igif sancti
tate absit christianoꝝ iudicio ea que ma
ledicoꝝ hominu rumoribus conficta cre
dimus in qualicunqz modulo suspitomis
adduci. qz z sacri eloquij testimoniū te
nemus: vt male maioꝝ cu forsitan dicu
tur nisi pbara credi no debeant: sed p
bata citius vlscifi. hoc igif dixi vt nimie
leuitatis esse ostendere si quis mala gra
uia credere studeat q pbari no possint.
vnde sanctitas vestra debet mentē suas
a maledicoꝝ hominu rumoribus atqz
obtreccationibus disiungere. z sola que

Conscia
Grego.

Zingua
detractio

eterne vite sunt atqz ad vnilatē subdito
rum pficiunt cogitare. Unde augustin?
in psalmo. 35.

Frustra aspemas ab homine quem
deus iustificat.

Et si ad tempus danaris ab hoie:
z si dixerit sententiā pconsulis in cipria
nu. aliud est sella terrena: aliud est tribu
nal celeste. ab inferiori accipit sententiā
a superiore coronā. Idē in psalmo. 38.

Custodi intus innocentia tua: vbi
nemo opprimit causam tuā. pualebit in
te falsum testimoniū sed apud homies
nunqd apud deū valebit: vbi causa tua
dicenda est. qñ deus erit iudex ali? testis
q pscientia tua non erit. inter iustum iu
dicē z pscientiā tuā noli timere nisi cau
sam tuā. Item grego. papa.

Non hominu linguas: sed pscienti
as curare debemus.

Inter vba laudantiu siue vitupe
rantiu ad mentē semp recurrendu est. z
si non in ea inuenit bonum qd de nobis
dr: magnā tristitiā generare debet. z rur
sum si no in ea inuenit malum qd de no
bis hoies loquunt: in magnā debemus
licentiā psilire. qd eni si non oēs laudāt
z pscientia liberos nos demōstret. z ha
bemus paulū dicentē. gloria nra hec est
testimoniū psciencie. Job quoqz dicit.
ecce i celo testis me. si ergo est nobis re
stis in celo testis in corde: dimittam? stul
tos foris loqui qd volunt. qd eni aliud
detrabētes faciūt nisi q i puluerē sufflāt
z i oculos suos terrā excitāt vt vnde pl?
detractōis pflanr: tñ magis nihil verita
tis videāt. vocandi tñ etiā sunt ipsi z trā
quille admonendi. eisqz satisfieri modis
oibus debet scientes quid de iudeis ve
ritas dicit. ne forte scandalizemus eos.
si aut satisfieri sibi ex ventare noluerit:
habes psolationē q aspicias in euāge
lio. cum eni dño dictū fuisset: scis qz au
dito hoc verbo scādalizati sunt iudei re
spōdit. sinite illos. ceci sunt z duces ceco
rū. Paulus quoqz apls admonet dicēs
si fieri pōt qd ex vobis est cū oib? bōib?

Augu.

Iustifi
cacio

Asperna
tio

patiētia

Innocē
tia

Grego.

Lingua
nō est cu
rāda sed
pscientia

Paulus
Job

Paulus
Mar

pacē habentes. dicitur cum omnibus
pacē habeamus. hoc difficile esse p̄spici
ciens p̄remisit si fieri p̄ōt. et subiūxit q̄
fieri potest cum dicit quod ex vobis est.
quia si nos in mente caritatē erga odi
entē seruare cupim⁹. et si illi nobiscū pa
cem non habent; nos tamen cum illis si
ne dubio habemus. Hoc inter eos ob
seruandum est qui parati sunt suspicari
q̄ nō vident. parati semp̄ reprehēdere
nunq̄ imitari. apud alios aut̄ p̄scientia
est nobis necessaria fama illis. Inde au
gustinus.

¶ Conscientia nobis et p̄ximis fama
est necessaria.

Fama

¶ Non sunt audiendi siue viri sancti
siue femine. qui q̄si reprehendunt in ali
qua negligentia p̄ quā sit vt in malā ve
niant suspicionē. vnde suam vitā longe
abesse sciunt. dicunt corā deo sibi suffice
re p̄scientiā existimationē hominū non
solum impudenter: verū etiā crudeliter
p̄ternētes cū occidant animas aliorū.
siue blasphemantiū viā dei quib⁹ scdm̄
suam suspicionē quasi turpis q̄ iusta est
displicet vita sanctorū. vel etiā cū excusa
tione imitantiū. non q̄ vident; s; quod
putant. p̄inde quisquis a criminib⁹ fla
gitiorū atq; facinorū vitā suam custodit.
sibi bene facit. quisquis aut̄ etiā famas
et in alijs est misericors. nobis enim ne
cessaria est vita nostra. alijs fama n̄ra.
Item hieronimus sup̄ epistolam pauli
ad philomonem.

Ipocrisis

¶ Apud deum maledicē qui moribus
disonam profert sententiam.

¶ Si q̄s dixerit iustū iniustum. et ini
ustum iustū. abominabilis est vterq; apud
deū. similiter qui sanctū dicit non
sanctū. et rursus nō sanctū asserit sanctū
abominabilis est apud deū. Idem

Menda
cium

¶ Christum violat qui sanctū non san
ctū. vel nō sanctū sanctū esse crediderit.

¶ Si quis hominē q̄ sanctus non est
sanctū esse crediderit; et dei eum iunxit
societate: christum violat cuius membra
sumus. et infra omnes credentes scdm̄

apostolū christi corpus efficiamur qui in
christi corpe erat et labif. asserens mem
brū eius esse sanctū: cum non sit vel non
esse sanctū cū sit. vide quali crimine ob
noxius fiat Isaias enī dicit de bis q̄ di
cunt dulce amarū et amarū dulce. ponen
tes tenebras lucē et lucē tenebras. dulce
puto esse sanctimonii. amarū q̄ sancti
monie p̄trariū est. Item ysaias.

¶ Eternū veb̄ maledictionis iuenerit:
q̄ bonos malos et malos bonos dixerit
¶ Veb̄ qui dicitis bonū malum et ma
lum bonū ponentes tenebras lucē et lu
cē tenebras. p̄pterea captiuus ductus
est populus meus. q̄ nō habuit scienti
am et nobiles eius interierūt fame et mlti
tudo eius sic exaruit. p̄pterea dilata
uit infernus animā suā. et aperuit os su
um absq; nullo termino. et descenderūt
fortes eius et populus eius et sublimes
gloriosiq; ei⁹ ad eū et incuruabit homo
et humiliabit vir et oculi sublimiū depri
ment. et exaltabit dñs in iudicio et sc̄is
deus sanctificabit in iustitia.

¶ Non est vera p̄sidentis absolutio nisi
sequat̄ arbitrium interni iudicis.

¶ Tunc vera est absolutio p̄sidentis
cum interni sequat̄ arbitrium iudicis. q̄
bene quadriduani mortui resuscitatio il
la significat q̄ videlicet demonstrat. q̄ p̄
us dñs mortuū suscitauit et viuificauit di
cens. Lazare veni foras. et postmodum
is q̄ viuus fuerat egressus a discipulis
est solutus. sicut scriptum est.

¶ Privilegio meret̄ exui qui eodem
abuntur.

¶ Privilegiū oīno meret̄ amittere:
qui p̄missa sibi abuntur potestate.

¶ Is in quē canonica nō fert̄ sententiā
penam nō debet ferre canonicam.

¶ Non debet is penā sustinere cano
nicam in cuius dānatione nō est cano
nica prolata sententia. Ex his dat̄ intel
ligi q̄ iniusta sententiā nullum alligat
apud deum. nec apud ecclesiam ei⁹ ali
quis grauanatur iniqua sententiā. sicut ex
gelasij. c. habetur.

Sciētia

Infer⁹

Brego.
absolutio

Lazarus

Brego.
Abusio

privilegi

Sciētia
iusta

Beda
Fra

Ira enim viri iustitiam dei non operatur. quia qui iratus in aliquem sententiam profert. et si ille quantum ad se iustam reportet sententiam iste tamen qui non amore iustitie sed livore odij in eum sententiam dedit. iustitiam dei in quem perturbatio non cadit non imitatur.

Breg.
munera

Qui recte iudicat et premium remunerationis expectat fraudem in deum perpetratur. quia iustitiam quam gratis impartiri debuit acceptatione pecunie vendidit. bonis male utuntur: qui pro temporali lucro iuste iudicant. tales quippe ad veritatem non iustitie defensio sed amor proprii provocat. quibus si spes nummi subtrahatur: profestim a iustitie professione recedunt. acceptio nummorum provaricatio veritatis est unde et pro iusto dicitur qui excutit manus suas ab omni munere. iste in excelsis habitabit

Fra
ge. mau
ntio
potestas
Ratio

Illa prepositorum sollicitudo utilis est illa est cautela laudabilis: in qua totum ratio agit. et furor nihil sibi vendicat respicienda. sub ratione potestas est. nec quod agendum prius quam provocata ad tranquillitatem mens redeat. nam commotionis tempore iustum putat omne quod fecerit. Item Ambrosius de sancto ioseph.

Graute delinquit qui ex ira sententiam profert.

Ira sepe etiam innocentes ad crimen adducit. quia dum iusto amplius irascimur: et volumus aliena coercere peccata graviora committimus. ideo apostolus ait. non nos vindicantes charissimi. sed date locum ire. hoc est declinemus eam ne nos illa corripiat. unde dominus iesus mittens ad evangelizandum discipulos. misit eos sine auro sine argento sine pecunia sine virga ut incensura litis et instrumenta eniperent vitionis. Item ex libro ecclesiastice historie.

Ratio debet corrigere quod furore promulgatum est.

Theo
dosius

Cum apud thessalonicam seditio esset exorta. et quidam ex militaribus vir impetu fuisset populi furentis extinctus: theodosius repentini nuncij atrocitate succensus ad ludos circenses invitari populum eius ex improviso circumfundi milites atque

obtruncare. passim prout quisque occurrisset gladio iubet: et vindictam dare non crimini sed furori ob hoc cum a sacerdotibus iralie redargueretur. agnovit delictum: culpamque cum lacrymis professus publicam penitentiam in totius ecclesie conspectu egit. et in hoc tempus ascriptum absque regali fastigio pariter implevit. quibus omnibus illud quoque mirabiliter adiecit. leges sanxit. imposterum vestire principum superanimadversione platearum in diebus. 30. ab executoribus differentur. quod locus misericordie. vel si res tulisset. presentie non periret. Item Gregorius.

In dictandis sententiis rectores nullo furore ducantur.

Sumopere precauendum est ne rectores ecclesie et qui publica iudicia exercent in dictandis sententiis nullatenus levitate aut furore ducti sint precipites. sed causis prius diligenter ventilatis: cum res que ignorabatur ad notitiam pleniter venerit. tunc divina et humana lex ut resolvas. Et tunc secundum quod ibi constitutum est. remota personarum acceptio diffinitiva profertur sententia. hinc etiam quod moyses querelas populi semper ad dominum tabernaculum ingressus referebat. et iuxta quod dominus imperabat iudicia proponebat. nimirum nos instruens ut non ex corde nostro: sed ex precepto divino condemnationis et iustificationis sententiam proferramus

Pauper dum non habet quod offerat in iudicio non solum audiri preternit: sed etiam veritatem opprimit. Eto violatur auro iustitia. nullamque reus premetescit culpam quam redimere numus existimat.

Res dubia non diffinitur certa sententia. La. grave.

Non credantur que certis indicij non demonstrantur. La. quis.

Antequam examinentur aliqui non iudicentur. La. eorum.

Qui falsum de alio profert et crimina credit uterque reus est.

Non solum ille reus est qui falsum de alio profert: sed etiam is qui aure cito criminibus prebet

Ambro.

Snice ca
pitis ips

Brego.

Judez

Avaritia

ysidorus

Res
dubia

Breg.
Augu.

damasus
papa

Crederet
faciliter

detractio

Breg. Quatuor modis humanū iudiciū puerit. timore: dum metu p̄tāis alicuius veritatē loqui p̄tmescimur cupiditate dum premio alicuius animū corruimus odio. dum p̄tra quemlibet aduersariū molimur. amore: dū amico vel propinquo p̄tendimus prestare auxilium.

Augu. Quicūq; autem p̄ sanguinitate aut amicitia seu hostili odio vel inimicitijs in iudicando ducit puerit iudiciū christi q̄ est iustitia. et fructū illius vertit in damnationis amaritudinem.

Augu. Quisq; menti cuius libet p̄tāis veritatē occultat. iram dei sup se p̄uocat qz magis timet hominē q̄ deū. et post pauca uterq; reus est. et q̄ veritatē occultat. et q̄ mendaciū dicit. qz et ille p̄desse non vult et iste nocere desiderat.

Augu. Nemo peritorum aut p̄udētū putet. qd̄ minus sit periculū in verbis lingua mētiēdo: q̄ manibus sanguinē fundēdo. meli⁹ est aut p̄ veritate pati suppliū: q̄ p̄ adulatione beneficium.

Delagi⁹ papa Uniuersū p̄uidendū est ne aliquē iniuste p̄sequat iudicet vel puniat ne iesum p̄sequat. Hic quoq; q̄ veritatem p̄ pecunia negat. vel falsum testimoniū p̄ aliquē dicit. deū negare vel v̄dere p̄bas.

Beda Qui falsum testimoniū dicunt et veritatem pecunia negat: sceleris iude participes fiunt.

Testis falsus Judas Abijt iudas ad sūmos sacerdotes et p̄stituerunt ei pecuniā se duros. multi bodie scelus iude quidē ac magistrum dñm q̄ suam pecuniā v̄didit. velut immanē et nefariū exhorrent: nec tñ cauent nam cum p̄ muneribus falsum p̄ aliquē testimoniū dicunt. p̄fecto quia veritatē p̄ pecunia negant. deū pecunia v̄dunt ipse enī dixit. Ego sum veritas: cū societatem fraternitatis aliqua discordie p̄ste cōmaculant. deū produnt: quia deus caritas est. qui ergo caritatis et veritatis iussa spernunt. deum v̄tici q̄ caritas est et veritas prodūt. maxime cū non in similitudine iude oportunitatē querunt

qualiter arbitris habētib; mēdacio veritatē et virtutē crimine mutant

Christū negat q̄ pueris se socium facit.

Estimant quidam in eo tantū deū negari si in p̄secutione q̄s a gentibus cōprebensus se p̄fiteri rēnuerit esse christi anū. ecce ap̄tus oibus q̄ p̄uersa sunt factis deū asserit negari. Christus sapientia est: iustitia veritas sanctitas fortitudo. negat p̄ insipientiā sapientia. p̄ iniquitatē iustitia. per mendaciū veritas. p̄ turpitudinē sanctitas. p̄ imbecillitates animi fortitudo. quociēscūq; vincimur a vicijs atq; peccatis: totiens deū negamus. et ecōtrario quoties bene quid agimus deū p̄fitemur. nec arbitrandū est in die iudicij illos tantū a dei filio denegādos q̄ in martyrio christum negauerunt sed et illos omnes quoz opere v̄l sermone vel cogitatione christus negat negat vel p̄fessus p̄fiteretur. de hac puto cōfessione qua discipulis precepit dicens. eritis mihi testes in hierusalē et in oi iudea et samaria et vsq; ad vltimū terre.

Veritatē prodit non solū q̄ p̄ veritate mendaciū loquit; sed etiam qui veritatem non libere predicat.

Molite timere eos q̄ occidūt corp⁹ ne forte p̄pter timorē mortis non libere dicatis qd̄ audistis: nec fiducialiter p̄dicetis oibus qd̄ in aure soli audistis.

Iniuste aliquē anathematizans si bi non alijs nocet.

Illud plane nō temere dixerim qd̄ si quisquā fidelium fuerit anathematizatus iniuste potius ei oberit qui facit q̄ qui hanc patitur iniuriam. spiritus enim sanctus habitat in sanctis p̄ quem quis que ligatur aut soluit. immeritam nulli ingerit penā. p̄ eum quippe diffunditur caritas in cordibus nostris. que nō agit perperā. par ecclesie dimittit peccata. et ab ecclesie pace alienus tenet peccata non secundum arbitrium hominum: sed secundū arbitriū dei tenet petra. petra dimittit. columba tenet colūba dimittit.

Socij maloz xps quō negatur

Insupia iniquitas mēdaciū turpitudō Imbecillitas

Justitia

p̄dicato

Excoicatio iusta sacerdos malus

Sacerdos malus

Salomō

Lingu. Breg.

Justitia

p̄fessio

Snia iusta

Calixt papa

Augu. Nicola

papa p̄fessio

Breg. obediē

Ysidor⁹ p̄fessio

Lingua
Grego.

Itē salomon. sicut quis i incertū volās
z passer quolibet vadēs: sic maledictus
frustra platū venit sup' eū q̄ misit illud.

¶ Cuius vita nō officio congruit alios
ligatus absoluit.

¶ Plerūq; ɔtingit vt iudicis locū te
neat: cuius ad locū minime vita ɔcordat
ac sepe agit vel vt dānet i meritos: vl' ali
os ipse ligatus soluat. sepe in soluendis
ac ligandis subditis sue voluntatis mo
tus nō aut̄ causarū merita sequit̄. vñ fit
vt ipse ligandi aut soluendi prāte se pri
uet. et infra. sepe fit vt erga quēlibet pri
mū odio vel grā moueat pastor. iudica
re aut̄ digne de subditis ꝛc. Unde recte
p̄ pphetā d̄f. mortificabat animas que
nō moriunt̄: z viuificabant animas que
nō viuūt. non morientē quippe mortifi
cabat q̄ iustum dānat z nō victurū viuifi
care n̄rit̄ qui reū a supplicio soluere co
nat̄. cause ergo pensande sunt: z tunc li
gandi atq; soluendi prās exercēda. vñ
videndū est q̄ culpa p̄cessit et q̄ sit pnia
secuta post culpā vt quos oipotens de
p̄ cōpunctionis grātiā visitat: illos pa
storis snia absoluat. tunc enī vera est ab
solutio ꝛc. et infra. Ex q̄ ɔsideratōe intū
endū est q̄ illos nō debem' p̄ pastoralē
auctoritatē soluere: quos auctorē nostr̄
cognoscimus p̄ suscitantē grātiā viuifi
care. et infra. veniat itaq; foras mortu
id est culpam ɔfiteat peccator. viuētē
vero foras soluat̄ discipuli. qz pastores
ecclesie ei debent penā amouere quā
meruit. q̄ nō erubuit ɔfiteri qd̄ fecit.

Iustitia

psessio

Snia in
iusta

Calixt
papa

Augu.

Nicola
papa

psensio

Greg.

obediētia

ylidor
psensio

¶ Viribus caret sententia iniuste pla
ta. Ca. iniustum.

¶ Qui iustus est: et iniuste maledicif
primum illi redditur.

¶ Et qui peccat z qui peccanti ɔsentit
vterq; reus est. Ca. ita.

¶ Per obediētiā bonū deserere malū
nunq̄ facere licz. Ca. qd̄ ergo. sentit

¶ Apud deū maledicif q̄ peccatib' cō
senti

¶ Qui ɔsentit peccatibus z defendit
aliū delinquētē maledicif erit apud deū
z boies: z corripief increpatōe seueriffi

ma. hinc etiā quidā sanctissim' p̄ ait. si
q̄s peccantē defendit: acn' q̄ ille q̄ pec
cauit coereat. hinc z alius p̄ ait. si q̄s
alterius errozi ɔsenserit: sciat se cum illo
simili modo z culpabilem iudicandum.

¶ Non est obediendum qd̄ ɔtra deus
precipitur.

¶ Si is qui p̄est fecerit: aut cuiq̄
qd̄ a d̄no p̄bitum est facere iusserit:
vel qd̄ p̄ceptū est p̄terierit: aut p̄ter
ire mandauerit: sancti pauli apli snia
ingerenda est dicētis. etiā si nos aut an
gelus de celo euangelizauerit vobis p̄
terq̄ qd̄ vob' euangelizam': anathema
sit. Idem qz si quis p̄bitet vobis qd̄ a
d̄no p̄ceptū est. vel rursus imperat fie
ri qd̄ d̄ns prohibet: execrabilis sit omni
bus qui diligunt deum. Idem is q̄ p̄
est si p̄ter volūtātē vel p̄ter quod in
sanctis scripturis euidenter precipit̄ vl'
dicit aliquid vel imperat tanq̄ falsus te
stis dei aut sacrilegus habeat

¶ Quoniā multos peccatis nostris
exigentibus p̄ causa excomunicationis
perire quotidie cernim'. partim ex igno
rātia. partim nimia simplicitate. partim ti
more. partim etiam ex necessitate deu
cti misericordia: anathematis sententiā
ad tempus prout possumus temperam'
aplica itaq; auctoritate ab anathematis
vinculo hos subtrahimus. videlicz vro
res filios seruos ancillas seu mancipia
necnon rusticos z seruiētes: necnon et
omnes alios q̄ non adeo curiales sunt:
vt eoz consilio scelera p̄petrent. z eos q̄
ignorāter excomunicatis cōmunicant. si
ue illos qui cōicant cum illis qui excom
municatis cōicant. quicūq; autē orator
siue pegrinus aut viator in terrā excom
municatorum detenerit. z ibi nō possit
emere vel nō habere vnde emat: ab ex
comunicatis accipiendi licentiā damus. Et
si quis excomunicatis in sustentationē
nō superbie sed humilitatis causa dare
aliquid voluerit non p̄hibemus.

¶ Excomunicatis nō cōicat q̄ eis ani
mo non consentit. Ca. quod.

obediē
tia iusta

Paulus

Grego.
Excoica
to parti
cipans

Zachar
as papa

Zacchari
as papa
Excoica
tionis
forma

Modus et forma excoicationis
Debet. xij. sacerdotes epm circūsta
re et lucernas ardētes in manibus tene
re quas i pclusionione anathematis vel ex
coicationis plicere debent in terram et
pculcare pedibus. deinde epla per par
rocbias mittat ptenens excoicatorū no
mina et causam excoicationis.

Er d. au
ralico

Canonica instituta et sanctorū pa
trū exempla sequentes ecclesiaz dei vi
olatores auctoritate dei et iudicio sancti
spiritus a gremio sancte matris ecclesie
et a cōsortio totius christianitatis elimi
namus quousq; resipiscāt et ecclesie dei
saniffaciant.

Excoica
toz reco
natio

Modus reconciliatōis excoicatorū.
Cū aliq; vlt excoicatus vel anathe
matizatus penitētia ductus venias pos
tulat et emendationē pmittit. ep̄s q; eū
excoicavit ante ianuas ecclesie venire
debet. et. xii. presbyteri cum eo qui eum
binc et inde circūstare debent. et si ille ter
re pstratus veniā postulat: et de futuris
cautelam spondet. tunc ep̄s appreben
sa manu eius dextera in ecclesiam illum
introducatur. et cōmunioni christiane red
datur. et. vii. psalmos penitētiales decā
tent. et cum istis precibus kyrieleison et
pater noster. saluum fac servū tuū. **Orō**
Presta quesumus dñe huic famulo tuo
dignū penitētie fructum vt ecclesie tue
sancte a cui? integritate deviauerat pec
cando: admissorum venias psequendo
reddatur innocuus. per.

Q. I.
paupras
Clerici
Mouitij
religiōis

Clericos nihil possidere debere
multis auctoritatibus iubetur.
ait enī toletanū p̄ciliū.

Impuberes et adolescentes in vno
conclauī manentes pbatissimo seniori
deputentur.

Omnis etas ab adolescētia in ma
lum pna est. nihil incertū q; vita ado
lescentiū. ab hoc pstituiere oportuit. vt si
q; impuberes aut adolescentes in clero
existunt: omnes in vno pclauī cōmanē
ant. vt lubrice etatis ānos nō in luxuria
sed in disciplinis ecclesiasticis agāt de

putati pbatissimo seniori quē et magistru
doctrine et testem vite habeant. q; si aliq;
ex his pupilli existunt: sacerdotali tute
la foueant. et vt vita a criminibus intrā
ta sit et res eoz ab iniuria impioz. qui
aut bis pceptis resultauerint monaste
rio deputent. vt vagātes anime et super
be seniori distringant regula.

Dilectissimis fratribus et p̄discipulis
hierosolymis cū carissimo fratre iacobo
et coepiscopo habitantibus clemens ep̄s
Cōmunis vita oibus fratres necessaria
est. et maxime his q; deo irreprensibili
ter militare cupiūt: et vitā aploz eozq;
discipuloz imitari volūt. cōis enī vsus
omniū q; sunt in hoc mundo oibus esse
hominibus debuit: sed p iniquitatē ali
hoc dixit esse suū et alius istud. et sic inter
mortales facta est diuisio. deniq; quidā
grecoz sapiētissimus hec ita sciens esse
cōia debere ait. Amicoz esse cōia oia.
In omnibus aut sunt sine dubio et pi
ges. et sicut inqt. non pōt diuidi aer neq;
splendor solis: ita nec reliqua q; cōmu
niter oibus data sunt ad habendū diui
di nō debere: sed habenda esse cōia. vñ
et dñs per prophetam loquitur dicens.
Ecce q; bonum et q; iocundum etc. Iusti
us enī psuetudinis more retento etiam
apostoli eozq; discipuli vt predictū est
vna nobiscū et vobiscum cōmunē vitam
dixerunt vt enī bene nostis. erat multi
tudinis eoz cor vñū. et anima vna. nec
quisquis eoz aut nostrum de his q; possi
debat aliquid suū esse dicebat. sed oia
nobis et illis communia. nec quisquam
egens erat inter eos. omnes vero q; do
mos vel agros possidebāt vendebant
eos et precia eoz et reliquas res q; ha
bebant offerebant. ponētes ante pedes
aploz. sicut nobiscū quidam nostrū co
gnouerunt et viderunt. et diuidebat sin
gulis prout cuiq; opus erat. Ananias
aut vir austerus et saphira vxor eius. q;
mentiti sunt apostolis de precio agro
suorum quos vendiderāt nobis presen
tibus in conspectu omniū circūstantiū a

Clemens
papa
cōis vit
Religio

Amid

cordis
David
Unitas

Apostoll

Ananias
et saphira

Spectu aploꝝ ppter peccatū eoz ꝛ mē
 daciū qđ fecerūt mortui delati sūt ambo.
Hiero. Clericus qđ christi seruit ecclesie ins
 ad nepo terpretet primū vocabulū suū. ꝛ nomis
 tianum diffinitione plata nitat esse qđ dī. si enī
Clericus eleros grece latine soꝝ appellat: ppte
 rea clerici dicunt qꝛ de sorte dñi sunt. vť
 qꝛ ipse dñs soꝝ id est pars clericorū est
 et qꝛ vel ipse pars dñi est: vel ꝛ dñi par
 tem habet: talē se exhibere debet vt ipse
 possideat dñm ꝛ ipse possideat a dño qđ
 dominū possidet. et cum ppheta dicit.
 pars mea dñs. nihil extra dominū habere
 potest. qđ si quippiā aliud habue
 rit pter dñm pars eius non erit dñs.
 verbi gratia. si aurū si argentū si posses
 siones si variā suppellectilem: cum istis
 partibus non dignat dñs fieri pars ei?
 si aut ego pars domini sum. ꝛ funiculus
 hereditatis eius nō accipio: partes inf
 ceteras tribus: sed quasi leuita et sacer
Decima dos viuo. decimis ꝛ altari seruiens alta
 altari ser ris oblatōe sustentor. habens victum ꝛ
 uiens de vestitū his ꝛ tentus ero. ꝛ nudam crucē
 altari nudus seqꝛ. Ambrosius de fuga seculi.
 viuat **N**ihil pter deū debet curare qui in
Ambro. eius sortem eligitur.
religio **Q**ui portio deus est nihil debet cu
 rare nisi deū: ne alteri impediatur neces
 sitatis munere. qđ enī ad alia officia cō
 fert: hoc religionis cultui atqꝛ huic nō
 officio decerpit. hec enī vera est sacerdo
 tis fuga abdicatio domesticorꝛ ꝛ quedā
 alienatio carissimorꝛ: vt suis se abneget
 qui seruire deo elegerit. Item hierony
 mus ad quendā suū leuitam de duobꝛ
 generibus hominum.
Clericis ꝛ deo deuotis nec causas
 agere nec aliquid ppriū habere licet
Duo sunt genera christianorꝛ. Est
 aut vnū genus qđ mancipatum diuino
 officio. ꝛ deditū ꝛ templationi ꝛ oratiōi
 ab omni strepitu temporalium cessare cō
 uenit. vt sunt clerici ꝛ deo deuoti videlꝛ
 pueri. eleros enī grece latine soꝝ. inde
 huiusmodi homines vocant clerici id ē
 sorte electi. omnes enī deꝛ i suos elegit.

bi nāqꝛ sunt reges. id est se ꝛ alios i vir sacerdos
 tutibus regētes. ꝛ ira in deo regnū bñt. rex est
 et hoc designat corona in capite. hanc co Clerica
 ronā habent ab institutione romane ec capitis
 clesie in signo regni qđ in christo expe
 ctat. ratio vero capitis est temporalium
 oium depositio. Illi enī victu ꝛ vestitu
 ꝛ tenti nullā inter se pprietatē habētes
 debent habere oia cōia. Aliud vero ge
 nus est christianorꝛ. vt sunt laici. laos. n. Laici vñ
 grece est populus latine. bis licet tempo dicuntur
 ralia possidere: sꝛ nō nisi ad vsum. nihil auaritia
 enī miserius est qđ ppter nummū deum
 ꝛ temnere. bis ꝛ cessum est vxorē ducere
 terā colere. inter virū et virū iudicare.
 causas agere. oblationes sup altaria ap
 ponere. decimas reddere. ꝛ ira saluari
 poterūt si vitia ista bñfaciēdo euitauerit
Clerici nihil ppriū possideāt. Ca Grego.
 pitulo quia. papa
Clericis omnia debent esse commu Urbanꝛ
 nia. Ca. sciamus. papa
Qui nō vult mecum manere ꝛ in cōi Augu.
 viuere habet libertatē: sed videat vtrū
 habere possit felicitatis hereditatē. Ca
 pitulo nolo.
Non licet habere ppriū bis qui
 suis renūciant. ꝛ cōiter viuere spondent
Non dicatis vos aliqd habere p Religio
 priū: sed sint vobis oia cōia. ꝛ infra. qui nō debet
 cūqꝛ aut in tantū pgressus fuerit maluz habere
 vt occulte litteras ab aliquo vel qđ libet ppriū
 munus accipiat. si hoc vltra ꝛ fitef. par
 catur illi ꝛ oretur p eo. si aut depreben
 dif atqꝛ quincit: scđm arbitriū prepositi
 vel presbyteri grauius emendet. ꝛ infra
 cū huius nostre ꝛ gregatōis fratres nō
 solum facultatibus: sed voluntatibꝛ p
 priis in ipsa ordinis susceptione renūci
 auerūt. et se p pmissam obedientiā peni
 tus alioꝝ potestati ꝛ imperiis in christo
 ꝛ p christo subdiderint. certū est eos ni
 hil habere. possidere. dare vel accipere
 sine superioris licentia debere. qđ si ppri
 quus vel amicꝛ vel quilibet fratru cuiqꝛ
 aliqd offerre voluerit. primo quidē pri
 ori instituet. ꝛ sic suscipiat si ipse. mads
 fi

uerit de quo tñ nihil fiat aliud nisi qđ p
ori placuit.

melchias **des papa** **Constan**
tinus **silvester**
¶ **Constātin** p̄mus fide veritatis pa
tenter adept⁹ dedit licentiā p̄ vniuersus
orbē suo de gētib⁹ impio nō solū fieri
christianos: sed etiā fabricādi ecclesias.
z p̄dia p̄stituit tribuēda. deniq; idē pre
fatus p̄nceps donaria imensa p̄tulit. et
fabricā tēpli p̄me sedis beati petri insti
tuit adeo vt sedē impialē relinq̄ret. z be
ato petro successorib⁹ suis p̄futuraz
p̄cederet. Idē vero p̄sidēs sancte sino
do q̄ ap̄d nicenā p̄gregata est. cū q̄relā
quorundā clericor⁹ p̄spiceret corā se de
ferendā ait. vos a nemie diiudicari po
testis. qz solius dei iudicio reseruamini.
dij etenī vocati estis. z idcirco nō pote
stis ab hōib⁹ iudicari. ab illo etenī tpe
z deinceps viri religiosi nō solū possessi
ones z p̄dia q̄ possidebāt: s; etiā semet
ipsos dño p̄secrār⁹: edificātes basilicas
in suis fundis in honore sanctoz marty
rū p̄ ciuitates ac monasteria innumera in
quibus certus dño seruientiū p̄ueniret.

Augu.
paupras
christi
¶ **D**abebat dñs oculos a fidelibus
oblata p̄seruās z suoz necessitatib⁹ z ali
is indigētib⁹ tribuebat. tunc primum
ecclesiastice pecunie forma est instituta
vt intelligerem⁹ qđ p̄cepit nō esse cogi
tandū de crastino. nō ad hoc fuisse p̄ce
ptū vt nihil pecunie serueret a sanctis: s;
ne deo p̄pter ista seruiat: z p̄pter inopie
timorē iustitia deseratur.

Augu.
ypocrisis
¶ **H**olo h̄re hypocritas. malū enī esse qđ
nesciat malū est cadere a p̄posito: s; p̄
us est simulare p̄positū. z post pauca si
non seruat sanctitatē: foris dimidi⁹ ceci
dit. si vero intus habuerit simulationem
totus cecidit. nolo vt habeat necessitatē
simulandi. **Ca. certe.**

Ex. 3. aga
tensi
sacerdotis
ppria
¶ **E**p̄i de rebus p̄p̄ijs vel acq̄sitis
vel q̄cquid de p̄prio h̄nt heredib⁹ suis si
voluerint derelinquāt. q̄cquid vero de
p̄uisione sue ecclesie fuerit siue de agris
siue de fructibus siue de oblatōibus oia
in iure ecclesie seruare censuimus.

¶ **E**x rebus ecclesie ep̄s si indigat sibi
z suis necessaria sumat. **Ca. ex bis.**

¶ **R**es eccleie nō q̄si p̄p̄ie s; vt cōes z
dño oblate cū summo timore nō i alios
q̄ in p̄fatos usus sūt fidelit̄ dispēsande

Qui christi pecunias z eccleie au
fert fraudat z rapit. z homicida
in p̄spectu iudicis deputabit.

¶ **Q**uicquid dño consecrat: ad ius p̄ri
net sacerdotis.

¶ **N**ulli liceat ignorare oē qđ dño cō
secrat. siue fuerit homo siue animal siue
ager. vel quicquid semel fuerit p̄secratum:
sanctū scōz erit dño z ad ius p̄tinet sacer
dotū propter qđ inexcusabilis erit ois q̄
q̄ a dño z ecclesia cui cōperūt aufert va
stat z inuadit vel eripit. z vsq; ad emun
dationē eccleie p̄ satisfactionē vt sacrileg⁹
iudicet. z si emēdare noluerit excoicet.

¶ **E**xcoicari oni subiaceat q̄ ecclesiasti
ca p̄dia inuadit. **Ca. quicūq;**

¶ **I**n antiq; z ecclesie statutis decre
tū est vt q̄ aliena inuadit nō exeat impu
nitus: sed cū multiplicatōe oia restituat.
¶ **I**n euāgelio scriptū est. qđ si aliqđ de
fraudaui: reddo quadruplū. z i legibus
seculi cautū habet. q̄ rem surripit alienā
z. vt infra in auctoritate eusebij.

¶ **P**ro tenore seculariū legū priuante
inuasores rerū ecclesiasticaz. **Ca. cum.**

¶ **S**i seculi leges talē iustitiā habere
voluerūt: lex diuina cur inferior esse de
bebit: cū sibi in ipsius v̄itatis presentia
a zacheo collaudatū sit. si aliqđ defrau
daret in quadruplū restitueret. **Et qz sū
mū in rebus bonū est iustitiā colere: ac
sua cuiq; iura seruare. z in subiectos nō
sinere qđ potestatis est fieri: s; qđ equū
est fieri z custodiri.**

¶ **V**asa sacra nisi p̄ redēptione capti
uoz nō sunt alienanda. **Ca. ap̄licos.**

¶ **P**ro redemptiōe captiuoz sacra va
sa non prohibent alienari.

¶ **E**t sacroz canonū z legalia statuta
p̄mittunt ministeria ecclesie p̄ captiuoz
esse redēptione vendenda **I**tem deme
trio z valerio clericis firmamus.

¶ **R**es ecclesie licite impendant p̄ re
demptiōe captiuorum.

¶ **S**acroz canonū statuta et legalis

urbanus
papa

D. 2.
ecclesia
furari

sacrilegia
stephan⁹

papa
bonifaci
us papa

Bre. 1.

Johānel
papa. 3.

Breg. ad
reginam
gallie

zacheus

Iustitia

Ex. 6. si
nodo vni
uersali.

misericoe
dia hois

redēptio
captiuoz

Brego.

ecc
st
iua

sim
pa
alie

Mic
pa
Sel

permittit auctoritas licite res ecclesiasticas in redemptione captiuorum impendi.

Subemus cum ad presentiam quibus reuerti accelerauerit vno anno extra ecclesiam dei resistere: cuius sacratissima vasa extra ritum fidei christiane diripiendo auferre non dubitauerunt. secundo vero anno ante fores ecclesie sine coitione maneant. tertio vero anno ecclesiam dei ingrediantur. et incedentes astent sine oblatione non manducantes carnem neque bibentes vinum preter natiuitatis et resurrectionis dominice dies. quarto preterea anno si bis portibus tribus annis eorum fructuosus fuerit penitus labor: coitione fidelium restituantur. totaque mentis intentione spontentes talia se ulterius nunquam facturos corpus et sanguinem domini suscipere mereantur. et usque ad. vii. ann. tribus in ebdomada diebus sine esu carnis et vini portatione maneant penitentes. Ca. de viro

Episcopo vel abbati res ecclesie alienare non licet. Ca. quisquis.

Preedia ecclesie non liceat episcopo alienare. Non liceat pape predium ecclesie alienare aliquo modo pro aliquo necessitate. nec in usufructu rura dare: nisi tantummodo domos que in quibuslibet urbibus non modica impensa sustentantur. que lege omnes custodes astringantur. ut donator. assensator. venditor honorem prestat. et que suscipserit anathema sit cum eo que dedit vel que recepit: nisi restituat. liceat etiam quebuslibet ecclesiasticis personis predicere et cum fructibus alienata repossidere. quod non solummodo in applica preseruandum est ecclesie. verum etiam vniuersis ecclesiis per prouincias que de deo iduenire.

Qui res ecclesiasticas vendit ad altare non audeat accedere.

Indigne ad altare domini propterare permittit que res ecclesiasticas audet inuadere. aut iniuste possidere. aut iniuste vel iniuste defensione in eis perdurare.

Excoicentur qui principibus auctoritate res inuadent ecclesie. Ca. de rebus.

De rebus ecclesie non est aliquid alienandum. Ca. vobis.

Diuini muneris participatio preuef que ecclesiastica priuilegia calcant. Ca. qui

Reddituum et oblationum due portiones clericis committantur. Ca. concessio.

Pro officiorum suorum sedulitate distribuatur fabricis tertia: quarta pauperibus et peregrinis habeat fideliter eroganda. quarum ratione diuino est redditurus examini.

Ubi ambrosius ait in libro de officiis Res sacre quibus ex causis alienari debeant.

Aurum ecclesia habet non ut seruet: sed ut erogat et subueniat in necessitatibus. quod est opus custodire quod nihil adiuuat. an ignoramus quantum auri atque argenti de templo domini assyrii sustulerunt: nonne melius conflaret sacerdos pro alimonia pauperum si aliquod subsidia desunt quam si sacrilegus portaret et asportaret hostis. nonne dicitur est dominus cur passus es tot inopes fame mori. certe habebas aurum vbi ministrasses alimonia. cur tot captiuum in captiuitate ducti nec redempti ab hoste occisi sunt. melius fuerat ut vasa viuendum seruares quam metallo. his non potes responsum referre. quod enim dices

timui ne templo dei ornatus deesset. responderet. aurum sacra non querunt neque auro placeat. que auro non emuntur ornatus sacrorum redemptione captiuorum est. et vere illa sunt vasa preciosa que redimunt animas a morte. ille vero thesaurus est domini que operatur quod sanguis eius operatus est. Et post pauca nemo potest dicere. cur pauper vivit nemo potest queri. que captiuum redemptum sunt nemo potest accusare que templum dei edificatum est. nemo potest indignari que humiliter fidelium reliquijs spacia relaxata sunt. nemo potest dolere que in sepulchris christianorum requies defunctorum est in his tribus generibus vasa ecclesie etiam iniuriata preseruire proflare vendere licet. opus est ut de ecclesia mystici poculi forma non crearet. ne aduersus nefarios sacri calicis ministerium transferat. ideo primum intra ecclesiam que sita sunt vasa que iniuriata non essent denique comminuta. postremo proflata per minutas erogationes dispensata egenibus captiuorum precibus profecerunt. que si desunt. noua et que nequaquam iniuriata videantur. et in huiusmodi quos superdixi usus omnia arbitror pie posse conuerti.

Belasi? oblationum diuisio

Ambro. alienatio

ecclesia sticorum Elemosina

Pia opera

redemptio captiuorum

ecclesia sticorum iuasores
simach? papa alienatio
Nicola? papa Belasi?

Elemo
sina
Hiero.

¶ Non parietes ornare sed paupibus
providere gloria episcopi nomen.

¶ Gloria epi est pauperu opibus p
videre ignominia sacerdotis est pprijs
studere diuitijs. natus i paupe domo. et
in tugurio rusticano. q vit milio et ciba
rio pane rugietē ventrē saturare poterā
nūc simulā ⁊ mella fastidio. Itē eiusdē.

¶ Multi edificāt parietes ⁊ colūnas
ecclesie subtrahūt marmora nitent auro
laquearia splendēt. gemis altare distin
guūt. ⁊ mistroy xpi nulla est electio. neq
vero mibi aliq̄s opponat diues i iudea
templū mensam lucernas thuribula pa
tellas cyphos mortariola ⁊ cetera ex au
ro fabricata. tūc hec pbanf a dño qñ sa
cerdotes hostias immolabāt. ⁊ sanguis
pecudū erat remissio peccator. q̄q̄ hec

Templa

paupras

Crux

Elemo
sina

Crates
pbūs

Auaritia
Diuitie

Ieiunia

Q. 5.
Ex 2. 10
letano
Epūs

oia p̄cesserunt in figurā. scriptū est autē
ppter nos in quos fines seculoy dene
nerūt. nūc vero cū paupratē domus sue
paup dñs dedicauit. portemus crucē et
delicias lutū putemus. Item eiusdem.

¶ Amico rapere quippiā furtū est. ec
clesiā fraudare sacrilegium est. accepisse
paupibus erogandū ⁊ esurientibus pluri
mis illud referuare vel cautū vl' timidū
est. aut qd̄ apertissimi sceleris exinde ali
quid subtrahere omniū predonū crude
litate superat. Item eiusdem.

¶ Crates ille thebanus homo quon
dam ditissimus. cū ad philosphanduz
athenas pgeret. magnū auri pōdus ab
iecit. neq̄ putauit se posse ⁊ v̄nutes et di
uitias simul possidere. nos suffarcinati
auro xpm pauperē seq̄mur. ⁊ sub p̄textu
elemosine p̄stinis opibus incubantes
quō possum' alieno fidelit' distribuere q̄
nra timide referuam'. plen' v̄eter facile
s̄ hierosolim' bñ vixisse laudandū est.

¶ Episcopus tertiā partē sibi de
bitā ecclesie relinquere poterit.
¶ Ep̄s si tertiā partē quam
de rebus parochialiu ecclesiaz sibi de
bitā nouit ecclie cui' res esse patebit. aut
alteri ecclie p̄ferredereuerit licitū mane
at. ⁊ ir̄eucabile robur ei' sinā ferat.

¶ Sacerdotes vel quilibet quibus
ecclesiasticaz rerū cura cōmissa
est. quecūq̄ administratiōis sue
tempe emerit: si de rebus pprijs vel vi
le vel carū habuerint ad ecclesie nomen
cui p̄sunt chartarū p̄ficere instrumēta
p̄curent. nō eni iustū est vt ecclesia q̄ sus
cepit extraneū efficiat in alieno diuitem
et in suo retineat fraudatorem.

Q. 4.
Dirati ex
ecclesia

¶ Estamēta vero nō licet eis p̄fi
cere nisi de pprijs rebus.
¶ Que ante suā ordinationē
vel post hereditaria successione acq̄siuit
ep̄s cui vult derelinq̄t. Ca. firmum.

Q. 5
Testamē
ta sacer
dotis
Ex 2. bñ
palensi
Q. 1.
Paro
chie

¶ Ecclesias singulas singulis p̄f
byteris dedimus parochias ⁊
cimiteria eis diuisimus. ⁊ vni
cuiq̄ ius ppriū h̄re statuim' ita videly
vt nullus alterius parochie terminos
aut ius inuadat. sit vnusquisq̄ terminis
suis p̄tentus. ⁊ taliter ecclesiā ⁊ plebem
sibi cōmissam custodiat. vt ante tribunal
eterni iudicis ex oibus sibi cōmissis rō
nē reddat. ⁊ nō iudiciū: s̄ gloriā p̄ suis
actibus p̄cipiat. In diocesi aut designa
ta quecūq̄ p̄edia colunt. puētus deci
mationū baptismali ecclesie designatus
debet solui. qz ergo p̄dia hec intra termi
nos nre dioecesis p̄tinent. ⁊ puent' deci
mationū nobis legitime assignatus nre
ecclesie p̄soluendus est. His ita respō
des. Decime a deo p̄stitute sūt p̄ moisen
vt p̄soluerent' a populo filijs leui pro
ministerio in quo deseruiebāt ei in tab
naculo nō accipiebāt filij leui decimas:
nisi ab eis p̄ quibus offerebāt p̄ces ⁊ sa
crificia qz ergo nos seruimus dño in tab
naculo offerēdo p̄ istis p̄ces ⁊ sacrificia
⁊ ipsi debēt nobis p̄soluere decimas et
p̄mitias. Itē cū decime darent' filijs le
ui. nō electione offerētis p̄soluebant. vt
p̄empto leuita q̄ secū erat ipse eligeret:
cui vellet decimas dare. nā dictū est. le
uita q̄ tecū morat' ⁊ intra muros tuos ha
bitat comedet eas. ideo etiā ex singul' tri
bub' ciuitates ad habirandū acceperūt
vt vnaq̄q̄ trib' illis p̄solueret decimas
q̄ secū erant. Itā moyses precepit filijs

Judiciū

Decime

israel. sicut legitur in deuteronomio in loco quem elegit dominus deus vestrum ut sit nomen eius in eo. illic omnia que precipio offeretis hostias et holocausta. et decimas ac primitias manuum vestrarum. et quicquid precipuum est in muneribus iustis que vouistis domino ibi epulabimini coram deo vestro vos et filij et filie. famuli et famule vestre. atque leuite que in urbibus vestris commorantur. neque enim habetis aliam partem atque possessionem inter vos. et infra. Decimam frumenti vini et olei et primo genita armentorum et pecorum. et omnia que voueritis. et sponte offerere volueritis. et primitias manuum tuarum coram deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dominus deus tuus. tu et filij tui filia tua. et seruus et ancilla tua. atque leuite que manent in urbibus tuis. quia ergo nos intra muros urbis istorum sedemus. et eis habitatione iuncti sumus. rite ab eis decimas accipimus. Item ait propheta producens fenem iumentis et herbam seruituri hominum. fenem et herba ex terra producat. sed quibus iumentis rigantibus ea: hominibus colentibus ea. et in hoc seruientibus ipsis. Item apostolus. conciet autem is que cathecizat verbo ei que se cathecizat. hoc galatibus. corinthiis autem probat spiritualiter sibi debent sumptus que eis spiritualia ministravit dicens. si semina mus vobis spiritualia: non magnum est si temporalia metamus. Item si alij principes vestre potestatis facti sunt: cur non magis et nos. Item quis plantat vineam et de fructu eius non edet. Item precepit dominus per moysen ut nemo mittat falcem in alienam messem. Decem messis nostra est et vos vultis falcem in eam mittere. Item non alligatis os bouis triturantis. nos sumus boues triturantes. vos vultis alligare os nostrum. et de nostra triturata victum vobis queritis. Item apostolus. que altario seruiunt de altario viuunt. sed nunquid de eo cui seruiunt. Item que in sacrario operantur: cum sacrario participat. sed nunquid cum illo in quo non operantur: nos seruiamus altario: vos ei participare vultis. nos vero vacuos et inanes dimittere queritis. nos sumus agricole. vos primum vultis percipere de fructibus nostris. imo non primum quia nec vltimum nobis relinquere vultis. a poribus

enim incipientibus paulatim serpente. et totum usurpare intenditis ut pro vobis videatur dictum. frustatim lupus comedit agnum. Item quis vnquam militat stipendijs suis. quis pascit gregem et de lacte eius non edit. nos militamus. et vos stipendia nostre militie vobis queritis. nos gregem pascimus: et vos lac eius et lanam vobis accipere vultis. sapere est de alieno labore victum querere si sapere est velle quod non possis. Item dominus dixit discipulis suis. in quamcumque domum intraveritis in eadem manete edentes et bibentes que apud illos sunt. cum autem intraveritis primum dicite. pax huic domui. nos domum hanc ingressi sumus et ei pacem obtulimus vos autem ociosi alieno cibo pasci gaudetis. videte ne in vobis vertat illud. vide quid faciat ocium et alienus cibus. Item per prophetam. sumite psalmum et date tympanum. Isti a nobis sumunt psalmum et vos ab eis queritis tympanum.

Item leo querens. Item precepit dominus discipulis suis ut comederent et biberent ea que apud auditores suos erant. sed non iussit eis ut dominos de domibus suis eijcerent. et rebus suis expoliarent. non facile inuenies que tales hospites libenter suscipiat. Adus in pera. ignis in sinu. serpens in gremio. male suos remunerant hospites. vbi in per verbis domini. Qui serpentem in sinu suo nutrit partiet ab eo. tales inueniamus vobis hospites quales vobis esse vultis. non sufficit vobis edere et bibere que in domo nostra sunt. dum quotidianos fructus oblationum precipitis: ex quibus victum et vestitum habeatis. quibus cum apostolo debetis esse presenti. sed non vultis. quia ei imitatores non estis sed potius nos de domo nostra expellere et rebus nostris nos penitus expoliare preeditis.

Ingratitudo
Adus in pera
Ignis in sinu
Serpens in gremio

Ad hec decimationes iste iure vobis debent ut asseritis.

Q. 2.

In sepulchro patrum suorum filij sunt collocandi. **E**bron dicitur esse ciuitas trium virorum quia in ea sepulti sunt tres patriarche in spelunca duplici cum tribus vxoribus suis id est abraham et sara. isaac et rebecca. iacob et lia. preter ipsum adam et euam vxores

sepulchra
Ebron
spelunca
duplex
patriarche

suam. thobias dicit ad filium suum. cum
 acceperit deus animam meam. corpus me-
 um sepelies. et honorem habebis matri-
 tue oibus diebus. et cum ipsa compleuerit
 tempus suum. sepelies eam iuxta me in vno
 sepulchro. Idem quos deus coniunxit
 vnum coniugium. coniungat vnum sepulchrum
 quia vna caro sunt. et quos deus coniunxit
 homo non separet.
 ¶ Una queque mulier sequat virum suum
 siue in vita siue in morte. Item gregori-
 us. Soror beati benedicti sepulta est in se-
 pulchro quod ipse sibi preparauerat. ut quo-
 rum mens vna fuit semper in domino. eorum quo-
 que corpora sepultura non separaret. Item
 ioseph moriens in egypto rogauit fratres
 suos ut tempore visitationis sue ossa sua se-
 cum deferrent. et in sepulchro patrum suorum
 ea collocarent. Item dictum est prophete
 domini qui contra preceptum domini comederet in
 berbel. non inferet cadaver tuum in sepul-
 chro patrum tuorum. Item de nonnullis legi-
 tur in libro regum. obiit et appositus est
 ad patres suos hoc est in sepulchro pa-
 trum suorum. Item in nouo testamento beatus
 philippus legif edificasse sibi sepulchrum
 in quo ipse et filij eius quieuerunt. Item
 beatus seuerus rauennot archiepiscopus tu-
 mulum fieri iussit. in quo se et uxorem et filiam
 collocauit. His oibus exemplis colligitur
 quod in sepultura parentum corpora filiorum col-
 locanda sunt. Quia ergo parentes istorum
 apud priores ecclesias sepulti sunt: et ibi
 apud eadem debent tumulari. Contra
 adam ut asseritis in ciuitate arbee tumu-
 latus est. sed nunquam omnes filij eius se-
 puli sunt ibi. tanta multitudo humani
 generis tam breui tumulo non tam facile
 posset includi. Item abraham ibi sepultus est
 sed nunquam ismael et madai et alij quos de
 ceitura genuit ibi sepulti sunt. Item isaac
 ibi sepultus est. sed nunquam esau cum eo
 tumulatus est. Item iacob ibi collocatus
 est. sed nunquam aliquis filiorum eius preter
 ioseph ibi sepultus est. Rachel quoque non
 in ebron: sed iuxta bertheleem tumulata le-
 gitur. Exemplo igitur istorum liquet quod liberum

est filijs sepeliri in sepulchris patrum suorum
 et liberum est eis alibi pro loco et tempore
 opportunitate corpori suo hospitium inue-
 nire. Non ergo hoc exemplo isti cogunt
 sepeliri in sepulchris patrum suorum. Item
 que legibus diffinita sunt: mutari non li-
 cet. que autem legibus expressa non sunt: ar-
 bitrium sequuntur humane voluntatis. Et le-
 gibus diffinitum est quibus decime sint pro
 soluende. et ideo danti mutare non licet.
 vbi autem quisque tumulandus sit: legibus
 expressum non est. et ideo in voluntate tu-
 mulandi persistit. Vbi beatus gregori-
 us ait. ¶ Ultima voluntas defuncti seruari
 debet.
 ¶ Ultima voluntas defuncti modis oibus
 seruari debet.
 ¶ Vbi quisque decimas pro soluerit ibi se-
 pulchram eligere debet.
 ¶ Vbi quisque temporum vel locorum facul-
 tas tulerit: apud maiorem ecclesiam vbi
 sedes est episcopi sepulture celebrense. si autem
 propter temporis vel loci asperitatem hoc
 difficile fuerit visum. apud ecclesias quo
 religiosorum canonicorum vel monachorum
 vel sanctimonialium religiosa congregatio
 communiter degeserit sepelias. si autem et hoc
 ineptum visum fuerit: vbi quis decimas pro
 soluebat viuus: ibi sepelias et mortuus.
 quod ergo decimam nobis pro soluebat viuus:
 et apud nos sepeliendus est mortuus.
 ¶ Testamentum appellatur. quod eo quis
 libere testatur quod post suum decessum de pro-
 prijs rebus fieri voluit: sed non videtur li-
 bera testatoris voluntas. cum secundum aug-
 ustinum pro numero filiorum debeat fi-
 eri testamentaria distributio facultatum.
 veluti si quis habet vnum filium christum
 putet alterum. si vero duos: christum faciat
 tertium. et sic pro ordine. et secundum leonem quodque
 medietatem eorum que christo testatur eccle-
 sie iubetur relinquere: apud quam fidei sa-
 cramenta suscepit. Sed illud augustinus
 non est iubentis: sed dehortantis. ne
 quis iratus filium suum exheredaret atque
 totum christo relinqueret. ait enim in sermo-
 ne secundo de vita clericorum.

Grego-
 Testam-
 Voluntas
 vltima

Testame-
 tum vnde
 dicitur

Pro numero filiorum pars hereditatis deo offeratur

Si quis irascit filio suo et moriens exhereditat eum si uiueret nonne eum placaremus nonne ei filium reconciliare deberem? quod ergo cum filio suo uolo ut habeat pacem cuius appeto hereditatem. sed plane sic faciat quod sepe horatus sum. quod unum filium habet putet christum alterum. si duos habet putet christum tertium. decem habet undecimum christum faciat et suscipio. Hoc nimirum auctoritate mensura testatori prefigit. nunquam cogat exoluere sed quam prohibet transcendere. oblationes ergo defunctorum que reddere noluerit excōdicentur.

Unde in cartaginensi concilio. iiii.

Relicta
ecclesijs

Excommunicentur qui defunctorum oblationes ecclesijs negant.

Qui oblationes defunctorum aut negant ecclesijs aut difficulter reddunt tamquam egentium necatores excōmunicentur. Item ex consilio varensi.

Ut infideles eiciantur ab ecclesijs que oblationes defunctorum retinent.

Qui oblationes defunctorum retinet et ecclesijs tradere demorat: ut infideles ab ecclesia sunt abijciendi. quod usque ad exinanitionem fidei puenire certum est hanc pietatis diuine exacerbationem. quod et fideles de corpore recedentes uotoz plenitudine et paupes solatiu alimonie et necessaria sustentatione fraudant. hi ergo tales quasi egentium necatores nec credentes iudicium dei habendi sunt. Unde et quidam patrum hoc scriptis suis inseruit. congruente sententia qua ait amico quippiam rapere furtum est. ecclesiam uero fraudare sacrilegium est.

Item ex concilio agatensi.

Qui oblata ecclesijs aut testamento relicta retinere presumpserint excōdicentur.

Clerici uel seculares que oblationes parentum aut donatas aut testamento relictas retinere presumpserint. aut id quod ipsi donauerint ecclesijs uel monasterijs crediderint auferendum. sicut sancta synodus constituit. uelut necatores pauperum quousque reddant ab ecclesijs excludantur. si quis autem

clericus furtum ecclesie fecerit: pegrina ei comunico tribuat. dum est.

Pro sepultura nihil muneris exigere. Demozes quod dum abraham a filiis effron. hoc est filijs seoz sepulchrum precio ad humanum corpus diuigis postulare: premium accipere renuit: ne comodum de cadauere uideretur. Si ergo tante considerationis paganus uir fuit: quanto magis nos que sacerdotes dicimur hoc facere non debemus. ubi hoc auaricie uicium ne in alienis denuo temptari presumat amoneo. sed si quando aliquem in ecclesia uestra sepelire proceditis. si quidem parentes ipsorum primi uel heredes per luminaribus sponte quid offerre uoluerint accipere non uetamus. peti uero aut aliquid exigi omnino prohibemus. ne quod ualde irreligiosum est. aut uenalis quod absit de ecclesia. aut uos de humanis uideamini moribus gratulari si ex eorum cadaueribus studeris querere quolibet modo compendium. La. quæsta.

Item hieronimus super genesim.

Etiam coacti de sepultura premium non debemus accipere.

Postquam precio uictus est effron ut sepulchrum uenderet et acciperet argentum licet cogente abraham uau littera. que apud illos pro legis. ablata de eius nomine est. et pro effron appellatus est effram significante scriptura. non enim fuisse profirmate perfecteque uirtutis que potuerit uedere memoriam mortuorum. sciant igitur qui sepulchra uendunt uoluntarie. nec coguntur ut accipiant precium. sed a nolentibus quicquam extorquet. mutare nomen suum et perire quidam de merito eorum cum etiam ille reprehendatur occulte qui inuitus accipit.

In ecclesiastico namque libro scriptum est. mortuo non prohibeas gratiam. sciens quoniam omnes moriemur. et item omnia que de terra orta sunt: in terram reuertentur. Quid terra terram uendis: memeto quod terra es et in terram reuerteris. et quoniam mors tibi futura est et appropinquat. et si tardat: recordare quia non hominis est terra. sed ut psalmista commemorat. dñi est terra et plenitudo ei?

Sepultura
non uetatur
Grego.
abraham

Ecclesiastica

Mozes

si terrā v̄edis inuasiōe rei re? teneberis
 gratis accepisti a deo gratis da pro eo.
 q̄re interdictū sit oībus oīno christianis
 terrā mortuis v̄edere z debitā sepulturā
 denegare. nisi forte primi z amici defun
 cti p̄pter nomē z redēptionē aīe viri gra
 tis aliqd dare velit. Itē ex p̄ alio varēsi

De eodem.

¶ Precipiendū est sc̄dm canonū au
 ctoritātē vt de sepulchris z hōibus sepe
 liendis nihil muneris erigāt. nisi forte q̄
 sepelit viues iusserit ecclie i cui? atrio se
 peliet aliqd de suis rebus tribuere: aut
 etiā post mortē ipsius illi q̄bus cōmissū
 est ei? elemosinā facere. aliqd sponte da
 re voluerit. de reb? tñ illius nihil erigat
 siue ab illis q̄ locis z villis p̄sunt. probi
 bendū est etiā sc̄dm maiorū instituta vt
 in ecclesia nullaten? sepeliant: s; i atrio
 aut i porticu aut i exedris ecclie. infra ec
 clesias n̄o aut p̄pe altare vbi corp? z san
 guis p̄ficiat: nullatenus sepeliant.

cimiteria

Augu.

¶ Quibus pctā dimissa nō sunt a sa
 cris locis post mortē adiuuari nō p̄nt qz
 quos pctā grauiora deprimūt: si i sacris
 locis se sepelire faciūt: restat vt de sua p̄
 sumptiōe iudicent. q̄ten? eos sacra loca
 nō liberāt: s; de culpa temeritat? accusāt
 Grego. ¶ Lū grauiā pctā nō deprimūt: tunc
 p̄dest mortuis si i ecclesia sepeliant. qz
 eoz primi quotiens ad eadē sacra loca
 veniūt suoz qz sepulturā aspiciūt recoz
 dant. z p̄ eis dño preces fundunt. Nam
 quos pctā grauiā deprimūt ad maiores
 cumulū dānationis poti? q̄ ad solutiōes
 eoz corpora in ecclesijs ponunt.

Hiero. Impenitentes

¶ In p̄nti seculo scim? siue oīombus
 siue p̄silijs inuicē posse nos adiuuari. cū
 aut ante tribunal xp̄i venerim?. nec iob
 nec daniel. nec noe rogare posse p̄ quo
 quā. sed vnūquēqz portare onus suū. ve
 rum hoc de impenitētib? accipiendū ē.
 de q̄bus p̄beta. nō dabit deo placatō
 nē luā. nec p̄ciū redēptōis aīe sue. z i dō
 frat nō redimet eū: s; laborabit i eternū.
 z viuet ad huc in finē. S; alijs at̄ intelligi

Grego

¶ Aīe defūctorū quatuor mo
 dis soluantur. aut oblationibus sacerdo

tum. aut p̄cibus sc̄dum. aut carozū ele
 mosinis. aut ieiunio cognatoz. curatio
 vero funeris p̄ditio sepulture. p̄p̄a ex
 e q̄az magis sunt viuoꝝ solatia q̄z substi
 dia mortuoꝝ si aliqd p̄dest ipio sepul
 tura p̄ciosa. oberit pio vilis aut nulla nō
 ideo tñ p̄tēnenda aut obijciēda sunt cor
 pora defūctorū marieqz iustoz. vbi illd
 etiā dī salubriter. q̄nta possit esse remūe
 ratio? p̄ elemosinis q̄s viuētib? z sentiē
 tibus exhibem?. si neqz hoc apud deum
 perit qd exanimis hōium mēbris officū
 diligentia persoluit.

suffragia Exequie

¶ Tēpus qd inter hoīs mortē z vlti
 mā resurrectōnē interpositū est. aīas ab
 ditis receptaculis p̄tinet. sicut queqz di
 gna est. vel re q̄e vel erūna p̄ eo qd sortita
 est i carne dū viueret. neqz negādū ē
 defūctorū aīas pietate suoz viuētiū re
 leuari. cū p̄ illis sacrificiū mediatoris of
 fert. vel elemosine fiūt i ecclesia. S; hec
 eis plunt q̄ cū viuerēt. hec sibi vt postea
 possent p̄desse meruerit. est etenī quidā
 viuēdi modus. nectā bon? vt nō req̄rat
 ista post mortē. nec tam malus vt ei ista
 post mortē nō p̄sint. est vero talis in bo
 no vt hec nō req̄rat. z est rursus talis in
 malo: vt ne his valeat. cū hec vita tran
 sierit. adiuuari quocirca om̄ie hic meritū
 cōparat quo possit post vitā releuari q̄s
 piā v̄l grauari. z post pauca cū sacrificia
 altaris siue q̄rūcūqz elemosinaz p̄ ba
 ptizatis oībus offerunt p̄ valde bonis
 graz actiones sunt. p̄ nō valde malis p̄
 p̄tiationes sunt p̄ valde malis. z si nulla
 sunt adiūmēta mortuoꝝ: tñ viuoꝝ p̄sola
 tiones sunt. quib? aut p̄sunt. aut ad hoc
 p̄sūt vt sit plena remissio aut certe vt tole
 rabilior fiat ipsa dānatio. Ambrosius i
 libro de obitu Theodosii impatoris dic̄

Augu.

Dierū nu
meri i suf
fragio
mortuoꝝ

¶ Quare certi dies in mortuoꝝ cōme
 moratione seruentur.
 ¶ Quia alii tertiu diē. alii tricesimū.
 alii septimū. alii. xl. obseruare p̄sueuerit
 in officiis mortuoꝝ. qd doceat lectio p̄si
 derem?. defuncto in q̄t Jacob p̄cepit ior
 seph pueris suis sepulcorib? vt sepelirēt
 eū. z sepellerūt sepultores israel. z reple

Ambro.

ti sunt quadraginta dies. sic enim duntumera
bant dies sepulture et luxit eum. vij. diebus
hec ergo sequenda solennitas est quam pre-
scribit lectio. sic etiam in deuteronomio
scriptum est: quod plauerunt filii israel Mo-
sen. 30. dies. et presumpti sunt dies luctus
utraque ergo observatio habet auctorita-
tem quam necessarium pietatis implet officium

Mors
baud lu-
genda est
Lipian?

¶ Quam preposterum est quod quod puerum
ut cum dei voluntate fieri postulemus: quasi
vocat nos et accersit nos de hoc mundo
non statim voluntatis eius imperio pareamus
obnitimur et reluctamur et pertinacium more
seruorum ad aspectum dominici cum tristitia et
merore producimur exentes istinc necessi-
tatis vinculo non voluntatis obsequio. et
volumus ab eo premissis celestibus honora-
ri. ad quem venimus inuiti. Idem nobis quo-
que ipsis minimis et extremis quotiens reue-
latum est quod frequenter atque manifeste de dei
dignatione preceptum est ut pretestaret assi-
due: ut publice predicare fratres non esse
lugendos accensione dominica de seculo libe-
ratos cum sciamus non amitti sed premittere rece-
dentes precedere ut proficiscetes et nauigan-
tes solent. Item iohannes Criso. in epistola ad
hebreos.

Alia im-
mortalis

¶ Ex pusillanimitate mortuos lugere
¶ Ubicumque sepeliamur. domini est terra et
plenitudo eius. scilicet quod oportet fieri. effici-
atur. lugere autem et deplorari et lamentari
eos qui ab hac vita decedunt ex pusillani-
mitate contingit. hoc autem ex desperato est. futu-
re resurrectionis intelligitur. Tunc et a plerisque non
sumptum ait. Nolumus vos ignorare de dor-
mientibus: ut non tristemini. sed addidit
sicut et ceteri qui spem non habent. Pietatis
namque affectu humanitatis intuitu mortuo-
rum lugere non prohibemur. sicut nonnullos
sanctorum aliorum obsequijs piis lachrymas in-
pedisse legitur. hic etiam Athanasius papa
¶ Qui spem future resurrectionis habent
de mortuis tristari non debent.

mortuos
lugere

Resur-
rectio

¶ Habent forsitan illi iustam longi dolo-
ris excusationem quam vitam alteram nesciunt qui
de hoc seculo ad melius esse transitum non
confidunt. nos autem qui hoc credimus et doce-
mus tristari nimium de obuentibus non debe-

mus. ne quod apud alios pietatem tenet spe-
ciem: hoc magis nobis in culpa sit. Nam diffi-
dencie quodammodo genus est hoc quod
quisque predicat querere iustitiam amans. dice-
te apostolo. Nolumus vos ignorare de dormi-
entibus ut non tristemini sicut et ceteri qui
spem non habent. Item ex consilio toletano. 3.

¶ De eodem.

¶ Qui diuina vocatio ab hac vita re-
cedunt cum plasmis tantummodo et psallentium
vocibus debent ad sepulchrum deferri. suffici-
at autem quod in spe resurrectionis christianorum cor-
poribus famulari diuinorum impendit canti-
corum. prohibet et nos apostolis sanctis lugere defun-
ctos dicentes. De dormientibus autem nolo vos
tristari sicut et ceteri qui spem non habent. et
dominus non fleuit Lazarum mortuum: sed ad bu-
ius vite eternas plorauit resuscitandum

Lazarus
christi la-
chryme
suspensus

¶ Non est deneganda communio his qui
in patibulis suspenduntur.

¶ Questum est ab aliquibus fratribus de
his qui in patibulis suspenduntur pro suis sce-
leribus post professionem deo pactam. utrum ca-
da vera eorum ad ecclesias deferenda sunt. et
oblationes pro eis offerende et missae celebra-
de an non. quibus respondetur. si de omnibus
peccatis suis puram professionem agentibus et
digne penitentibus communicatio in fine secundum pre-
cepta canonum danda est. cur canones communi-
cationem vel sepulturam eis interdicerent qui pro peccatis
suis penam extremam persoluerunt. et penitentem vel
penitentiam desiderant. scriptum est enim. non iudi-
cat deus bis in idipsum.

¶ Usque preceptis non obtemperat re-
est. et est debitor pene. et paulo post pre-
cepto non domini obedire potest. et consilio si vni
nolueris minus boni adipisceris. non mali
aliquid perpetrabis. Item gregorius in epistola ad
iovinianum. Quod precipitur impatur: quod
impatur necesse est fieri. si non fiat penam
habet. ubi consilium datur offerentis arbitrium
est ubi preceptum necessitatis est seruientis
ut obediat. vel imperantis ut ei obediat.

D. i.
Augu.
preceptum
et consilium
Grego.

D. 2.

¶ Clerici pro sua ecclesia testimonium
ferre possunt. La. super.
¶ In officendis instris sacerdotum ad
testimonium vocentur. La. quod quod.

Testimo-
nium

gia
quie

u
i
suf
gis
uoz

bra.